

Projekt

z dnia 6 grudnia 2017 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XLIV/ 2017
RADY MIEJSKIEJ W SŁAWKOWIE**

z dnia 12 grudnia 2017 r.

w sprawie przyjęcia "Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Sławkowa na lata 2017 - 2020"

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875), **Rada Miejska w Sławkowie**

uchwała

§ 1. Przyjąć "Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Sławkowa na lata 2017 - 2020" w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Sławkowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

mgr Marta Rus

Lokalny Program Rewitalizacji

Miasta Sławkowa

na lata 2017-2020

Opracowanie

Biuro Doradcze ALTIMA s.c.

Spis treści

1.	Wstęp.....	4
2.	Definicje	5
3.	Istota i znaczenie Lokalnego Programu Rewitalizacyjnego dla rozwoju gminy	6
3	Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie	7
3.1	Położenie, uwarunkowania środowiskowe, struktura gruntów	7
3.2	Podział miasta na jednostki funkcjonalne.....	10
3.3	Demografia.....	15
3.4	Struktura zabudowy	19
3.5	Infrastruktura techniczna.....	22
3.6	Infrastruktura społeczna; oferta kulturalna, rekreacyjna i społeczna, atrakcyjność turystyczna.....	24
3.7	Problemy społeczne, w tym bezrobocie	29
3.8	Atrakcyjność gospodarcza	37
3.9	Konsultacje społeczne - wyznaczenie obszaru zdegradowanego.....	41
3.9.1	Opinia mieszkańców dotycząca sytuacji społeczno-gospodarczej miasta - ankietyzacja	41
3.9.2	Opinia młodzieży dotycząca warunków życia na terenie miasta - ankietyzacja i warsztaty	47
4	Wyznaczenie granic obszaru zdegradowanego i jego potencjałów	49
4.1	Podsumowanie występowania sytuacji kryzysowej	49
4.2	Granice obszaru zdegradowanego	50
4.3	Potencjał obszaru zdegradowanego	53
5	Wyznaczenie granic obszaru rewitalizacji	54
5.1	Granice obszaru rewitalizacji - konsultacje eksperckie.....	54
5.2	Granice obszaru rewitalizacji - konsultacje społeczne	54
5.3	Zgodność wielkości OR z Wytocznymi.....	60
6	Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji.....	61
6.1	Analiza problemów społecznych i bezrobocia	61
6.2	Wyznaczenie obszarów problemowych	66
7	Wizja i cele rewitalizacji	72
8	Partycypacja społeczna - etap opracowywania dokumentu	77
9	Zaplanowane projekty i przedsięwzięcia.....	80
9.1	Projekty podstawowe	80
9.2	Komplementarność projektów podstawowych, wpływ na realizację celów LPR... ..	87
9.3	Projekty pozostałe	90

9.4	Interesariusze programu	95
9.5	Źródła finansowania programu.....	97
10	Powiązanie programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy	100
11	System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji	103
12	System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	108
13	Spis tabel i rysunków	112
13.1	Spis tabel.....	112
13.2	Spis rysunków.....	112

Unia Europejska
Fundusz Spójności

**Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020**

1. Wstęp

Rewitalizacja to proces polegający na przekształceniu wyodrębnionego obszaru w celu przywrócenia mu pełnionych wcześniej bądź nadania nowych funkcji. Mówiąc o rewitalizacji mamy na myśli nie tylko przekształcenie przestrzeni, czyli zmiany architektoniczne. W istocie chodzi o to, by zintegrować wokół zmian i poprawić warunki funkcjonowania lokalnej społeczności, związanej z daną przestrzenią.

Program Rewitalizacji Miasta Sławkowa na lata 2017 - 2020 to kontynuacja działań prowadzonych w latach wcześniejszych i analogicznego programu, obowiązującego w naszym mieście w latach 2005 - 2013. Wówczas miałem zaszczyt pełnić funkcję jego koordynatora i redaktora dokumentu. Przypomnieć warto, że dzięki opracowaniu i realizacji programu możliwe stało się pozyskanie środków zewnętrznych i rewitalizacja zabytkowego centrum Sławkowa. Tego typu programy są bowiem podstawą do ubiegania się o środki zewnętrzne na ważne inwestycje.

Dokument niniejszy opracowany został przy wsparciu ekspertów zewnętrznych i poddany procesowi konsultacji społecznych. Serdecznie dziękuję w tym miejscu wszystkim, którzy uczestniczyli w przygotowaniu dokumentu i skorzystali z możliwości uczestniczenia w konsultowaniu jego zapisów. Ufam, że niniejszy program stanie się dobrym fundamentem do pozyskiwania przez samorząd miasta kolejnych środków na przedsięwzięcia związane z rewitalizacją, rozumianą jako kompleksowe działania prospołeczne, przywracające do życia utracone walory społeczne, urbanistyczne i ekonomiczne w ujęciu funkcjonalnym. W centrum rewitalizacji musi zawsze znajdować się człowiek i jego potrzeby. Ta myśl przyświecała nam też podczas całego, wieloetapowego procesu opracowywania zapisów programu.

Z wyrazami szacunku

Rafał Adamczyk

burmistrz Sławkowa

2. Definicje

W Programie przyjęto następujące definicje¹:

<u>Rewitalizacja</u>	kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).
<u>Program rewitalizacji</u>	inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875, z późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.
<u>Projekt rewitalizacyjny</u>	projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy, wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.
<u>Obszar zdegradowany</u>	obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.
<u>Obszar rewitalizacji</u>	obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk.
<u>Stan kryzysowy</u>	stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej.

¹ Źródło: Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

3. Istota i znaczenie Lokalnego Programu Rewitalizacyjnego dla rozwoju gminy

Rewitalizacja jest szansą na zastosowanie kompleksowych i zrównoważonych rozwiązań w zakresie wsparcia wyznaczonych obszarów gminy, które w wyniku przemian gospodarczych, procesów historycznych, a także wielu innych czynników zostały zdegradowane i zaniedbane.

Niniejszy program rewitalizacji wypracowany został przez samorząd Sławkowa, w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych.

Dane wyjściowe do analizy pozyskane zostały z:

- rejestrów Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych) - w przypadku tego źródła w całym opracowaniu posługowano się najbardziej aktualnymi danymi publikowanymi przez GUS w sierpniu/wrzeźniu 2016 r.,
- danych rejestrowych i statystycznych Urzędu Miasta Sławków oraz jednostek organizacyjnych gminy (przede wszystkim Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławkowie),
- danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Będzinie,
- danych statystycznych Komendy Powiatowej Policji w Będzinie,
- wywiadów autorów opracowania z pracownikami UM Sławków, MOPS w Sławkowie, Komisariatu Policji w Sławkowie, pracownikami jednostek organizacyjnych gminy oraz lokalnymi przedsiębiorstwami i organizacjami pozarządowymi,
- w procesie konsultacji społecznych,
- na podstawie ankietyzacji mieszkańców miasta.

W pracach nad przygotowaniem dokumentu partycypowały wszystkie grupy społeczne i interesariusze programu.

Struktura gruntów na terenie gminy zaprezentowana została w poniższej tabeli.

Tabela 1 Struktura gruntów na terenie Sławkowa

Rodzaj gruntu	Powierzchnia [ha]
powierzchnia ogółem	3667
powierzchnia lądowa	3635
użytki rolne razem	1347
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	1284
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	1224
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	60
grunty pod wodami razem	32
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	29
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	3
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	872
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	116
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	218
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	20
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	27
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	15
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	122
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	349
grunty zabudowane i zurbanizowane - użytki kopalne	5
Nie użytki	120
tereny różne	12

Źródło: GUS, BDL, stan na 31.12.2014 r.

Miasto położone jest pośród malowniczych terenów leśnych gwarantując spokój i ciszę. Sławków jest przysłowiowym rajem dla grzybiarzy. Kolorowe łąki, tajemnicze rozlewiska i bogata fauna tworzą miejsca, które powinny zadowolić każdego miłośnika natury i pozwolić na obcowanie z przyrodą zgodnie z obowiązującymi przepisami. W dzielnicy Chwaliboskie zlokalizowana jest część obszaru chronionego Parku Krajobrazowego "Orle Gniazda". Obszar 115 ha jest bardzo silnie nasycony bogactwem flory i fauny, które skupiają się głównie w dorzeczu Białej Przemszy, płynącej przez park. Ponadto w mieście znajdują się następujące obszary o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych, które należy chronić:

- zespół przyrodniczo - krajobrazowy doliny Białej Przemszy, w tym rejony Przełomu, Źródliśka, Gierzyna, Źródliśka - Burki Krupa,
- łąkowo-leśny zespół przyrodniczo - krajobrazowy Bobrek - Ciołkowizna, w tym Ciołkowizna i łąki kosaćcowe - Kozibrodek (proponowane jako użytki ekologiczne)

oraz obszary o wysokich walorach krajobrazowych:

- wzgórze Gieraska, w tym Warpie pod Gieraską,
- łąki - Koziół,
- zbocze - Kołdaczka,
- kompleks łąkowo-leśny Niwa,
- lasy na Dębowej Górze i pod Dębową Górą,

- łąki Staszówki,
- Białe Bagno,
- Niwa - Zagrody,
- Burki - Bagniska,
- użytek ekologiczny Niwa - Gozica,
- pomnik przyrody Chwaliboskie - Dolina Miłości.

Gleby na terenie miasta charakteryzują się wysoką naturalną zawartością metali ciężkich (takich jak ołów, cynk i kadm) pochodzących z procesów erozji skał macierzystych. Naturalne stężenia metali ciężkich są wydatnie zwiększane przez zanieczyszczenia pochodzenia przemysłowego, przede wszystkim opad pyłu z emisji z przemysłu hutniczego i górniczego.

Na terenie Miasta został wyznaczony obszar Natura 2000 co potwierdza ogromnie znaczenie walorów przyrodniczych miasta: Łąki w Sławkowie PLH240043 - Obszar ten obejmuje 4 kompleksy łąk położonych na terenie Sławkowa o łącznej powierzchni 51 ha. Łąki charakteryzują się dużym zróżnicowaniem uwarunkowań siedliskowych i zbiorowisk roślinnych. Fragmenty zajęte przez zmiennowilgotne łąki są miejscem bytowania dwóch gatunków modraszków *M. nausithous* i *M. teleius*. Obszar obejmuje niezwykle cenne pod względem przyrodniczym zespoły roślinne, bogate florystycznie oraz faunistycznie. Występuje tu mozaika siedlisk łąkowych (w tym łąk trzęślicowych i świeżych) i mokradłowych, z bardzo bogatą florą. Najcenniejsze przyrodniczo zbiorowiska ze związku Molinion zajmują powierzchnie około 28,6% kompleksu łąk

Sławków jest położony nad jednym z Głównych Zbiorników Wód Podziemnych - zbiornikiem triasowym Olkusz - Zawiercie. Są to wody o dobrej jakości.

Głównym ciekim powierzchniowym na terenie Sławkowa jest rzeka Biała Przemsza, o coraz czystszych wodach. Rzeka jest ostoją dla ptaków wodno-błotnych, szczególnie kaczek, siewek, mew, żurawi, a także drapieżnego błotniaka stawowego. Ma ona niepowtarzalny, unikatowy charakter na terenie Sławkowa. Biała Przemsza jest atrakcyjnym miejscem dla wędkarzy i kajakarzy.

Swoistą ciekawostkę stanowi zbiornik wodny tzw. „Gozica”, usytuowany w lesie w okolicy Ciołkowizny. W zbiorniku tym żyją rzadkie już w Polsce raki szlachetne - najbardziej wymagające w stosunku do jakości wód, które zamieszkują. Ich obecność świadczy o bardzo dobrej jakości wody w zbiorniku.

W Sławkowie nie ma dużych zakładów przemysłowych powodujących poważne zanieczyszczenie środowiska, jednak miasto jest położone w bezpośrednim sąsiedztwie

Aglomeracji Górnośląskiej i pozostaje pod wpływem zanieczyszczeń emitowanych z zakładów tam zlokalizowanych. Zanieczyszczenie obszaru miasta nie odbiega od średniej regionalnej. Głównymi źródłami zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego zlokalizowanymi na terenie miasta są źródła energetyczne:

- przemysłowe,
- komunalne - lokalne kotłownie (od kilku lat trwa proces przekształcania systemów grzewczych budynków publicznych na bardziej ekologiczne poprzez zastosowanie ogrzewania gazowego),
- indywidualne piece domowe opalane głównie węglem i kotły c.o. (właściciele domów jednorodzinnych ze względów ekonomicznych często spalają węgiel najtańszy, najgorszej jakości oraz różnego rodzaju odpady, co wiąże się z występowaniem „niskiej emisji” nasilonej w pierwszych miesiącach sezonu grzewczego; obszarem szczególnie narażonym na zanieczyszczenia lokalne jest centrum miasta o gęstej zabudowie).

Nie zidentyfikowano stanu kryzysowego. Zły stan powietrza atmosferycznego jest charakterystyczny dla wszystkich obszarów miasta.

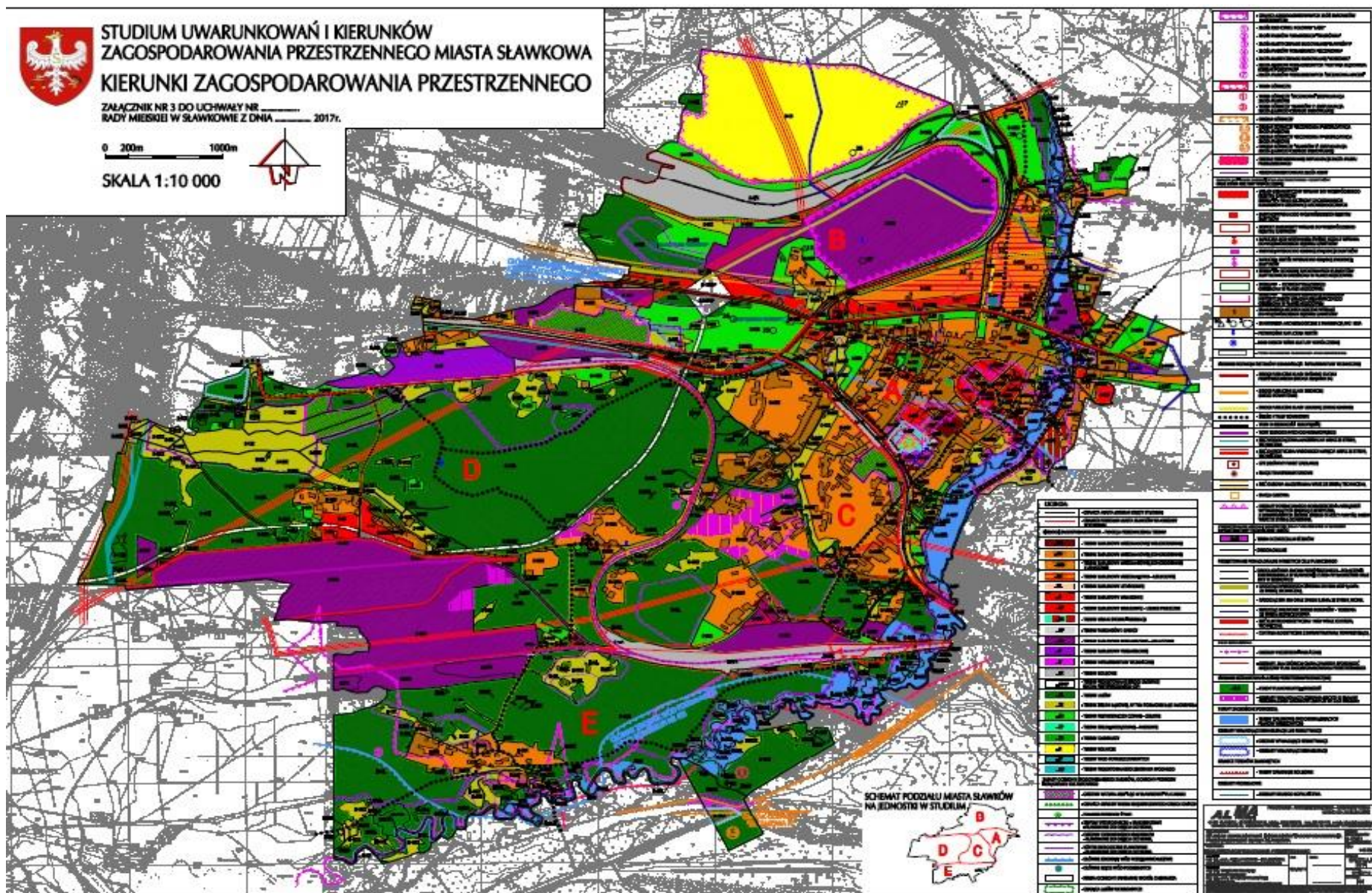
3.2 Podział miasta na jednostki funkcjonalne

Miasto Sławków nie posiada podziału na jednostki administracyjne (np. dzielnice). Uniemożliwia to prowadzenie dalszej analizy, gdyż prezentowane dane nie będą ukazywały natężenia problemów w konkretnych strefach miasta.

Wyłącznie na potrzeby analizy przyjęto podział miasta na jednostki funkcjonalne, za zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Sławkowa. Ze względu na przyjęte kierunki rozwoju w strukturze funkcjonalno – przestrzennej teren miasta Sławkowa został podzielony na 5 jednostek:

- A. Śródmieście
- B. Chwaliboskie i Chojny
- C. Sławków Południowy
- D. Groniec
- E. Burki

Rozmieszczenie terytorialne jednostek przedstawia poniższa mapa.

Ulice wchodzące w skład poszczególnych jednostek i ich charakterystyka:

Jednostka A - Śródmieście

Ulice: 23 Stycznia, Biskupia, Browarna, Cegielniana, Dębniaki, Dymniki, Fabryczna - część, Garncarska, Gołębia, Grodzka, gen. Józefa Hallera, Jagiellońska, Jazy - część, Kabania, Kolejowa, Kołdaczka, Kościelna, Hipolita Kownackiego, Kozłowska, Krakowska - część, Krzywda, Kwartowska, Legionów Polskich, Łosińska - część, Mały Rynek, Młyńska, Obrońców Westerplatte, Okradzionowska - część, Olkuska, Piekarska, marsz. Józefa Piłsudskiego, Podwalna, Polskiego Czerwonego Krzyża, Poprzeczna, Radosna, Rynek, Siewierska, gen. Władysława Sikorskiego, Juliusza Słowackiego, Staropocztowa, Wita Stwosza, inż. Władysława Sujkowskiego, Karola Szymanowskiego, Świętego Jakuba, Świętojańska, Walcownia, Wał, Wikle, Wrocławska - część, Zakościelna, Zamkowa, Zawalna, Zbożowa, Żupnicza.

Charakterystyka jednostki: Jednostka śródmiejska, w tym historyczne centrum o średniowiecznym układzie urbanistycznym, jednostka w części objęta strefami ochrony konserwatorskiej. Od strony południowo - zachodniej teren górniczy oraz obszar górniczy odkrywkowej eksploatacji złoża ilastego ceramiki budowlanej.

Funkcje podstawowe:

- usługowa, w tym o charakterze miastotwórczym (usługi centrotwórcze o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, związane z obsługą ludności miasta i skierowana dla obsługi ruchu turystycznego),
- mieszkaniowa,
- rekreacyjno - sportowa,

Funkcja uzupełniająca:

- zieleni urządzona parkowa,
- zieleni łąkowa i tereny przyrodniczo czynne - zielone.

Główne kierunki zmian w rozwoju i zagospodarowaniu: rewitalizacja zabudowy, rewitalizacja przestrzeni publicznych, wprowadzanie nowych i rozwój istniejących funkcji usługowych, rozwój bazy turystycznej oraz rekreacyjno - sportowej, szczególnie w dolinie rzeki Białej Przemszy, rozwój podstawowej infrastruktury technicznej.

Podstawowe ograniczenia i zakazy: ograniczenia związane z położeniem w obrębie stref ochrony konserwatorskiej, zakaz wprowadzania nowych działalności gospodarczych, kolizyjnych ze względu na generowane oddziaływania z funkcjami mieszkaniową i obsługi ludności, preferencja dla zabudowy o charakterze usługowym, służącej realizacji funkcji miastotwórczych, ograniczenia dla części terenu jednostki związane z położeniem w strefie sanitarnej cmentarza, zakaz zmiany przeznaczenia terenów zieleni parkowej.

Jednostka B - Chwaliboskie i Chojny

Ulice: Chwaliboskie, Fabryczna - część, Gwarków Sławkowskich, Jazy - część, Komora, Księża Droga, Łosińska - część, Jana Matejki, Michałów, Niwka, Francesco Nullo, Okradzionowska - część, Wrocławska - część.

Charakterystyka jednostki: Wielofunkcyjna jednostka położona w północnej części miasta, jednostka w części objęta strefą ochrony konserwatorskiej, jednostka o zróżnicowanym ukształtowaniu terenu, przeciętna układem torów kolejowych biegnących w głębokich wykopach lub na wysokich nasypach.

Funkcje podstawowe:

- przemysłowo - usługowa,
- mieszkaniowa,
- rekreacyjno - sportowa.

Funkcja uzupełniająca:

- rolnicza,
- zieleń łąkowa i tereny przyrodniczo czynne - zielone,

Główne kierunki zmian w rozwoju i zagospodarowaniu: rozwój zabudowy przemysłowo - usługowej, rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, rozwój bazy turystycznej oraz rekreacyjno - sportowej w dolinie rzeki Białej Przemszy, rozwój infrastruktury technicznej.

Podstawowe ograniczenia i zakazy: ograniczenia dla części terenu jednostki związane z położeniem w obrębie strefy ochrony konserwatorskiej, ograniczenia dla części terenu jednostki związane z położeniem w otulinie parku krajobrazowego.

Jednostka C - Sławków Południowy

Ulice: Armii Krajowej, Borowa, Borówkowa, Botaniczna, Brzozowa, Cechowa, Dębowa Góra, Gajowych, Hrubieszowska, Jałowcowa, Jarzębinowa, Jaśminowa, Jaworowa, Konarowa, Konwaliowa, Korzenna, Krakowska - część, Lisia, Makowa, Miedawa, Myśliwych, Niwa - część, Owocowa, Pańska Góra, Pasterska, Plebiscytowa, Sarnia, Słonecznikowa, Staszówka, Stawki, Stokrotek, Storczyków, Szerokotorowa, Wiejska, Wilcza, Wrzosowa, Zachodnia, Zagródkie, Zajęcza.

Charakterystyka jednostki: Jednostka z jednorodzinną zabudową mieszkaniową, położona na południe od śródmieścia, w części południowej stacja końcowa szerokotorowej linii kolejowej LHS oraz terminal przeładunkowy. W części północnej obszar Natura 2000, w części południowej duże kompleksy leśne.

Funkcje podstawowe:

- mieszkaniowa,
- przemysłowo - usługowa,
- leśna.

Funkcja uzupełniająca:

- rekreacyjna,
- zieleń łąkowa i tereny przyrodniczo czynne - zielone.

Główne kierunki zmian w rozwoju i zagospodarowaniu: rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej o niskiej intensywności, rozwój terminali przeładunkowych, rozwój infrastruktury technicznej.

Podstawowe ograniczenia i zakazy: ograniczenia dla części terenu jednostki związane z położeniem w obrębie obszaru Natura 2000.

Jednostka D - Groniec

Ulice: ul. Groniec, Jodłowa, Modrzewiowa, część Niwy, Świerkowa, Świętego Huberta, Sosnowa, Strzemieszycka.

Charakterystyka jednostki: Jednostka o niewielkim zainwestowaniu z przewagą kompleksów leśnych, w części południowej usytuowany Euroterminal, w części północnej obszar Natura 2000, niewielkie skupiska zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Funkcje podstawowe:

- przemysłowo - usługowa,
- leśna
- mieszkaniowa.

Funkcja uzupełniająca:

- rekreacyjna,
- zieleń łąkowa i tereny przyrodniczo czynne - zielone.

Główne kierunki zmian w rozwoju i zagospodarowaniu: rozwój terminali przeładunkowych, rozwój zabudowy przemysłowo - usługowej, budowa układu drogowego do obsługi terminali przeładunkowych, rozwój infrastruktury technicznej.

Podstawowe ograniczenia i zakazy: ograniczenia dla części terenu jednostki związane z położeniem w obrębie obszaru Natura 2000.

Jednostka E - Burki

Ulice: ul. Burki, Piernikarka, Ryszka.

Charakterystyka jednostki: Jednostka o niewielkim zainwestowaniu z przewagą kompleksów leśnych, od strony północnej usytuowany terminal przeładunku gazów skroplonych, niewielkie skupiska zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Od strony południowej dolina rzeki Białej Przemszy o wysokich walorach przyrodniczych. Od strony południowej teren górniczy oraz obszary górnicze odkrywkowej eksploatacji złoża piasków.

Funkcje podstawowe:

- przemysłowo - usługowa,

- leśna,
- mieszkaniowa.

Funkcja uzupełniająca:

- rekreacyjna,
- zieleń łąkowa i tereny przyrodniczo czynne - zielone.

Główne kierunki zmian w rozwoju i zagospodarowaniu: rozwój terminali przeładunkowych, rozwój bazy turystyczno - rekreacyjnej, w tym głównie w dolinie rzeki Białej Przemszy.

Podstawowe ograniczenia i zakazy: ograniczenia dla części terenu jednostki związane czynną odkrywkową eksploatacją górniczą.

3.3 Demografia

Liczba mieszkańców

Liczba mieszkańców Miasta Sławkowa, zgodnie ze stanem z 31.12.2015 r.² wynosi 7 105 osób. Struktura ludności wg płci wskazuje przewagę liczby kobiet - 52% w ogólnej liczbie mieszkańców. Gęstość zaludnienia w mieście wynosi 194 osoby/km².

Podstawowe dane demograficzne charakteryzujące liczbę ludności na terenie Sławkowa w latach 2010-2015 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2 Liczba ludności Sławkowa stan na 31.12.2015 r., 31.12.2014 r., 31.12.2013 r., 31.12.2012 r., 31.12.2011 r., 31.12.2010 r.

Rodzaj danych	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba ludności ogółem [osoba]	7 089	7 124	7 100	7 129	7 135	7 105
Liczba kobiet [osoba]	3 687	3 706	3 695	3 717	3 725	3 706
Liczba mężczyzn [osoba]	3 402	3 418	3 405	3 412	3 410	3 399
Gęstość zaludnienia [osoba/km ² , zaokrąglenie do pełnej wartości]	195	195	194	195	195	194

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, faktyczne miejsce zamieszkania

Liczba mieszkańców Sławkowa w latach 2010-2015 utrzymuje stały poziom. Co najmniej od 2010 r. gęstość zaludnienia, jak również struktura ludności wg płci pozostają na niezmiennym poziomie. W roku 2010 i 2015 zanotowano marginalny spadek liczby ludności, wartość jest jednak nieznaczna i nie może świadczyć o zmianie trendu.

Przyrost naturalny

W Sławkowie występuje ujemny przyrost naturalny, którego wartość w roku 2015 wynosiła -38 osób. Zestawienie danych dotyczących przyrostu naturalnego w latach 2010-2015 przedstawia poniższa tabela.

² Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, faktyczne miejsce zamieszkania

Tabela 3 Przyrost naturalny w Sławkowie w latach 2010-2015, stan na 31.12

Rodzaj danych	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Urodzenia żywe [osoba]	52	61	49	56	55	48
Zgony [osoba]	66	61	80	83	68	86
Przyrost liczby mieszkańców (różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów) [osoba]	-14	0	-31	-27	-13	-38

Źródło: Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Ujemny przyrost naturalny jest trendem niepokojącym acz zgodnym z tendencjami regionalnymi i krajowymi.

Saldo migracji

W poniższej tabeli zaprezentowano dane dotyczące migracji wewnętrznych i zagranicznych zanotowanych na terenie Sławkowa w latach 2010-2015.

Tabela 4 Migracje na pobyt stały gminne wg płci, typu i kierunku

Rodzaj danych	2010	2011	2012	2013	2014	2015
zameldowania ogółem [osoba]	85	106	74	116	57	77
zameldowania z miast [osoba]	64	82	67	101	42	65
zameldowania ze wsi [osoba]	18	22	7	14	12	12
zameldowania z zagranicy [osoba]	3	2	0	1	3	0
wymeldowania ogółem [osoba]	76	71	74	57	56	65
wymeldowania do miast [osoba]	63	55	58	37	42	57
wymeldowania na wieś [osoba]	13	16	15	17	10	8
wymeldowania za granicę [osoba]	0	0	1	3	4	0
saldo migracji [osoba]	9	35	0	59	1	12

Źródło: GUS, BDL, stan na dzień 31.12

Saldo migracji w Sławkowie jest dodatnie, co jest trendem odwrotnym w skali całego województwa. Podmiejski charakter obszaru, walory krajobrazowe oraz dobre skomunikowanie miasta z Aglomeracją Górnośląską (przez Sławków przebiega DK 94) powoduje znaczny odsetek migracji z miast.

Wiek populacji

Struktura wiekowa mieszkańców Sławkowa wskazuje na starzenie się populacji. Poniższa tabela przedstawia procentowy udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie mieszkańców Sławkowa w latach 2010-2015.

Co najmniej od 2010 r.:

- liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spada. Dynamika spadku nie jest jednak drastyczna - spadek o 0,2 punktu procentowego w roku 2015 w porównaniu do 2010 r.;

- liczba osób w wieku produkcyjnym spada. Zanotowano spadek o 4 punkty procentowe porównując lata 2010 i 2015;
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym zdecydowanie rośnie. Zanotowano wzrost udziału tej kategorii aż o 4,3 punktu procentowego porównując rok 2010 z 2015.

Dane wskazują, że coraz mniejsza liczba mieszkańców miasta generuje przychody pozwalające na utrzymanie osób z grupy poprodukcyjnej (renty i emerytury). Statystyki nie wskazują na możliwość poprawy sytuacji w najbliższym okresie - w miarę stabilny, niewielki spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym jest zasadniczo bez znaczenia gdyż liczba osób w wieku poprodukcyjnym będzie wzrastała z dużo większą dynamiką.

Tabela 5 Procentowy udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie mieszkańców Sławkowa w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
w wieku przedprodukcyjnym	17,4	17,3	17,3	17,3	17,3	17,2
w wieku produkcyjnym	65,6	64,8	63,9	63,3	62,5	61,6
w wieku poprodukcyjnym	17,0	17,9	18,8	19,4	20,3	21,3

Źródło: GUS, BDL

Prognozy

Zgodnie z prognozami GUS liczba mieszkańców Powiatu Będzińskiego, w skład którego wchodzi Miasto Sławków, będzie systematycznie spadać, co jest zgodne z trendem dla całego województwa.

Tabela 6 Prognoza liczby mieszkańców Powiatu Będzińskiego w latach 2020-2050

Rok	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Prognozowana liczna ludności ogółem na dzień 31.12	148 952	146 555	143 602	140 212	136 667	133 264	130 098

Źródło: GUS, Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050

Prognozy GUS dotyczące przyrostu naturalnego w Powiecie Będzińskim wykazują utrzymującą się, niepokojącą tendencję spadkową, wskaźniki dla całego województwa kształtowały będą się również malejąco.

Wskaźnik prognozy salda migracji jest natomiast dodatni, co jest trendem przeciwnym w stosunku do całego województwa. Konieczne będzie konsekwentne podnoszenie atrakcyjności gmin powiatu jako potencjalnego miejsca zamieszkania, co pozwoli na umocnienie prognoz migracji. Należy przy tym przede wszystkim zwiększyć atrakcyjność obszaru jako potencjalnego miejsca zamieszkania dla osób młodych, co będzie miało korzystny wpływ na zmniejszenie problemu starzenia się społeczeństwa.

Tabela 7 Prognoza salda migracji oraz przyrostu naturalnego w Powiecie Będzińskim w latach 2015-2050

Przyrost naturalny liczby mieszkańców Powiatu Będzińskiego							
	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
urodzenia [osoba]	1 105	1 009	946	942	960	950	898
zgony [osoba]	1 796	1 805	1 835	1 902	1 927	1 881	1 784
przyrost liczby mieszkańców [osoba]	-691	-796	-889	-960	-967	-931	-886
Migracje krajowe i zagraniczne w Powiecie Będzińskim							
	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
zameldowania [osoba]	2 023	1 878	1 770	1 719	1 723	1 729	1 734
wymeldowania [osoba]	1 738	1 609	1 509	1 460	1 460	1 461	1 461
saldo migracji [osoba]	285	269	261	259	263	268	273

Źródło: GUS, Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050

Największy udział liczby mieszkańców widoczny jest w Śródmieściu, z kolei Groniec i Burki uznać można za tereny niemal niezamieszkałe. Bieżący rejestr ludności (wrzesień 2017) wskazuje 6908 mieszkańców miasta, w tym:

- Jednostka A Śródmieście: 4125 osób - 59,71% wszystkich mieszkańców miasta,
- Jednostka B Chwaliboskie i Chojny: 682 - 9,87% wszystkich mieszkańców miasta,
- Jednostka C Sławków Południowy: 1538 - 22,27% wszystkich mieszkańców miasta,
- Jednostka D Groniec: 425 osób - 6,15% wszystkich mieszkańców miasta,
- Jednostka E Burki: 138 osób - 2% wszystkich mieszkańców miasta.

W sferze demograficznej miasta dominują 2 obszary problemowe:

- Niski przyrost naturalny (-38 w 2015 r.)
- Niekorzystne trendy w strukturze wiekowej mieszkańców miasta, przejawiające się wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

Analizując wartości powyższych wskaźników w podziale na jednostki funkcjonalne miasta zauważa się nasilenie zjawiska niekorzystnego w strefie A i B - gdzie wartości salda migracji są znacznie ujemne i powodują obniżenie wskaźnika w całym mieście.

Przyrost naturalny

- Jednostka A Śródmieście: - 27
- Jednostka B Chwaliboskie i Chojny: -13
- Jednostka C Sławków Południowy: +3
- Jednostka D Groniec:-1,
- Jednostka E Burki: 0.

Podobnie w przypadku wzrostu osób w wieku poprodukcyjnym - również trend niekorzystny zauważalny jest szczególnie w jednostce A i B.

- Jednostka A Śródmieście:
- liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spada. Spadek o 0,4 punktu procentowego w roku 2015 w porównaniu do 2010 r.;

- liczba osób w wieku produkcyjnym spada. Zanotowano spadek o 6 punktów procentowe porównując lata 2010 i 2015;
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym zdecydowanie rośnie. Zanotowano wzrost udziału tej kategorii aż o 6,2 punktu procentowego porównując rok 2010 z 2015.
- Jednostka B Chwaliboskie i Chojny:
 - liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spada. Spadek o 0,3 punktu procentowego w roku 2015 w porównaniu do 2010 r.;
 - liczba osób w wieku produkcyjnym spada. Zanotowano spadek o 4,6 punktów procentowe porównując lata 2010 i 2015;
 - liczba osób w wieku poprodukcyjnym zdecydowanie rośnie. Zanotowano wzrost udziału tej kategorii aż o 4,6 punktu procentowego porównując rok 2010 z 2015.
- Jednostka C Sławków Południowy:
 - liczba osób w wieku przedprodukcyjnym nieznacznie wzrasta. Wzrost o 0,3 punktu procentowego w roku 2015 w porównaniu do 2010 r.;
 - liczba osób w wieku produkcyjnym spada. Zanotowano spadek o 0,9 punktu procentowego porównując lata 2010 i 2015;
 - liczba osób w wieku poprodukcyjnym nieznacznie rośnie. Zanotowano wzrost udziału tej kategorii o 1,2 punktu procentowego porównując rok 2010 z 2015.
- Jednostka D Groniec: wartości na stałym poziomie w latach 2010-2015.
- Jednostka E Burki: wartości na stałym poziomie w latach 2010-2015.

Zdiagnozowano stan kryzysowe w strefie społecznej nasilony na obszarze A i B:

- Niski przyrost naturalny
- Niekorzystne trendy w strukturze wiekowej mieszkańców miasta, przejawiające się wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym

Trendy dotyczące migracji odzwierciedlają sytuację w całej gminie i są proporcjonalne we wszystkich jednostkach funkcjonalnych.

3.4 Struktura zabudowy

Sławków to jedna z najstarszych miejscowości leżących na pograniczu Śląska i Małopolski. Jego nazwa pochodzi od imienia rycerza Sławka, który jak głosi legenda - był założycielem osady. Pierwsze wzmianki o Sławkowie pochodzą z początków XII wieku. Sławków leżał przy szlaku handlowym z Wrocławia do Krakowa, dzięki czemu mógł się systematycznie rozwijać. W XIII w. po tym jak sławkowscy rzemieślnicy walczyli przyczynili się do odbudowy Krakowa, zniszczonego po najazdach tatarskich w latach 1241 i 1259 narodziło się powiedzenie, że "o sławkowskim chlebie Kraków budowano". Ponadto fakt istnienia w Krakowie i we Wrocławiu ulic o tej samej nazwie: Sławkowska, świadczy niewątpliwie, że na szlaku między

dwoma wielkimi i starymi miastami, ważnym grodem Polski był właśnie Sławków. Osada rozwijała się dzięki górnictwu, rzemiosłu, rolnictwu i handlowi, znana była także z wydobywania kruszców cynku i ołowiu przetwarzanych na miejscu. Pod koniec XIII w., z inicjatywy biskupa krakowskiego Jana Muskaty, Sławków został opasany murem i przekształcony w twierdzę.

Sławków zachował średniowieczny układ przestrzenny, z centralnie położonym kwadratowym rynkiem i wychodzącymi z jego naroży ulicami. Obwarowania miejskie zostały zniesione, ale ich zarys jest czytelny. Do najstarszych obiektów w mieście należy kościół parafialny oraz pozostałe po wieloletnich rządach biskupów relikty XIII-wiecznego, murowanego zamku, znajdującego się w południowo-wschodniej części miasta. Zachowaną zabudowę miejską z XVIII-XIX w. charakteryzują podcienia o murowanych kolumnach oraz łamane dachy polskie. Najwięcej tego typu domów zachowało się przy rynku. Obszar ten mieści się w jednostce funkcjonalnej A Śródmieście.

Wyjątkowym miejscem w Sławkowie jest Rynek (jednostka A Śródmieście) o średniowiecznym układzie architektonicznym, z przyległymi do niego uliczkami, ciekawymi budynkami z dachami dwuspadowymi oraz podcieniami wspartymi na kolumnach.

Na strukturę przestrzenną miasta składają się dwie dominujące funkcje terenów:

- zabudowy mieszkaniowej z urządzeniami o charakterze usługowym,
- zabudowy o charakterze przemysłowym.

Zabudowa mieszkalna w mieście to przede wszystkim prywatne budynki jednorodzinne, w mniejszym stopniu występuje zabudowa wielorodzinna (należąca głównie do wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni) oraz budynki będące własnością gminy. Zgodnie z danymi GUS (BDL) na koniec 2014 r.:

- na terenie miasta znajdowały się 1 942 budynki mieszkalne,
- łączna powierzchnia użytkowa mieszkań na terenie miasta wynosiła 209 032 m² i wykazywała tendencję zwyżkową.

Podział zabudowy wg jednostek funkcjonalnych miasta:

- Jednostka A Śródmieście: głównie zabudowa wielorodzinna
- Jednostka B Chwaliboskie i Chojny: zabudowa wielorodzinna i jednorodzinna
- Jednostka C Sławków Południowy: zabudowa jednorodzinna
- Jednostka D Groniec: zabudowa jednorodzinna
- Jednostka E Burki: zabudowa jednorodzinna

Skupisko zabudowy wielorodzinnej jest charakterystyczne dla centralnych części miasta - obszaru Śródmieście i Chwaliborskie. Chojny wchodzące w skład jednostki B to głównie tereny zielone, obszary niezagospodarowane i zabudowa jednorodzinna.

Zgodnie z danymi zawartymi w dokumencie opracowanym przez MOPS w Sławkowie „Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2015 dla Gminy Sławków” w zasobie miasta pozostaje 97 mieszkań komunalnych, w tym 34 mieszkania socjalne. Pod koniec roku 2014 liczba oczekujących na mieszkanie socjalne wynosiła 4, co stanowi relatywnie wartość marginalną. Dostęp do mieszkań komunalnych w mieście jest zapewniony. Stan infrastruktury w części mieszkań jest niezadowolający, konieczne są inwestycje w tej materii.

Mieszkania komunalne i socjalne znajdują się na ulicach:

- Fabryczna 9, 9a, 11, 11a, 11b, 13,
- Kozłowska 16,
- Olkuska 4, 40,
- Świętego Jakuba 13,
- Walcownia 16, 18.

Widoczny jest problem usytuowania wielu mieszkań komunalnych i socjalnych w bliskim sąsiedztwie, co stwarza ryzyko:

- wzrostu tendencji do negatywnego wpływu najemców lokali względem siebie,
- separacji mieszkańców wymagających socjalizacji poza środowiskiem patologicznym.

Mieszkania socjalne i komunalne umiejscowione są w jednostce funkcjonalnej A Śródmieście oraz częściowo (fragment ul. Fabrycznej) w jednostce funkcjonalnej B - wyłącznie część Chwaliborskie.

Aktualnie obszar miejskiego rynku (jednostka funkcjonalna A Śródmieście) jest znacznie niedoinwestowany. Obszar, będący niegdyś jedną z największych atrakcji turystycznych miasta (co przekładało się na wzrost dochodów z turystyki) jest zagrożony degradacją. Lokalizacja miejskiego ratusza na terenie rynku jest ostatnim elementem podtrzymującym jego reprezentacyjny charakter. Wiele pięknych, zabytkowych kamienic straciło swoją świetność i zaburza estetykę krajobrazu. Mały handel i sektor małych usług, których występowanie jest powszechnie wiązane z głównymi placami małych miast - w Sławkowie funkcjonuje w znikomej skali. Problem narasta i zapętla się - brak zainteresowania obszarem rynku nabywców (mieszkańców i turystów) odstrasza sklepikarzy i usługodawców od lokalizowania firm na terenie rynku. Z kolei potencjalni nabywcy wyrażają chęć częstszego i bardziej aktywnego zainteresowania tym obszarem miasta, z czego jednak rezygnują ze względu na brak odpowiedniej oferty. Dodatkowym problemem jest występowanie ruchu samochodowego na terenie płyty rynku, która w dużej części stanowi obecnie miejski parking. Hałas komunikacyjny nie sprzyja socjalizacji mieszkańców, ma negatywny wpływ na jakość powietrza i zabytkowe kamienice. Wszechobecny widok samochodów nadaje natomiast całości krajobrazu ciężki i przytłaczający charakter.

Biorąc pod uwagę rozproszony charakter miejskiej zabudowy rynek wydaje się być idealnym miejscem przeznaczonym do budowania inicjatyw społecznych i scalania lokalnych mieszkańców. Dla efektywnej rewitalizacji centrum utrudnieniem jest struktura własnościowa zabytkowych kamienic na rynku i w jego bezpośrednim sąsiedztwie. Obiekty w dużej części stanowią własność prywatną i jednocześnie charakteryzują się dużym stopniem zdegradowania. Miasto, mimo pełnej determinacji w dążeniu do przywrócenia obszarom rynku funkcji reprezentacyjnej, nie ma narzędzi pozwalających na wymuszenie na prywatnych właścicielach konieczności prowadzenia prac remontowych.

Problematyczna jest ponadto lokalizacja w sąsiedztwie rynku (strefa funkcjonalna A oraz B - Chwaliborskie) mieszkań socjalnych i komunalnych, których mieszkańcami są często beneficjenci pomocy społecznej, w tym osoby odpowiedzialne za zachowania patologiczne i zmniejszające stan bezpieczeństwa publicznego.

Zdiagnozowano stan kryzysowy w strefie przestrzenno-funkcjonalnej występujący w jednostce funkcjonalnej A Śródmieście oraz części jednostki funkcjonalnej B - Chwaliborskie. Problemy:

- Występowanie zdegradowanej, niedoinwestowanej infrastruktury zabytkowej (głównie w jednostce A).
- Struktura własnościowa większości zabytkowych budynków zlokalizowanych w okolicach rynku (prywatna) ogranicza możliwość interwencji gminy w działania rewitalizacyjne.
- Koncentracja lokali socjalnych/komunalnych w centrum miasta (jednostka funkcjonalna A oraz częściowo B - Chwaliborskie).
- Niewystarczająco wykorzystywany potencjał historycznie wykształconego centrum miasta (rynek i sąsiednie ulice - jednostka funkcjonalna A).

3.5 Infrastruktura techniczna

Infrastruktura drogowa

Sławków charakteryzuje się atrakcyjnym położeniem na tle istotnych dla kraju i regionu połączeń komunikacyjnych. Przez miasto przebiega Droga Krajowa 94 biegnąca na trasie Berlin-Lwów. DK 94 daje dobre połączenie z drogą szybkiego ruchu na trasie Warszawa-Budapeszt oraz autostradą A-4. Przez miasto przebiega również linia kolejowa Katowice-Kielce.

Cechą wyróżniającą miasto na tle regionu jest dostęp do doprowadzonej najdalej na zachód szerokotorowej magistrali - Linii Hutniczej Szerokotorowej, będącej przedłużeniem Kolei Transsyberyjskiej, która umożliwia bezpośredni transport kolejowy z Azji do Europy.

Nie zdiagnozowano stanu kryzysowego w strefie infrastruktury drogowej. Drogi gminne cechuje zróżnicowany stan. Ograniczenia budżetowe wymuszają hierarchizację wydatków inwestycyjnych. Remonty realizowane są systematycznie, jednak w pierwszej kolejności kierowane są na drogi lokalne o największym natężeniu ruchu (główne ulice miasta).

W mieście nie występuje obszar szczególnie niedoinwestowany z punktu widzenia infrastruktury drogowej, bądź charakteryzujący się problemami innymi niż problemy wspólne dla miasta.

Infrastruktura komunalna sieciowa

Stan infrastruktury komunalnej na terenie miasta zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 8 Komunalne urządzenia sieciowe, stan z 31.12.2014 r.

	jednostka miary	2014
Wodociągi		
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	52,1
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2053
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	216,0
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	7128
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	30,3
Kanalizacja		
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	9,8
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	629
ścieki odprowadzone	dam ³	133,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	3324
sieć gazowa - dane dostępne na 31.12.2013		
długość czynnej sieci ogółem w m	m	46428
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	1153
odbiorcy gazu	gosp.	1040
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	475
zużycie gazu	tys.m ³	995,7
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	tys.m ³	799,8
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	2881
energia elektryczna w gospodarstwach domowych - dane dostępne na 31.12.2013		
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu	szt.	2900
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu	MWh	6212
korzystający z instalacji w % ogółu ludności		
Wodociąg	%	99,9
Kanalizacja	%	46,6
Gaz	%	41,4
sieć rozdzielcza na 100 km²		
sieć wodociągowa	km	142,1
sieć kanalizacyjna	km	26,7
sieć gazowa	km	114,4
Przedsiębiorstwa świadczące usługi dostawy wody	ob.	1
Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej	-	0,2

Źródło: GUS, BDL

Niemal 100% mieszkańców gminy korzysta z sieci wodociągowej, niemal połowa z kanalizacji a nieco ponad 40% z sieci gazowej.

Nie zdiagnozowano stanu kryzysowego w strefie sieciowej infrastruktury komunalnej.

Brak dostępu do sieci gazowej i kanalizacyjnej we wszystkich częściach miasta spowodowany jest dużym rozproszeniem zabudowy w jednostkach funkcjonalnych C, D i E - które charakteryzują się nasileniem występowania zabudowy jednorodzinnej lub brakiem zabudowy.

Montaż sieci instalacyjnej dla tak rozległej sieci zabudowy rozproszonej jest ekonomicznie nieuzasadniony. Ograniczenia budżetowe gminy nie pozwalają na sfinansowanie inwestycji, a ewentualne koszty partycypacji mieszkańców nie są akceptowalne przez lokalną społeczność. Biorąc pod uwagę występowanie rozproszonej zabudowy uznaje się, że wskaźniki osiągnięte przez gminę są zadowalające.

3.6 Infrastruktura społeczna; oferta kulturalna, rekreacyjna i społeczna, atrakcyjność turystyczna

Oferta edukacyjna

Mimo, że Sławków jest niewielkim miastem posiada dobrą bazę edukacyjną i sportową dla dzieci i młodzieży. Miejski Zespół Oświaty w Sławkowie wykonuje zadania w zakresie obsługi administracyjno-finansowej następujących placówek oświatowych w mieście:

- Miejskie Przedszkole w Sławkowie,
- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Jana Baranowskiego w Sławkowie,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 w Zespole Szkół im. Jana Pawła II,
- Zespół Szkół im. Jana Pawła II (w skład którego wchodzi Liceum Ogólnokształcące i Gimnazjum Publiczne).

Na terenie miasta nie jest dostępna publiczna opieka nad dziećmi do lat 3.

Dostęp do infrastruktury edukacyjnej dla dzieci i młodzieży jest dobry. Ponadto, z uwagi na dobre położenie komunikacyjne miasta oraz bliskość Aglomeracji - młodzi mieszkańcy mają zapewniony szeroki wachlarz możliwości edukacyjnych.

Mimo braku publicznej opieki nad dziećmi do lat 3 niedobory nie stanowią problemu dla mieszkańców miasta. W trakcie wielu konsultacji społecznych w mieście poddawano temat ewentualnego rozwoju infrastruktury w tym kierunku, jednak pomysł nie spotkał się z wyraźnym zainteresowaniem mieszkańców.

Problematiczny jest brak w mieście publicznych inicjatyw wpływających na rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców, ani infrastruktury do tego przeznaczonej. W tym

przypadku dość istotne jest zlokalizowanie usług bezpośrednio na obszarze miasta, co znacznie zwiększa wygodę użytkowania dla osób dorosłych mających więcej obowiązków życiowych i dbających o zarządzanie czasem.

Wskazany problem nie jest uzależniony terytorialnie - dotyczy obszaru całego miasta.

Opieka zdrowotna

W Sławkowie działa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sławkowie podlegający wpisowi do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą prowadzonego przez Wojewodę Śląskiego. Zakresem działania ZOZ obejmuje usługi stomatologiczne, podstawową opiekę medyczną oraz porady specjalistyczne.

W mieście funkcjonuje ponadto niepubliczna opieka zdrowotna (centrum medyczne Salvia, gabinety stomatologiczne, lekarze specjaliści).

Potrzeby zdrowotne mieszkańców są zaspokajane w mieście w akceptowalnym społecznie zakresie. Nie diagnozuje się konieczności rozwoju wachlarza usług, szczególnie z uwagi na dostęp do licznych specjalistów w dostępnej komunikacyjnie Aglomeracji.

Opieka społeczna

Za organizację opieki społecznej w mieście odpowiedzialny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławkowie, który został utworzony Uchwałą Nr XII/51/90 Miejskiej Rady Narodowej w Sławkowie z dnia 3 kwietnia 1990 r. oraz zatwierdzony w strukturze organizacyjnej jako jednostka budżetowa Uchwałą Nr 23/90 Rady Miejskiej w Sławkowie z dnia 3 września 1990 r. Głównym celem działalności MOPS jest zapewnienie mieszkańcom miasta wszechstronnej pomocy socjalnej, umożliwiającej przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których jednostka lub rodzina nie jest w stanie pokonać sama.

W ramach pomocy rodzinie placówka prowadzi:

- Świetlicę Środowiskową,
- Ośrodek Pomocy Rodzinie z punktem konsultacyjnym,
- Punkt Wydawania Posiłków.

W ramach pomocy środowiskowej placówka prowadzi:

- Punkt Konsultacyjny,
- Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny.

Przy ul. Kościelnej 11 działa również Dzienny Dom "Senior-Wigor", przeznaczony dla mieszkańców Sławkowa powyżej 60. roku życia. Do dyspozycji seniorów udostępniono m.in. gabinet do rehabilitacji ruchowej, kuchnię, miejsca do odpoczynku, indywidualnej terapii, salę konferencyjną i ogród.

Infrastruktura społeczna jest nastawiona na realizowanie podstaw opieki społecznej wymaganej prawem polskim.

W mieście widoczny jest niedobór inicjatyw wpływających na długotrwałą poprawę sytuacji społecznej. Szczególnie istotny jest brak jasnej koncepcji integrowania lokalnej społeczności, szczególnie grup trudnych, objętych opieką społeczną.

Sytuacja ta widoczna jest w całym mieście, jednak z uwagi na natężenie problemów społecznych - **dotyka bezpośrednio mieszkańców jednostek funkcjonalnych A i B** (zdecydowanie nasilone występowanie beneficjentów pomocy społecznej).

Oferta kulturalna i rekreacyjna

Wśród obiektów rekreacyjnych miasta wymienić należy przede wszystkim: skatepark i kompleks sportowy przy Szkole Podstawowej im. Jana Baranowskiego, korty tenisowe administrowane przez Klub Rekreacyjno-Sportowy TKKF "Michałek", zewnętrzny kompleks boisk sportowych przy Zespole Szkół im. Jana Pawła II.

Działalność kulturalna w Sławkowie ma bardzo bogate tradycje. W roku 1966 powołany został Miejski Ośrodek Kultury przy ul. Kościelnej 18, który w roku 1977, w związku ze zmianami administracyjnymi (Sławków został włączony w struktury Dąbrowy Górniczej), został przekształcony w świetlicę środowiskową. Gdy Sławków ponownie stał się samodzielnym miastem 1 grudnia 1984 roku powołany został Miejski Ośrodek Kultury, dbający o rozwój życia kulturalnego mieszkańców. Obecnie MOK prowadzi zajęcia w ramach sekcji dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Sekcje oferują różnorodną tematykę od zespołów muzycznych, przez sekcje plastyczne po Klub Seniora i zajęcia tańca towarzyskiego. W latach osiemdziesiątych powołano sekcję historyczną, zajmującą się zbieraniem dokumentów o przeszłości miasta, opieką nad zabytkami i inicjowaniem badań archeologicznych. W ośrodku utworzono sekcję fotograficzną i filmową "Hologram", która dokumentowała wszystkie ważniejsze wydarzenia z życia miasta. Wywiad z pracownikami MOK-u wskazuje, iż mimo ciekawej oferty w życie społeczno-kulturalne miasta angażuje się stosunkowo niewielka liczba mieszkańców. W ostatnich dwóch latach zaobserwować można jednak stopniowy wzrost zaangażowania mieszkańców w życie kulturalne Sławkowa.

Mieszkańcy miasta chętnie korzystają z zasobów Miejskiej Biblioteki Publicznej o bogatym księgozborze. Początki sławkowskiego bibliotekarstwa wyznacza rok 1946, kiedy to na zebraniu Gminnej Rady Narodowej podjęto decyzję o utworzeniu biblioteki. Przez te wszystkie lata instytucja prowadzi działalność kulturalno-oświatową, która przejawia się w organizacji różnorodnych wystaw, ekspozycji, konkursów i spotkań autorskich.

Sławków kusi mieszkańców i turystów nie tylko historią, zabytkami i piękną przyrodą, ale ponadto bogatym repertuarem imprez społecznych, kulturalno-rozrywkowych i sportowo-rekreacyjnych, najważniejsze z nich to:

- Jarmark Jakubowy organizowany w ruinach miejscowego zamku na zakończenie lata,
- Dni Sławkowa organizowane co roku, będące swoistym świętem całego miasta odbywającym się najczęściej na przełomie maja i czerwca,
- Jesień Poetycka będąca konkursem literackim, na który swoje utwory zgłaszają poeci z całej Polski a nawet z Europy,
- Konkurs Plastyczny „Tradycje i Obrzędy”,
- Koncert Noworoczny,
- Sławków na Sportowo Sław - Sport,
- Rajd Rowerowy Śladami Sławkowa,
- Sław - Ino marsze na orientację.

Oferta kulturalna miasta ma charakter lokalny. Nie zdiagnozowano stanu kryzysowego w kwestii infrastrukturalnej, jednak opinie mieszkańców (vide badanie ankietowe) wskazuje na niedobór nieodpłatnych dla uczestników ciekawych form kulturalnych w mieście, szczególnie dla dzieci i młodzieży.

Atrakcyjność turystyczna

Potencjał turystyczny miasta wyznaczają przede wszystkim:

- atrakcyjne zasoby przyrodnicze, w szczególności tereny leśne i wody powierzchniowe (opis w poprzednim podrozdziale),
- występowanie unikatowych zabytków.

Miasto na stałe weszło do literatury archeologicznej. Stało się to za sprawą odkrycia jednego z najstarszych murowanych założeń obronnych w Polsce południowej - zamku biskupów krakowskich, datowanego na drugą połowę XIII wieku. Do dnia dzisiejszego oprócz ruin wieży mieszkalnej, budynku bramnego i pozostałości murów pierwotnego założenia zachował się wał ziemny i fosa oraz odkopane przy pracach archeologicznych tajemne przejście. Odkryte relikty stanowią jeden z najcenniejszych zabytków tego typu w Polsce, a zarazem jeden z najstarszych przykładów świeckiej, murowanej architektury obronnej na terenie Polski południowej. Wśród najciekawszych zabytków w mieście znajdują się ponadto:

- trzynastowieczny kościół pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego przy ulicy Kościelnej,
- Austeria - stara drewniana karczma wybudowana, według różnego datowania, najprawdopodobniej w 1701 roku lub w 1781 roku,

- Dwór Biskupi "Lamus" zlokalizowany przy ul. Staropocztowej powyżej ruin zamku, który po zburzeniu zamku w 1455 r. był letnią rezydencją biskupów krakowskich,
- plebania z końca XVIII w. przykryta podwójnym łamanym dachem o architekturze typowego dworu przy ul. Kościelnej,
- kościółek Św. Jakuba z 1836 r. przy ul. Świętojańskiej,
- kościółek Św. Marka na cmentarzu grzebalnym przy ul. Obrońców Westerplatte.

Sławków ze względu na swoje uwarunkowania przyrodnicze i kulturalne jest doskonałym miejscem wypoczynku jedno/dwudniowego. Miasto ma szansę stać się centrum turystyki weekendowej dla rejonu Aglomeracji Górnośląskiej. Bogactwo zasobów naturalnych umożliwia przede wszystkim podejmowanie działań lub przedsięwzięć inwestycyjnych w celu przygotowania bardzo szerokiej oferty turystyki aktywnej (wędkarstwo, kajakarstwo, grzybiarstwo, wycieczki rowerowe i nordic-walking czy narciarstwo biegowe).

Aktualnie oferta noclegowa jest średnio rozwinięta i nie zaspokaja potrzeb wszystkich grup turystów biorąc pod uwagę ich ekonomiczne zdolności nabywcze (brak obiektów o wysokim standardzie). W mieście działa Szkolne Schronisko Młodzieżowe, będące obiektem całorocznym I kategorii, położonym z dala od głównych tras komunikacyjnych, pośród malowniczych lasów z dogodnym dostępem do komunikacji autobusowej oraz kolejowej. Głównym celem działalności schroniska jest upowszechnienie krajoznawstwa i turystyki jako aktywnej formy wypoczynku wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Wśród większych obiektów noclegowych występuje również Zajazd Pasja oraz Dom Weselny Rafael, pozostałe obiekty to mała agroturystyka i oferty pokoi gościnnych (nieliczne obiekty). Niedobory zauważalne są szczególnie w obiektach noclegowych średniej i wyższej klasy.

Oferta restauracyjna jest również ograniczona, zarówno pod względem dostępności jak i różnorodności. Potencjał wykazuje w tym względzie obszar Rynku, który powinien stać się wizytówką miasta i obszarem koncentracji usług restauracyjno-kawiarnianych i drobnego handlu, typowym dla centralnych przestrzeni małych miejscowości.

Przez teren Sławkowa i okolic przebiegają 4 szlaki turystyczne piesze, sprzyjające aktywnemu wypoczynkowi i pozwalające na organizację wycieczek turystycznych pieszych oraz rowerowych. Najdłuższy z nich - żółty, o długości 62 km, nazywany jest też Szlakiem Pustynnym, nie przebiega on jednak przez centrum miasta, obejmuje jedynie południowe jego części. Dwa inne szlaki: czerwony i niebieski będą przez centrum Sławkowa i pozwalają na podziwianie walorów miasta i zwiedzanie jego zabytków. Najkrótszy szlak liczy 3,5 km i ma charakter łącznikowy pomiędzy szlakiem czerwonym i żółtym.

Sławków jest jednym z partnerów projektu pn. „Zagłębiowski Park Linearny - Zielone Barwy Regionu”. Bezpośrednim celem projektu jest zmiana wizerunku przemysłowego obszaru Zagłębia Dąbrowskiego, zarówno w relacjach wewnętrznych, jak i zewnętrznych, poprzez

kompleksową rekompozycję obszarów zielonych Doliny Przemszy i Brynicy i przygotowanie niezbędnych dokumentów umożliwiających inwestycje w „zieloną infrastrukturę” na obszarze funkcjonalnym. Na terenie Sławkowa projekt przewiduje zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowych nad Białą Przemszą.

Przez teren Sławkowa biegnie ścieżka rowerowa wchodząca w skład systemu ścieżek rowerowych łączących Centrum Sportów Letnich i Wodnych POGORIA z sąsiednimi miastami: Będzinem, Siewierzem i Sławkowem oraz z całym systemem szlaków rowerowych w Subregionie Centralnym Województwa Śląskiego.

Zauważalna jest potrzeba opracowania i wdrożenia kompleksowej strategii promocji turystycznej miasta, skupiającej się również na wykreowaniu produktu turystycznego Sławkowa, z którym miasto będzie jednoznacznie identyfikowane (największy potencjał wykazuje w tym względzie po ogólnej analizie turystyka aktywna i weekendowa).

W dalszym rozwoju turystyki na terenie miasta należy upatrywać szans na zwiększenie możliwości zarobkowych mieszkańców. Nowe możliwości w tym zakresie otwiera powszechna moda na wypoczynek na łonie natury i agroturystykę oraz turystykę aktywną. Nie zdiagnozowano stanu kryzysowego.

3.7 Problemy społeczne, w tym bezrobocie

Dane statystyczne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławkowie za rok 2014 wskazują, że MOPS udzielał pomocy rodzinom, w których występował jeden lub kilka z problemów wymienionych w poniższej tabeli.

Tabela 9 Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą w ramach danego problemu społecznego w roku 2014

PROBLEM	Liczba rodzin, w których występuje problem	Liczba osób w rodzinach objętych problemem
alkoholizm	61	104
bezdomyłość	9	14
bezzadność ws. opiekuńczo-wychowawczych, w tym:	55	181
- rodzina niepełna	45	126
- rodzina wielodzietna	10	55
- bezzadność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	0	0
bezrobocie	162	387
brak problemu	1	5
długotrwała lub ciężka choroba	82	137
narkomania	0	0
niepełnosprawność	80	147
potrzeba ochrony macierzyństwa	47	177
sytuacja kryzysowa	0	0

trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	5
ubóstwo	116	223
wielodzietność	0	0
zdarzenie losowe	0	0

Źródło: MOPS w Sławkowie

Wyraźne skupienie problemów zidentyfikowano w obszarach:

- bezrobocie,
- ubóstwo,
- niepełnosprawność,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- alkoholizm,

przy czym podkreślić należy, że bezrobocie oraz ubóstwo to zdecydowanie najbardziej nasilone problemy. Stan ten potwierdzają również statystyki za rok 2015, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 10 Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą w ramach danego problemu społecznego w roku 2015

PROBLEM	Liczba rodzin, w których występuje problem	Liczba osób w rodzinach objętych problemem
alkoholizm	73	112
bezdolność	11	15
bezdolność ws. opiekuńczo-wychowawczych, w tym:	51	166
- rodzina niepełna	44	136
- rodzina wielodzietna	13	42
- bezdolność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	7	18
bezrobocie	159	359
długotrwała lub ciężka choroba	70	112
narkomania	1	1
niepełnosprawność	76	128
potrzeba ochrony macierzyństwa	43	165
sytuacja kryzysowa	2	2
trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	10	16
ubóstwo	117	220
wielodzietność	0	37
zdarzenie losowe	0	0

Źródło: MOPS w Sławkowie

Wymienione problemy podzielono wg stopnia możliwego wpływu/ingerencji gminy prowadzącego do złagodzenia bądź wyeliminowania danego zjawiska. Wskazane problemy oceniono w skali 1 do 5, gdzie 1 to wpływ najmniejszy a 5 to wpływ największy. W każdym wypadku oceniono, jak duży wpływ mogą mieć działania gminy na wyeliminowanie zjawiska bądź jego złagodzenie. Podkreślić należy, że brano jedynie pod uwagę scenariusz, gdzie

rodzina dotknięta problemem deklaruje pełną współpracę z gminą i przy jej wsparciu chce wyeliminować zaistniały problem oraz gdy gmina posiada odpowiednie zasoby finansowe do podjęcia wszystkich niezbędnych działań. Zestawienie ma na celu określenie, czy zaplanowane przez gminę działania mogą realnie załagodzić czy wyeliminować problem czy mogą jedynie wspierać wybraną rodzinę tak, aby z danym problemem żyło jej się bardziej komfortowo. Ocena 1-2 oznacza brak wpływu, ocena 3 oznacza wpływ pośredni, ocena 4-5 oznacza wpływ bezpośredni gminy na możliwość wyeliminowania bądź zlikwidowania danego problemu.

Tabela 11 Ocena skuteczności ingerencji gminy w wyeliminowaniu danego problemu społecznego

problem	ocena	Uzasadnienie
alkoholizm	4	Gmina może aktywnie wspierać działalność podmiotów minimalizujących problemy alkoholowe, jak AA.
bezdomność	5	Gmina może zapewnić bezdomnym mieszkania socjalne/komunalne.
bezrobocie	3	Gmina może m.in.: - tworzyć warunki do rozwoju przedsiębiorczości w mieście, co przełoży się na dostępność nowych miejsc pracy; - podejmować działania szkoleniowe, zmierzające do podnoszenia kompetencji zawodowych mieszkańców i dostosowywania kwalifikacji do realiów rynku pracy oraz oczekiwań potencjalnych pracodawców.
bezzadność ws. opiekuńczo-wychowawczych - rodzina niepełna	1	Gmina może jedynie podejmować działania wspierające rodzinę tak, aby próbować łagodzić skutki zaistniałego problemu.
bezzadność ws. opiekuńczo-wychowawczych - rodzina wielodzietna	1	
bezzadność ws. opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	1	
długotrwała lub ciężka choroba	1	
narkomania	4	Gmina może aktywnie wspierać działalność podmiotów minimalizujących problemy narkotykowe.
niepełnosprawność	1	Gmina może jedynie podejmować działania wspierające rodzinę tak, aby próbować łagodzić skutki zaistniałego problemu.
sytuacja kryzysowa	4	W zależności od zaistniałej sytuacji gmina może interweniować celowo i kierunkowo.
potrzeba ochrony macierzyństwa	2	Gmina powinna interweniować w zakresie określonym prawnie.
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	Gmina może realizować program wspierania osób ze wskazanym problemem celem zwiększenia ich przystosowania i pomocy w powrocie do lokalnej społeczności.
ubóstwo	3	Gmina może podejmować działania zbieżne z zaproponowanymi przy problemie „bezrobocie”, ich realizacja przełoży się na dostęp do nowych miejsc pracy i pozwoli na zwiększenie dochodów mieszkańców z tytułu wykonywanej pracy.
zdarzenie losowe	4	W zależności od zaistniałej sytuacji gmina może interweniować celowo i kierunkowo.

wielodzietność	1	Gmina może jedynie podejmować działania wspierające rodzinę tak, aby próbować łagodzić skutki zaistniałego problemu.
----------------	---	--

Źródło: Opracowanie własne

Dalszej analizie podlegają problemy, dla których określono możliwość wpływu pośredniego bądź bezpośredniego ze strony gminy, tj.: alkoholizm, bezdomność, bezrobocie, narkomania, sytuacja kryzysowa, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, ubóstwo, wielodzietność.

Spośród zidentyfikowanych problemów wybrano te, których stopień nasilenia w gminie jest największy (na podstawie danych w tabeli 13 i 14), należą do nich:

- alkoholizm,
- bezrobocie,
- ubóstwo.

Trzy wymienione problemy poddaje się dalszej analizie, uznając je za kluczowe dla poprawy sytuacji społecznej w gminie.

Biorąc pod uwagę 3 kluczowe problemy społeczne zbadano ich natężenie w poszczególnych jednostkach funkcjonalnych gminy, co prezentuje poniższa tabela.

Tabela 12 Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą w ramach danego problemu społecznego w roku 2015

PROBLEM	Liczba osób w rodzinach objętych problemem - CAŁA GMINA, w tym w strefach:	Strefa A	Strefa B	Strefa C	Strefa D	Strefa E
- alkoholizm	- 112	- 73	- 18	- 19	- 2	- 0
- poziom występowania problemu (liczba osób objętych problemem/liczba mieszkańców)	- 1,62%	- 1,76%	- 2,11%	- 1,23%	- 0,8%	- 0
- bezrobocie	- 359	- 231	- 54	- 60	- 9	- 5
- poziom występowania problemu (liczba osób objętych problemem/liczba mieszkańców)	- 5,19%	- 5,58%	- 6,33%	- 3,90%	- 3,67%	- 3,62%
- ubóstwo	- 220	- 142	- 34	- 37	- 5	- 2
- poziom występowania problemu (liczba osób objętych problemem/liczba mieszkańców)	- 3,18%	- 3,43%	- 3,99%	- 2,4%	- 2,04%	- 1,44%

Źródło: MOPS w Sławkowie

Jak wskazują dane w powyższej tabeli - natężenie występowania 3 kluczowych problemów społecznych wg danych OPS widoczne jest w obszarze funkcjonalnym A i B - gdzie notuje się wartości powyżej średniej dla miasta we wszystkich 3 kategoriach.

Według stanu na koniec lipca 2015 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Będzinie zarejestrowanych było 249 mieszkańców Sławkowa, z czego 149 stanowiły kobiety. Jedynie 10% ogółu bezrobotnych mieszkańców miasta posiada prawo do zasiłku.

Najbardziej istotne dane charakteryzujące strukturę bezrobotnych:

- ponad 33% (83 osoby) zarejestrowanych bezrobotnych nie posiada kwalifikacji zawodowych,
- ponad 23% (59 osób) zarejestrowanych bezrobotnych nie posiada doświadczenia zawodowego,
- ponad 84% (210 osób) zarejestrowanych bezrobotnych to osoby uważane za będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym:
 - do 30 roku życia - 58 osób, w tym do 25 roku życia - 25 osób,
 - długotrwale bezrobotne - 143 osoby,
 - powyżej 50. roku życia - 74 osoby.

Wszystkie wymienione grupy wymagają specyficznych metod wsparcia, szczególnie w postaci doradztwa zawodowego, szkoleń, kursów oraz staży.

Szczególnie niepokojące są dane dotyczące liczby osób do 30 roku życia pozostających bez pracy - stanowiących ponad 23% ogółu bezrobotnych oraz dane dotyczące bezrobotnych powyżej 50 roku życia - stanowiących ponad 29% ogółu bezrobotnych. W przypadku młodszej grupy stałe miejsca pracy będą determinantą decydującą o założeniu rodziny na terenie gminy, co bezpośrednio wpłynie na trendy demograficzne (w tej chwili niekorzystny jest przyrost naturalny). Konieczne są więc przede wszystkim działania zwiększające podaż miejsc pracy. W przypadku starszej grupy konieczne są działania pozwalające przekwalifikować bezrobotnych i pomóc im się odnaleźć w obowiązujących realiach rynku pracy, znaczące będą tu projekty pozainwestycyjne, tzw. „miękkie”, jak kursy, szkolenia, etc.

Największą grupę (ponad 57%) wśród osób bezrobotnych stanowią osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy. Zjawisko świadczy o niskiej motywacji osób bezrobotnych, często pozostających beneficjentami pomocy społecznej do podejmowania aktywności zawodowej.

Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie³:

Wg stanu na koniec grudnia 2015 roku w ewidencji PUP w Będzinie:

- pozostawało 6 538 osób bezrobotnych, w tym 3 411 kobiet (52,18 %). W porównaniu z analogicznym okresem 2014 roku liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 595 osób tj. o 8,35 %. Zmniejszeniu uległa również liczba bezrobotnych kobiet o 349 osób tj. o 9,3 %;
- wysokość stopy bezrobocia w Powiecie Będzińskim wynosiła 13,1% i była o 4,9 punktu procentowego wyższa od wartości wskaźnika dla całego województwa i jednocześnie o 3,3 punktu procentowego wyższa od wartości krajowej. Powiat Będziński znajduje się w grupie obszarów wyróżniających się wysoką wartością stopy bezrobocia w regionie;
- odnotowano najwyższy odsetek bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej - 2 046 osób (31,3%), a następnie wśród osób legitymujących się wykształceniem policealnym i średnim zawodowym - 1 563 osoby (24%), zasadniczym zawodowym - 1 446 osób (22%) oraz wyższym - 851 osób (13%). Najmniejszy udział stanowiły osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym - 632 osoby (9,7%).

W poniższej tabeli przedstawiono ranking elementarnych grup zawodów deficytowych w 2015 roku, ze wskazaniem maksymalnego deficytu oraz deficytu 4-cyfrowych grup zawodów. W przypadku maksymalnego deficytu (Uliczni sprzedawcy żywności) liczba bezrobotnych równa jest zero. W rezultacie wskaźnik dostępności oferty pracy wynosi zero, a pozostałe mierniki nie osiągają wartości. Wynika to z braku możliwości wyliczenia wskaźnika długotrwałego bezrobocia jak również wskaźnika płynności bezrobotnych.

Tabela 13 Ranking elementarnych grup zawodów deficytowych w 2015 roku

Tablica 15 Ranking elementarnych grup zawodów deficytowych w 2016 roku

MAKSYMALNY DEFICYT								
Kod	Elementarna grupa zawodów	Liczba dostępnych ofert pracy		Odsetek ofert subsydiowanych (%)		Odsetek wolnych miejsc pracy (%)		
5212	Uliczni sprzedawcy żywności	1		0,00		0,00		
DEFICYT								
Kod	Elementarna grupa zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych	Średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy	Wskaźnik dostępności ofert pracy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia	Wskaźnik płynności bezrobotnych	Odsetek ofert subsydiowanych (%)	Odsetek wolnych miejsc pracy (%)
3352	Urzędnicy do spraw podatków	0,50	3,92	0,13	brak wartości	1,00	0,00	0,00
8153	Operatorzy maszyn do	0,33	1,08	0,31	0,00	1,00	0,00	0,00

³ Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie Będzińskim w 2015 roku; PUP w Będzinie

	szycia							
--	--------	--	--	--	--	--	--	--

Źródło: Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie Będzińskim w 2015 roku; PUP w Będzinie

W 2015 roku jako deficytowe sklasyfikowano dwie elementarne grupy zawodów Urzędników do spraw podatków oraz Operatorów maszyn do szycia. W w/wym. grupach zawodów średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy przewyższa średniomiesięczną liczbę bezrobotnych. W takiej sytuacji wskaźnik dostępności ofert pracy przyjmuje wartości poniżej 1 co świadczy o tym, iż przeciętnie każdy bezrobotny z danej elementarnej grupy ma szansę znaleźć pracę. Wskaźnik płynności bezrobotnych równa się 1 co oznacza, że w okresie sprawozdawczym odpływ jest równy napływowi przez co, liczba bezrobotnych we wskazanych grupach zawodów nie uległa zmianie. W przypadku Operatorów maszyn do szycia wskaźnik długotrwałego bezrobocia przyjął wartość 0, co przekłada się na brak długotrwale bezrobotnych we wskazanej grupie zawodów. W odniesieniu do Urzędników do spraw podatków nie uzyskano wartości wskaźnika długotrwałego bezrobocia w związku z faktem, iż na koniec okresu sprawozdawczego nie sklasyfikowano osób zarejestrowanych w w/wym. elementarnej grupie zawodów.

W 2015 roku żadna z elementarnych grup zawodów nie została zidentyfikowana jako zrównowazona.

W poniższej tabeli przedstawiono ranking elementarnych grup zawodów nadwyżkowych w 2015 roku. Jako maksymalnie nadwyżkowe sklasyfikowano dziesięć elementarnych grup zawodów, w których liczba ofert pracy równa jest zero a wskaźnik dostępności ofert pracy nie przyjmuje wartości.

Tabela 14 Ranking elementarnych grup zawodów nadwyżkowych w 2015 roku

MAKSYMALNA NADWYŻKA		
Kod	Elementarna grupa zawodów	Liczba bezrobotnych
8111	Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	55
7315	Formowacze wyrobów szklanych, krajacze i szlifierze szkła	8
8181	Operatorzy urządzeń do produkcji wyrobów szklanych i ceramicznych	6
3254	Technicy fizjoterapii i masażyści	5
8131	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów chemicznych	4
5163	Pracownicy zakładów pogrzebowych	3
4227	Ankieterzy	2
1420	Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym	2
3153	Piloci statków powietrznych i personel pokrewny	1
6222	Rybaczy śródlądowi	0
NADWYŻKA		

Kod	Elementarna grupa zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych	Średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy	Wskaźnik dostępności ofert pracy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia	Wskaźnik płynności bezrobotnych	Odsetek ofert subsydiowanych (%)	Odsetek wolnych miejsc pracy (%)
3113	Technicy elektrycy	40,67	0,83	48,80	56,41	0,95	0,00	2,94
2221	Pielęgniarki bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	15,92	0,33	47,75	80,00	0,90	0,00	1,47
7211	Formierze odlewniczy i pokrewni	11,08	0,25	44,33	64,29	0,90	0,00	2,94
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	74,17	2,42	30,69	55,95	0,92	0,00	1,47
9613	Zamiatacze i pokrewni	7,42	0,25	29,67	77,78	0,83	0,00	0,00
3313	Księgowi	32,58	1,25	26,07	60,00	0,81	0,00	2,94
2634	Psycholodzy i pokrewni	4,25	0,17	25,50	60,00	0,67	0,00	0,00
9412	Pomoce kuchenne	31,75	1,75	18,14	64,10	0,96	0,00	0,00
7421	Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych	14,08	1,00	14,08	73,33	0,89	brak wartości	0,00
8341	Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych	2,75	0,33	8,25	75,00	0,50	0,00	0,00
3321	Agenci ubezpieczeniowi	6,50	1,08	6,00	75,00	0,80	0,00	0,00
5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	34,25	7,17	4,78	70,59	0,89	0,00	0,00
9612	Sortowacze odpadów	1,17	0,33	3,50	100,0	0,67	0,00	0,00
4321	Magazynierzy i pokrewni	132,08	72,00	1,83	60,99	0,99	0,27	88,24
8212	Monterzy sprzętu elektrycznego	12,25	9,33	1,31	56,25	0,85	0,00	0,00
7123	Tynkarze i pokrewni	8,33	7,25	1,15	77,78	0,88	0,00	0,00

Źródło: Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie Będzińskim w 2015 roku; PUP w Będzinie

W 2015 roku jako nadwyżkowe sklasyfikowano szesnaście elementarnych grup zawodów, w których średniomiesięczna liczba bezrobotnych przewyższała liczbę średniomiesięczną dostępnych ofert pracy a wskaźnik dostępności ofert pracy przyjął wartości powyżej 1. Powyższe świadczy o relatywnie niskiej dostępności ofert pracy ze względu na liczbę bezrobotnych przewyższających liczbę ofert pracy w omawianych elementarnych grupach zawodów. Wartość wskaźnika płynności bezrobotnych poniżej 1 wskazuje, że w przedmiotowych 4-cyfrowych grupach zawodów napływ przewyższa odpływ, co oznacza wzrost liczby bezrobotnych. Wskaźnik długotrwałego bezrobocia przewyższał 50% co świadczy o wysokim udziale długotrwałe bezrobotnych w każdej z elementarnych grup zawodów zidentyfikowanych jako nadwyżkowe.

W poniższych tabelach przedstawiono zawody podstawowe zidentyfikowane jako maksymalnie deficytowe, deficytowe, maksymalnie nadwyżkowe, nadwyżkowe oraz zrównoważone.

Zganie z danymi PUP w Będzinie z końca II kwartału 2016 r. w całym mieście zarejestrowane były 223 osoby bezrobotne, w tym:

- Jednostka A Śródmieście: 142 osoby bezrobotne
- Jednostka B Chwaliboskie i Chojny: 31 osób bezrobotnych
- Jednostka C Sławków Południowy: 41 osób bezrobotnych
- Jednostka D Groniec: 6 osób bezrobotnych
- Jednostka E Burki: 3 osoby bezrobotne

Aktualne dane dotyczące liczby mieszkańców miasta (6908) i poszczególnych jednostek funkcjonalnych:

- Jednostka A Śródmieście: 4125 osób
- Jednostka B Chwaliboskie i Chojny: 682
- Jednostka C Sławków Południowy: 1538
- Jednostka D Groniec: 425 osób
- Jednostka E Burki: 138 osób

Poziom bezrobocia (liczba bezrobotnych/liczba mieszkańców) w poszczególnych jednostkach:

- Całe miasto: 3,22%
- Jednostka A Śródmieście: 3,44%
- Jednostka B Chwaliboskie i Chojny: 4,55%
- Jednostka C Sławków Południowy: 2,6%
- Jednostka D Groniec: 1,41%
- Jednostka E Burki: 2,17%

Jak wskazują powyższe dane - poziom bezrobocia w jednostkach funkcjonalnych A i B jest wyższy od średniej dla miasta.

Zdiagnozowano stan kryzysowy w sferze społecznej -natężenie występowania 3 kluczowych problemów społecznych (alkoholizm, bezrobocie, ubóstwo) w obszarze funkcjonalnym A i B - gdzie notuje się wartości powyżej średniej dla miasta we wszystkich 3 kategoriach.

3.8 Atrakcyjność gospodarcza

Na początku lat 90. całe województwo śląskie poddane zostało trudnemu procesowi restrukturyzacji gospodarczej i społecznej. Efektem przekształceń regionalnej gospodarki jest rozwój sektora prywatnego oraz zmiany na rynku pracy, które wymuszają wzrost lokalnej przedsiębiorczości przy wykorzystaniu lokalnych potencjałów zarobkowych. Coraz większą rolę odgrywają małe i średnie przedsiębiorstwa, mające bezpośredni wpływ na rozwój

poszczególnych gmin. Zgodnie z danymi GUS⁴ na terenie gminy zarejestrowane są 653 podmioty gospodarcze. Rodzaje prowadzonych działalności zaprezentowane zostały w poniższej tabeli.

Tabela 15 Liczba wpisów wg sekcji działalności gospodarczej, stan na 2015 r.

Kod sekcji PKD	Nazwa sekcji PKD	Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych ⁵
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3
B	Górnictwo i wydobywanie	2
C	Przetwórstwo przemysłowe	66
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	6
F	Budownictwo	73
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	223
H	Transport i gospodarka magazynowa	60
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	16
J	Informacja i komunikacja	5
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	18
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	17
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	48
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	14
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4
P	Edukacja	20
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	26
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	14
S i T	Pozostała działalność usługowa	35
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne	0
SUMA		653

Źródło: GUS, BDL

Dominującymi obszarami działalności gospodarczej w Sławkowie są handel i naprawy, budownictwo oraz przetwórstwo przemysłowe.

Analizując dane przedstawione w poniższej tabeli zauważyć można, że liczba podmiotów gospodarki rejestrowanych w mieście corocznie utrzymuje się na stałym poziomie. W strukturze własnościowej zdecydowanie przeważają firmy prywatne (ponad 96% ogółu podmiotów). W sektorze prywatnym dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (ponad 75% ogółu podmiotów prywatnych), co odzwierciedla tendencje

⁴ GUS, BDL, stan na 31.12.2015

⁵ GUS od roku 2015 stosuje się nową metodologię pomiaru

regionalne i krajowe. W Sławkowie szczególnie widoczny jest potencjał małych firm rodzinnych, z wieloletnimi tradycjami.

Tabela 16 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w Sławkowie, wg sektorów własnościowych w latach 2010-2015⁶

Rodzaj podmiotu	2010	2011	2012	2013	2014	2015
podmioty gospodarki narodowej ogółem	679	639	649	659	651	653
sektor publiczny - ogółem	19	19	19	19	19	20
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	12	12	12	12	12	13
sektor prywatny - ogółem	660	620	630	640	632	629
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	549	508	518	523	504	496
sektor prywatny - spółki handlowe	35	39	37	41	47	55
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	8	12	11	12	13	15
sektor prywatny - spółdzielnie	2	2	2	2	2	2
Sektor prywatny - fundacje	0	0	0	0	0	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	14	14	14	14	14	15

Źródło: GUS, BDL, stan na 31.12

Gmina udostępnia kilka ofert inwestycyjnych, są to jednak działki o relatywnie małej powierzchni. Struktura własnościowa gruntów w mieście nie daje aktualnie możliwości udostępnienia terenu inwestycyjnego odpowiedniego pod lokowanie większych inwestycji. Priorytetem jest rozwój wykształconego rynku lokalnej gospodarki, wspieranie działających firm gwarantujących miejsca pracy dla części lokalnej społeczności oraz zaplanowanie preferencji dla nowych podmiotów gospodarczych.

Potencjałem gospodarczym Sławkowa jest jego położenie na granicy dwóch silnych gospodarczo województw - śląskiego i małopolskiego oraz usytuowanie na międzynarodowych i międzyregionalnych kierunkach transportu osób i towarów. Strategiczną pozycję na gospodarczej mapie Polski i Europy miasto zyskuje ponadto dzięki zlokalizowaniu na jego terenie doprowadzonej najdalej na zachód szerokotorowej magistrali - Linii Hutniczej Szerokotorowej, będącej przedłużeniem Kolei Transsyberyjskiej, która umożliwia bezpośredni transport kolejowy z Azji do Europy. Rozbudowa Zespołu Terminali Przeładunkowych w Sławkowie i utworzenie międzynarodowego centrum logistycznego pozwoli rozwinąć wszechstronny handel z Europą Wschodnią i Azją, a przede wszystkim pobudzi wiele inwestycji i przedsięwzięć gospodarczych.

Dla zintensyfikowania realizacji tego olbrzymiego projektu na 50-hektarowym terenie, położonym w ramach wspomnianego drugiego terminala, utworzona została specjalna strefa ekonomiczna, która ma przyciągać nowe inwestycje i tworzyć miejsca pracy. Należy ona do

⁶ GUS od roku 2015 posługuje się nową metodologią pomiaru

Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A., w skład której wchodzi cztery podstrefy, między innymi Podstrefa Sosnowiecko - Dąbrowska.

Duży potencjał zarobkowy zauważa się ponadto w branży turystycznej. Konsekwentnie realizowana promocja turystyczna Sławkowa powinna być wspierana przez równoległy rozwój bazy okołoturystycznej (miejsca noclegowe, agroturystyka, restauracje).

W związku z diagnozą problemu bezrobocia, jako jednego z problemów kluczowych, przeprowadzono ankietyzację przedsiębiorców działających w gminie.

Przedstawiciele przedsiębiorców uczestniczyli w spotkaniu konsultacyjnym, jednak uznano, iż sektor nie wypowiedział się dostatecznie licznie.

Z bazy danych CEiDG oraz KRS losowo wybrano ok. 6,5% firm zarejestrowanych na terenie gminy, wśród których przeprowadzono telefoniczne badanie opinii. Pytano głównie o:

- formę prowadzenia działalności,
- częstotliwość wypuszczania na rynek ofert pracy,
- metody rekrutacji i wymagania względem kandydatów.

Losowanie firm niemal czterokrotnie uzupełniano, ponieważ 12 firm odmówiło wzięcia udziału w badaniu, w 6 firmach nie zastano dwukrotnie osoby odpowiedzialnej za procesy rekrutacji. Ostatecznie uzyskano kompletne odpowiedzi z 41 firm.

Ankietę w dniach 04-11.09.2017 r. przeprowadziła firma zewnętrzna (autor opracowania).

Wnioski z badania:

- proces rekrutacji w ankietowanych formach trwa średnio do 2,5 miesiąca,
- większość zgłaszanych kandydatów nie posiada odpowiednich kwalifikacji zawodowych (dotyczy to w szczególności mężczyzn oraz ogólnie osób młodych); potencjalny pracownik jest zasadniczo skłonny do przekwalifikowania się czy nabycia nowych kwalifikacji jednak pod warunkiem opłacenia kursu/szkolenia przez potencjalnego pracodawcę; pracownicy młodzi wykazują ponad przeciętną roszczeniowość nieopartą wiedzą czy umiejętnościami; zatrudnienie w formie bezpłatnego stażu w zasadzie nie jest możliwe do realizacji z uwagi na brak chętnych,
- oferty pracy dotyczą przede wszystkim ofert dla specjalistów z konkretnymi umiejętnościami zawodowymi - co odzwierciedla krajowe trendy.

Problemy rynku pracy łączą się z niedoborami w sferze edukacyjnej gdzie zdiagnozowano zbyt niską podaż nieodpłatnej lub dotowanej dla dorosłych mieszkańców gminy oferty edukacyjnej/szkoleniowej/warsztatowej.

Zdiagnozowano stan kryzysowy w sferze gospodarczej - Niska jakość kapitału ludzkiego, kwalifikacje zawodowe nieodpowiadające oczekiwaniom rynku pracy.

Zmiany zachodzące na lokalnym rynku pracy determinują konieczność podjęcia niezbędnych działań w zakresie kompleksowego dostosowania do nich polityki edukacyjnej, głównie w odniesieniu do osób dorosłych.

Problem charakteryzuje sytuację w całej gminie, dotyczy jednak przede wszystkim osób bezrobotnych, którzy z uwagi na powyższe mają trudności w odnalezieniu miejsca na rynku pracy. Jak wskazano w poprzednich podrozdziałach - nasilenie bezrobocia widoczne jest szczególnie w strefie funkcjonalnej A i B - a więc tych stref w największym stopniu dotyczą problemy rynku pracy.

3.9 Konsultacje społeczne - wyznaczenie obszaru zdegradowanego

3.9.1 Opinia mieszkańców dotycząca sytuacji społeczno-gospodarczej miasta - ankietyzacja

W okresie styczeń - luty 2015 r. w Sławkowie przeprowadzone zostało badanie ankietowe, którego adresatami byli wszyscy mieszkańcy. Badanie odbywało się przy użyciu kwestionariusza papierowego, było anonimowe. Ankiety dostępne były: w siedzibie UM Sławków, MOPS w Sławkowie, publicznych placówkach edukacyjnych gminy, na stronie internetowej (portal UM Sławków) oraz stanowiły dodatek do Kuriera Sławkowskiego Nr 1 (276) styczeń 2016. Poprawnie wypełnione ankiety złożyło 130 osób, co stanowiło 2,26% ludności miasta uprawnionej do głosowania.

Charakterystyka ankietowanych:

płeć

130 ankietowanych, w tym:

- 52 mężczyzn (40%)
- 78 kobiet (niemal 60%)

miejsce zamieszkania - Sławków, ulica/dzielnica:

- Niwa: 16 osób
- Kozłowska: 2 osoby
- Hrubieszowska: 16 osób
- Groniec: 2 osoby
- PCK: 14 osób
- Wał: 4 osoby
- Rynek: 4 osoby
- Krakowska: 6 osób
- Wikle: 2 osoby
- Owocowa: 2 osoby

- Jagiellońska: 2 osoby
- Brzozowa: 2 osoby
- Jesionowa: 4 osoby
- Krzywda: 4 osoby
- Centrum: 4 osoby
- Szerokotorowa: 1 osoba
- Borowa: 2 osoby
- Wiejska: 4 osoby
- Fabryczna: 4 osoby
- Zagródki: 2 osoby
- Browarna: 7 osób
- Olkuska: 2 osoby
- Wrocławska: 8 osób
- Kolejowa: 2 osoby
- Michałów: 9 osób
- Komora: 2 osoby
- Matejki: 2 osoby
- Radosna: 2 osoby
- Walcownia: 2 osoby
- Okradzionowska: 6 osób

Zdecydowanie najbardziej aktywnymi mieszkańcami gminy biorącymi udział w ankiecie byli mieszkańcy centrum (obszar funkcjonalny A i B).

Badanie zjawisk świadczących o jakości życia na terenie miasta

Ankietowali oceniali w tabeli dane zjawisko w skali 0-5, gdzie:

5=bardzo dobrze

4=dobrze

3=ani dobrze ani źle

2= źle

1=bardzo źle

0=nie mam zdania

Wyniki prezentuje poniższa tabela.

Pytanie	Odpowiedź						średni wynik	suma ankiet 1-5	Suma punktów (punktacja * liczba ankiet)					
	1	2	3	4	5	brak odpowiedzi= 0 ⁷			1	2	3	4	5	RAZEM
Jak ocenia Pani/Pan jakość życia na terenie miasta?	20	6	30	66	8	0	3,28	130	20	12	90	264	40	426
Jak ocenia Pani/Pan ogólny poziom zadbania przestrzeni publicznych?	28	20	44	34	4	0	<u>2,74</u>	130	28	40	132	136	20	356
Jak ocenia Pani/Pan dostępność miejsc pracy na terenie miasta?	58	26	14	20	2	10	<u>2,02</u>	120	58	52	42	80	10	242
/Jeśli dotyczy/ - Czy widzi Pani/Pan możliwości rozwoju własnej firmy działając na terenie miasta?	32	18	14	2	4	60	<u>1,97</u>	70	32	36	42	8	20	138
Jak ocenia Pani/Pan dostępność bezpłatnych/dofinansowanych szkoleń podnoszących kwalifikacje?	48	32	25	10	2	13	<u>2,03</u>	117	48	64	75	40	10	237
Jak ocenia Pani/Pan stan obiektów edukacyjnych oraz infrastruktury wokół nich?	14	8	16	36	56	0	3,86	130	14	16	48	144	280	502
Jak ocenia Pani/Pan jakość oferty edukacyjnej w mieście?	24	2	24	60	11	9	3,26	121	24	4	72	240	55	395
Jak ocenia Pani/Pan stan obiektów kulturalnych oraz infrastruktury wokół nich?	18	16	16	64	16	0	3,34	130	18	32	48	256	80	434
Jak ocenia Pani/Pan dostępność do oferty kulturalnej w mieście?	10	23	30	30	28	9	3,36	121	10	46	90	120	140	406
Jak ocenia Pani/Pan jakość publicznej opieki zdrowotnej w mieście?	46	46	28	4	6	0	<u>2,06</u>	130	46	92	84	16	30	268
Jak ocenia Pani/Pan jakość publicznej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej w gminie?	10	14	38	36	24	8	3,41	122	10	28	114	144	120	416
W jakim stopniu dostrzega Pani/Pan rozwój turystyki i rekreacji na terenie miasta (np. budowa ścieżek turystycznych, rowerowych)?	12	14	14	42	44	4	3,73	126	12	28	42	168	220	470
W jakim stopniu ocenia Pani/Pan jakość polityki socjalnej (pomoc dla biednych, bezrobotnych, wsparcie dzieci, etc.)?	25	32	20	36	16	1	<u>2,89</u>	129	25	64	60	144	80	373
W jakim stopniu ocenia Pani/Pan dostępność działań wspierających osoby starsze (np. opiekunowie osób starszych, uniwersytet III wieku, Dzienny Dom "Senior - Wigor")?	12	10	22	36	24	26	3,48	104	12	20	66	144	120	362

⁷ 0=brak odpowiedzi

W jakim stopniu w mieście konieczne jest realizowanie działań wspierających osoby zamierzające podjąć działalność gospodarczą (np. wsparcie nowych firm, punkt informacyjny, pomoc podatkowa)?	14	10	28	12	24	42	3,25	88	14	20	84	48	120	286
Jak ocenia Pani/Pan dostępność obiektów dostosowanych do prowadzenia aktywnej pracy z mieszkańcami (np. przeprowadzanie kursów, szkoleń, pracy socjalnej, etc.)?	22	22	30	30	6	20	<u>2,78</u>	110	22	44	90	120	30	306
Jak ocenia Pan/Pani poziom zadbania/utrzymania obiektów zabytkowych?	32	15	40	17	26	0	<u>2,92</u>	130	32	30	120	68	130	380
Czy poleciliby/-by Pani/Pan Sławków jako miejsce zamieszkania?	tak						58	-	-	-	-	-	-	-
	nie						72	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: Kwestionariusze ankietowe

Za krytyczne uznano kwestie, w których przyznana przez ankietowanych punktacja była niższa od możliwej średniej (tj. odpowiedzi poniżej 3 pkt.). Analiza wyników ankiet pozwoliła na sformułowanie następujących problemów:

- Przestrzenie publiczne nie są dostatecznie zadbane.
- Dostępność miejsc pracy w mieście nie jest zadowalająca.
- Możliwość rozwoju firm na terenie miasta nie jest zadowalająca.
- Jakość publicznej opieki zdrowotnej nie jest zadowalająca.
- Jakość polityki socjalnej jest niedostateczna.
- Dostępność obiektów dostosowanych do prowadzenia aktywnej pracy z mieszkańcami (np. przeprowadzanie kursów, szkoleń, pracy socjalnej, etc.) jest niewielka.
- Poziom zadbania/utrzymywania obiektów zabytkowych jest niedostateczny.
- Ponad 55% mieszkańców nie poleciłoby Sławkowa jako potencjalnego miejsca zamieszkania. Należy tu podkreślić, że w większości odpowiedzi negatywną w tym pytaniu dawali mieszkańcy centrum miasta - ponad 85% negatywnych odpowiedzi (obszar funkcjonalny A i B).

Wnioski potwierdzają problemy zdiagnozowane na wcześniejszych etapach analizy.

Badanie charakterystycznych cech poszczególnych obszarów gminy

W drugiej części kwestionariusz ankietowego mieszkańcy uzupełnili poniższą tabelę wskazując obszar miasta pasujący do wskazanej charakterystyki. Dopuszczona została możliwość wskazania jednego miejsca kilkakrotnie dla wielu cech bądź kilku miejsc dla każdej cechy. Wyniki przedstawiają najczęściej powtarzające się odpowiedzi, powtórzone w co najmniej 13 ankietach (10% badanej próby).

Tabela 17 Charakterystyczne cechy obszarów miasta

Lp.	Cecha obszaru	Lokalizacja (dzielnica, ulica)	Lokalizacja wg obszaru funkcjonalnego miasta
1.	Wymagający zagospodarowania (np. niedoinwestowany, zdegradowany, źle skomunikowany, z ograniczoną siecią usługową).	- ul. Michałów - tereny wzdłuż rzeki Przemszy - tereny PKP - ul. Kolejowa i okolice - brak sklepów i punktów usługowych na rynku - stacja PKP i budynek dworca, - ul. 23-Stycznia - obrzeża miasta - obwodnica ul. Hrubieszowskiej dla tirów - zagospodarowanie łąki pomiędzy ul. Kołdaczka z dworcem PKP - rynek i jego okolice - powtórzono w 102 ankietach (!) - wąskie ulice w pobliżu rynku - sławkowskie lasy	- B - C-E - A - A - A - A - D i E - C - A - A - A - A - A - głównie C-E

		- przedłużenie ścieżki rowerowej po nasypie kolejowym od ul. Krakowskiej do stacji PKP - <u>segment B w Zespole Szkół - powtórzono w 93 ankietach (!)</u>	- A - A
2.	Niebezpieczny (np. wzmożona przestępczość, wybryki chuliganów, alkoholizm, narkomania, występowanie innych patologii).	- ul. Michałów - ul. PCK - <u>uliczki wokół rynku - powtórzono w 78 ankietach (!)</u> - uliczki prowadzące z rynku na ul. Kwartowską - okolice dworca PKP i torów kolejowych - przystanki autobusowe - wszystkie budynki lokalizujące mieszkania socjalne w mieście	- B - A - A - A - A - cała gmina - A i B
3.	Zaniedbany (np. brudne i zaniedbane otoczenie, zanieczyszczona przestrzeń publiczna oraz obiekty / nie prywatne).	- płyta rynku - <u>rynek i okolice - powtórzono w 113 ankietach (!)</u> - dworzec PKP - uliczki w rynku - ul. Legionów Polskich - tereny zasypane szkłem i puszkami po wieczornych imprezach w okolicach ul. 23 Stycznia i ul. Kolejowej - częściowo tereny leśne, w których spotyka się młodzież na imprezy - ul. PCK - okolice mieszkań socjalnych	- A - A - A - A - A - A - A - A - A i B - głównie C-E
4.	Biedny (zamieszkały w większości przez osoby bezrobotne i/lub ubogie).	- ul. PCK - ul. Walcownia - nie ma biednych terenów tylko nie ma inicjatywy prac społecznych dla podopiecznych MOPS-u - ul. Fabryczna - ul. Michałów - okolice mieszkań socjalnych	- A - A - cała gmina - A i B - A - A i B
5.	Zamieszkany w znacznej mierze przez osoby starsze.	- rynek - po równo w całej gminie	- A - cała gmina
6.	Zanieczyszczony (np. dzikie wysypiska śmieci, brak kanalizacji, duże natężenie transportu drogowego, znaczny hałas).	- płyta rynku - <u>rynek i okolice - powtórzono w 98 ankietach (!)</u> - dworzec PKP - uliczki w rynku - ul. Legionów Polskich - tereny zasypane szkłem i puszkami po wieczornych imprezach w okolicach ul. 23 Stycznia i ul. Kolejowej - częściowo tereny leśne, w których spotyka się młodzież na imprezy - ul. PCK - okolice mieszkań socjalnych - ul. Hrubieszowska	- A - A - A - A - A - A - A - A - A i B - C - głównie C-E
7.	Wizytówka miasta (np. ładne otoczenie, reprezentacyjny obszar)	- rynek - ul. Świętojańska - park miejski - <u>nie ma wizytówki bo rynek jest zaniedbany - powtórzono w 92 ankietach (!)</u>	- A - A - A - A

Źródło: Kwestionariusze ankietowe

Druga część badania po raz kolejny już wskazuje na **koncentrację wielowarstwowych problemów w obszarach funkcjonalnych A i B** (głównie w obszarze A).

Wnioski potwierdzają problemy zdiagnozowane na wcześniejszych etapach analizy.

Problemy wskazane w obszarach C-E sformułowane są ogólnie i charakteryzują zasadniczo całą gminę.

3.9.2 Opinia młodzieży dotycząca warunków życia na terenie miasta - ankietyzacja i warsztaty

We wrześniu 2015 r. przeprowadzono spotkanie warsztatowe z młodzieżą sławkowską, której przedstawicielami byli uczniowie klas maturalnych Zespołu Szkół w Sławkowie. Wypracowane wnioski wspierać miały:

- opracowanie aktualizacji Strategii Rozwoju Miasta,
- wyznaczenie obszarów zdegradowanych w mieście.

W spotkaniu udział wzięło 68 uczniów.

Uczniowie w pierwszej kolejności zostali poproszeni o wypełnienie ankiety zawierającej 1 pytanie: *Czy po zakończonej edukacji wiążesz swoją przyszłość ze Sławkowem?* Uzyskany wynik:

- tak: 16
- nie: 52

Mając na uwadze wiek ankietowanych wynik ten może być nieco zakrzywiony (niejasne priorytety, nieznanostwo życia dorosłego, bunt nastolatków). Nie zmienia to faktu, że dane są niepokojące szczególnie biorąc pod uwagę dodatkowo ujemny przyrost naturalny w gminie oraz pogłębiający się trend starzejącego się społeczeństwa.

W części warsztatowej wywiązała się dyskusja, w trakcie której uczniowie tłumaczyli wybór odpowiedzi negatywnej. Najczęściej powtarzające się odpowiedzi:

- nie znajduję w mieście pracy w wymarzonym zawodzie,
- nie mam gdzie mieszkać - działki pod zabudowę jednorodzinną to duży koszt, w mieście nie buduje się budynków wielorodzinnych, nie ma czego wynająć (mniejszy koszt utrzymania),
- bardzo ograniczona dostępność rozrywek,
- brak oferty do zagospodarowania czasu wolnego w sposób produktywny.

Młodzież podkreślała także, że:

- poziom bezpieczeństwa w mieście nie jest zadowalający (szczególnie w okolicach centrum) - proponowano zwiększenie inwestycji w monitoring wizyjny - obszar funkcjonalny A i B,

- infrastruktura rekreacyjno-kulturalna w Sławkowie prezentuje zasadniczo dobry poziom,
- zauważa się problem nieodpowiedniej organizacji i ograniczonego dostępu do publicznych obiektów (np. korty tenisowe są często zamknięte i nie ma do nich dostępu bez wcześniejszej rezerwacji),
- na terenie miasta brakuje miejsca pozwalającego na produktywne i bezpłatne zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży (jak np. klub młodzieży),
- dostępność infrastruktury rekreacyjnej dla najmłodszych mieszkańców (szczególnie placów zabaw) jest zróżnicowana w zależności od miejsca zamieszkania i wymaga uzupełnienia.

Wnioski potwierdzają problemy zdiagnozowane na wcześniejszych etapach analizy.

4 Wyznaczenie granic obszaru zdegradowanego i jego potencjałów

4.1 Podsumowanie występowania sytuacji kryzysowej

Podsumowując zapisy analizy społeczno-gospodarczej (w tym konsultacji społecznych) zdiagnozowano występowanie stanu kryzysowego w następujących strefach:

- **Spółeczna:**
 - Niski przyrost naturalny - natężenie w strefie funkcjonalnej A i B.
 - Niekorzystne trendy w strukturze wiekowej mieszkańców miasta, przejawiające się wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym - natężenie w strefie funkcjonalnej A i B.
 - Natężenie występowania 3 kluczowych problemów społecznych (alkoholizm, bezrobocie, ubóstwo) w obszarze funkcjonalnym A i B - gdzie notuje się wartości powyżej średniej dla miasta we wszystkich 3 kategoriach.
 -
- **Gospodarcza:**
 - Niska jakość kapitału ludzkiego, kwalifikacje zawodowe nieodpowiadające oczekiwaniom rynku pracy - natężenie w strefie funkcjonalnej A i B.
 - Zmiany zachodzące na lokalnym rynku pracy determinują konieczność podjęcia niezbędnych działań w zakresie kompleksowego dostosowania do nich polityki edukacyjnej, głównie w odniesieniu do osób dorosłych.
- **Środowiskowa** - nie dotyczy,
- **Przestrzenno-funkcjonalna:**
 - Występowanie zdegradowanej, niedoinwestowanej infrastruktury zabytkowej (głównie w jednostce funkcjonalnej A).
 - Struktura własnościowa większości zabytkowych budynków zlokalizowanych w okolicach rynku (prywatna) ogranicza możliwość interwencji gminy w działania rewitalizacyjne - dotyczy jednostki funkcjonalnej A.
 - Koncentracja lokali socjalnych/komunalnych w centrum miasta (jednostka funkcjonalna A oraz częściowo B - Chwaliborskie).
 - Niewystarczająco wykorzystywany potencjał historycznie wykształconego centrum miasta (rynek i sąsiednie ulice - jednostka funkcjonalna A).
 - W mieście widoczny jest niedobór inicjatyw wpływających na długotrwałą poprawę sytuacji społecznej. Szczególnie istotny jest brak jasnej koncepcji integrowania lokalnej społeczności, szczególnie grup trudnych, objętych opieką społeczną. Sytuacja ta widoczna jest w całym mieście, jednak z uwagi na natężenie problemów społecznych - dotyka bezpośrednio mieszkańców

jednostek funkcjonalnych A i B (zdecydowanie nasilone występowanie beneficjentów pomocy społecznej).

- Techniczna - nie dotyczy.

4.2 Granice obszaru zdegradowanego

Zgodnie z wytycznymi⁸ obszar zdegradowany to „obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy”. Jak przedstawiono w poprzednim rozdziale na terenie Sławkowa zidentyfikowano stan kryzysowy w 2 sferach:

- gospodarczej,
- przestrzenno-technicznej.

Stan kryzysowy w przypadku każdego czynnika współwystępuje z koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (kluczowe problemy społeczne to: alkoholizm, bezrobocie i ubóstwo).

Przeprowadzona analiza wskazuje, że cechy obszaru zdegradowanego charakteryzują teren:

- Obszaru funkcjonalnego A - Śródmieście
- Obszaru funkcjonalnego B - Chwaliboskie i Chojny

Badanie średnich wartości poszczególnych czynników świadczących o występowanie stanu kryzysowego odniesiono do każdego z 2 obszarów funkcjonalny w całości. Podkreślić należy jednak, iż obszar funkcjonalny B nie wykazuje cech obszaru zdegradowanego w całości. Chojny to obszar uznawany za niemal niezamieszkały, charakteryzujący się występowaniem terenów zielonych oraz szczątkowo - zabudowy jednorodzinnej. Analiza jednostek mieszkalnych w Chojnach (dane PUP w Będzinie oraz kartoteki MOPS w Sławkowie) nie wykazują dla tych lokalizacji występowania problemów społecznych. Uznaje się w związku z tym, iż stan kryzysowy przypisywany obszarowi B dotyczy jedynie jego części - Chwaliborskie.

Zidentyfikowany stan kryzysowy w strefie A i części strefy B (Chwaliborskie). Wyznaczony obszar zdegradowany przyjmuje nazwę **OZ Śródmieście-Chwaliborskie**.

Ulice leżące w obszarze zdegradowanym **OZ Śródmieście-Chwaliborskie**:

- **Jednostka A - Śródmieście:** 23 Stycznia, Biskupia, Browarna, Cegielniana, Dębniki, Dymniki, Fabryczna - część, Garncarska, Gołębia, Grodzka, gen. Józefa Hallera, Jagiellońska, Jazy - część, Kabania, Kolejowa, Kołdaczka, Kościelna, Hipolita Kownackiego, Kozłowska, Krakowska - część, Krzywda, Kwartowska, Legionów Polskich, Łosińska - część, Mały Rynek, Młyńska, Obrońców Westerplatte, Okradzionowska - część, Olkuska, Piekarska, marsz. Józefa Piłsudskiego, Podwalna,

⁸ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, lipiec 2015 r.

Polskiego Czerwonego Krzyża, Poprzeczna, Radosna, Rynek, Siewierska, gen. Władysława Sikorskiego, Juliusza Słowackiego, Staropocztowa, Wita Stwosza, inż. Władysława Sujkowskiego, Karola Szymanowskiego, Świętego Jakuba, Świętojańska, Walcownia, Wał, Wikle, Wrocławska - część, Zakościelna, Zamkowa, Zawalna, Zbożowa, Żupnicza.

- **Jednostka B** - Chwaliboskie i Chojny (wyłącznie część Chwaliborskie): Chwaliboskie, Fabryczna - część, Jazy - część, Komora, Księża Droga, Łosińska - część, Jana Matejki, Michałów, Niwka, Francesco Nullo, Okradzionowska - część, Wrocławska - część (bez fragmentu leżącego w Chojnach).

Granice obszaru zdegradowanego przedstawia poniższa mapa.

4.3 Potencjał obszaru zdegradowanego

Obszar zdegradowany to teren odpowiadający historycznie wykształconemu centrum miasta, charakteryzujący się niekorzystnymi wskaźnikami społecznymi, gospodarczymi i przestrzenno-funkcjonalnymi.

Obszar pomimo sytuacji kryzysowej charakteryzują liczne potencjały, których umiejętne wykorzystanie wpłynie na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej:

- Koncentracja przestrzeni i obiektów zabytkowych.
- Dobry dostęp komunikacyjny z innych części miasta.
- Zadowalający dostęp do podstawowych usług społecznych (ochrona zdrowia, edukacja, punkty handlowe i gastronomiczne).
- Najwyższa gęstość zaludnienia w mieście.
- Koncentracja ludności wspomagająca budowanie procesu spójności społecznej.
- Cechy obszaru centro twórczego, umożliwiającego przywrócenie świetności centrum jako reprezentacyjnego obszaru miasta.
- Duży potencjał turystyczny zabudowy wspierany gotowością mieszkańców do zwiększenia aktywności w obsłudze ruchu turystycznego.
- Dostęp do obiektów nieużytkowanych będących własnością miasta, co daje możliwość ich zagospodarowania na cele społeczne.

Wychodząc z założenia, że dobrobyt mieszkańców OZ zależy nie tylko od ich zamożności, ale także od poczucia bezpieczeństwa i komfortu życia, miasto nadaje rozwojowi w sferze społecznej bardzo wysoki priorytet.

W tej sferze praca postępować będzie wielokierunkowo mając na uwadze zarówno zwiększenie możliwości kształcenia i doksztalcania, jak również zapewnienie skutecznego systemu ochrony zdrowia i opieki społecznej oraz możliwości wypoczynku. Centrum miasta dzięki swojemu położeniu i długowiekowym tradycjom może się stać enklawą kulturalną i rekreacyjną dla Aglomeracji Górnośląskiej.

Potencjał rozwoju OZ widoczny jest także w przestrzeniach zlokalizowanych poza granicami OZ. Szersze wykorzystanie gospodarcze terenów Zespołu Terminali Przeładunkowych Linii Hutniczej Szerokotorowej (LHS) oraz dużych rezerw terenów (które po odpowiednim przygotowaniu infrastrukturalnym mogą zostać wykorzystane przez sektor gospodarczy na nowe inwestycje, szczególnie w aspekcie planowanego utworzenia w Sławkowie Międzynarodowego Centrum Logistycznego) pozwoli na utworzenie nowych, stałych miejsc pracy. Jest to aspekt szczególnie istotny z punktu widzenia mieszkańców OZ, których problem bezrobocia dotyka w największym stopniu.

5 Wyznaczenie granic obszaru rewitalizacji

5.1 Granice obszaru rewitalizacji - konsultacje eksperckie

Na obecnym etapie przygotowania dokumentu przeprowadzono serię 3 spotkań konsultacyjnych w formie wywiadów bezpośrednich oraz konsultacji wszystkich zainteresowanych wspólnie. W spotkaniach udział wzięli przedstawiciele:

- władz miasta,
- MOPS w Sławkowie,
- pracowników samorządowych,
- działaczy społecznych,
- policji i straży miejskiej.

Zdecydowano o konieczności zawężenia granic obszaru zdegradowanego do miejsc, w których występuje szczególne nasilenie problemów społecznych, z uwagi na warunek konieczności objęcia działaniami rewitalizacyjnymi maksymalnie 20% powierzchni miasta i maksymalnie 30% ludności miasta. Obszar zdegradowany przewyższał wskazane wartości.

Spotkania były próbą wspólnego określenia granic obszaru rewitalizowanego. Każdy z uczestników spotkań dysponował odpowiednimi danymi statystycznymi. Uczestnicy konsultacji wspólnie wskazali, iż kumulacja kluczowych problemów społecznych występuje w ścisłym centrum miasta, tj. obszar rynku i przylegających ulic, a więc historycznie wykształcone centrum miasta. Dodatkowo odbyło się również spotkanie w Powiatowym Urzędzie Pracy w Będzinie z przedstawicielami Miasta Sławkowa.

Na bazie danych statystycznych wyznaczono obszar nasilenia problemów społecznych na ulicach: Michałów, Fabryczna, Olkuska, Walcownia, Kabania, Garncarska, Browarna, Gołębia, Zamkowa, Kościelna, Zakościelna, Biskupia, Piekarska, Mały Rynek, Legionów Polskich, Wał, Wikle, Kozłowska, Siewierska, Rynek, Krakowska, Kwartowska, Podwalna, Zawalna, Krzywda, Poprzeczna, Świętojańska, Św. Jakuba, PCK, gen. Sikorskiego, Cegielniana, Młyńska.

5.2 Granice obszaru rewitalizacji - konsultacje społeczne

W sierpniu 2016 r. przeprowadzono otwarte spotkanie konsultacyjno-warsztatowe związane z opracowaniem dokumentu. W spotkaniu udział wzięło 89 osób w tym:

- 52 mieszkańców miasta,
- 13 przedsiębiorców,
- 11 przedstawicieli NGO

oraz Burmistrz Miasta, 7 przedstawicieli Rady Miasta, przedstawiciele: MOPS, policji i straży miejskiej.

Uczestnikom spotkania przedstawiono dotychczasowe założenia LPR, przede wszystkim granice wyznaczonego obszaru zdegradowanego oraz granice obszaru rewitalizacji bazujące na danych statystycznych.

Uczestnicy spotkania zgodzili się co do słuszności założeń, podniesiono jednak konieczność analizy bezpieczeństwa publicznego na granicy wyznaczonego obszaru zdegradowanego. Postulowali tutaj szczególnie mieszkańcy, wskazując, że **niebezpieczne są okolice ul. 23 Stycznia oraz ul. Kolejowej** - nie ujęte dotychczas w obszarze rewitalizacji.

Problematyczny jest fakt, iż są to tereny niezamieszkałe. De facto nie można na nich wskazać występowania problemów społecznych bo nie można ich na tym terenie zmierzyć. Obie wskazane lokalizacje zwiększają jednak skalę zagrożenia patologiami i emanacją przemocy wśród mieszkańców wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Są to miejsca:

- na uboczu, w sąsiedztwie terenów mieszkalnych,
- charakteryzujące się złym oświetleniem,
- nie objęte monitoringiem miejskim,
- gdzie młodzież skłonna do patologii spotyka się wieczorami z braku alternatyw spędzania czasu wolnego.

Wymienione obszary mieszkańcy wskazywali ponadto w ankiecie dotyczącej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy jako miejsca szczególnie niebezpieczne.

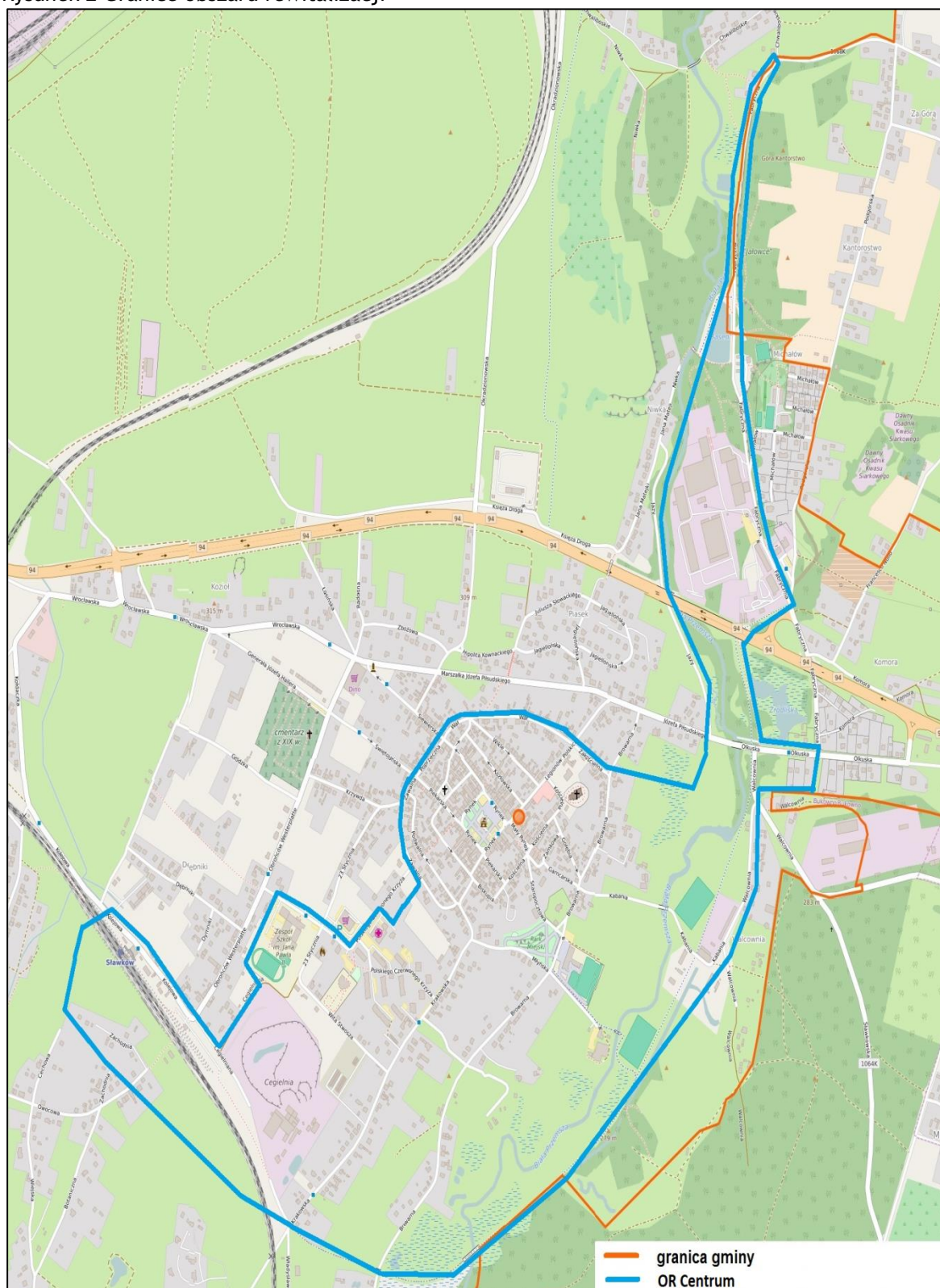
Ponadto mieszkańcy uczestniczący w spotkaniu wnioskowali w pierwszej kolejności o odnowienie elewacji budynków zabytkowych zlokalizowanych w centrum miasta. Konieczne było ponowne uświadomienie zebranym czym jest rewitalizacja i wskazanie, że działania tego typu nie mają charakteru rewitalizacji społeczno-gospodarczej, a efekty przeprowadzonych modernizacji w żaden sposób nie będą wpływały na poprawę sytuacji społecznej w mieście.

Analiza wniosków ze spotkania konsultacyjnego ws. wyznaczenia granic obszaru rewitalizacji oraz równoczesna analiza statystyk policyjnych jasno wskazała, iż postulat rozszerzenia obszaru rewitalizacji o fragmenty 2 kolejnych ulic był słuszny. **W związku z powyższym obszar rewitalizacji został powiększony i obejmuje finalnie następujące ulice:** Michałów, Fabryczna, Olkusa, Walcownia, Kabania, Garncarska, Browarna, Gołębia, Zamkowa, Kościelna, Zakościelna, Biskupia, Piekarska, Mały Rynek, Legionów Polskich, Wał, Wikle, Kozłowska, Siewierska, Rynek, Krakowska, Kwartowska, Podwalna, Zawalna, Krzywda, Poprzeczna, Świętojańska, Św. Jakuba, PCK, gen. Sikorskiego, Cegielniana, Młyńska,

Kolejowa (tereny kolejowe, teren niezamieszkały), ul. 23 Stycznia (na odcinku gdzie łączy się z ul. Cegielnianą i gen. Sikorskiego, teren niezamieszkały).

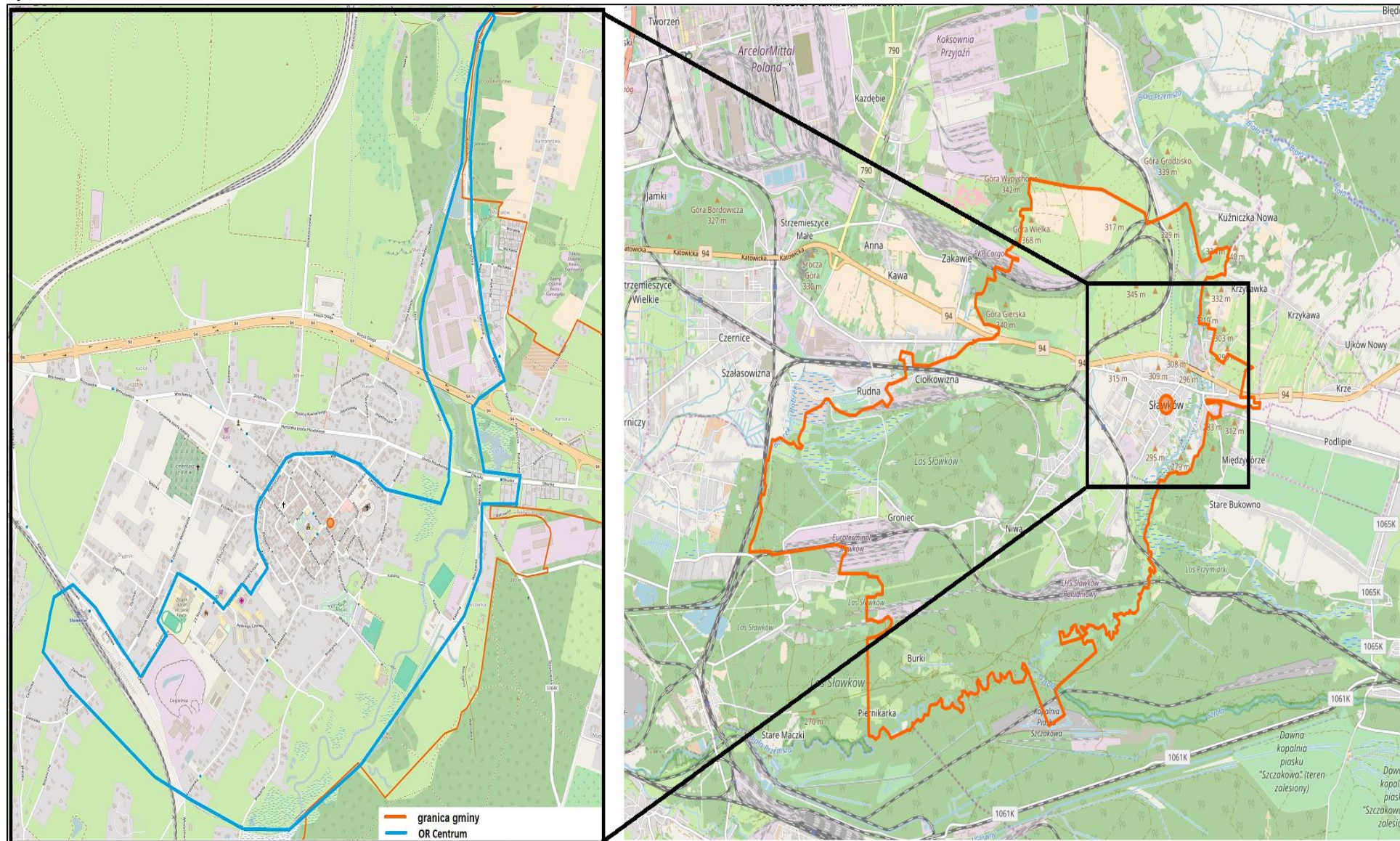
Granice obszaru rewitalizacji wskazano na poniższych mapach.

Rysunek 2 Granice obszaru rewitalizacji

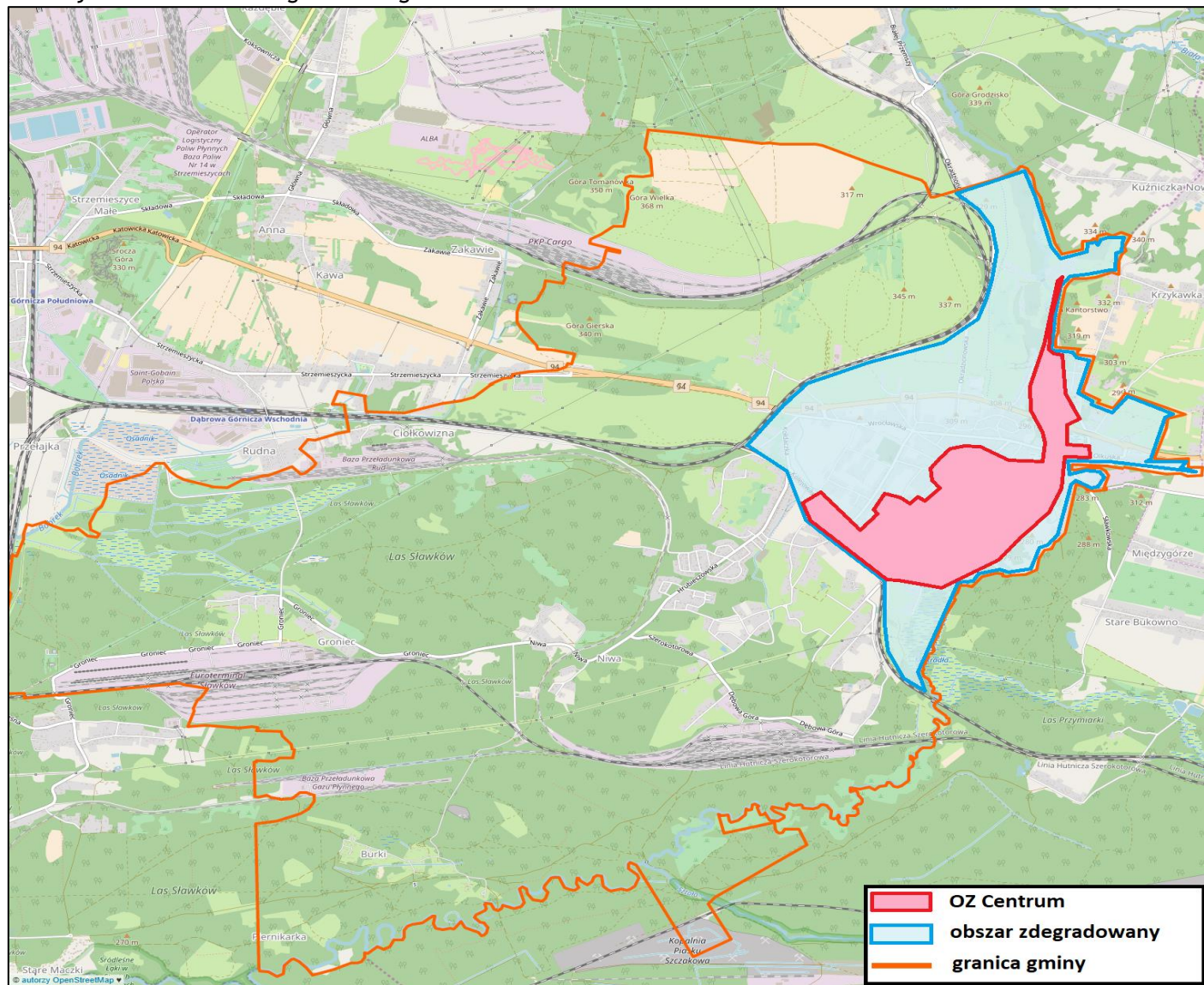
Źródło: Opracowanie własne na bazie map OpenStreetMap

Rysunek 3 OR Centrum na tle Miasta Sławkowa

Źródło: Opracowanie własne na bazie map OpenStreetMap

Rysunek 4 Obszar rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego

Źródło: Opracowanie własne na bazie map OpenStreetMap

5.3 Zgodność wielkości OR z Wytycznymi

Zgodnie z wytycznymi⁹ obszar rewitalizacji to „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego zamierza prowadzić się rewitalizację”.

Wyznaczony obszar zdegradowany OZ Centrum obejmuje się rewitalizacją w całości, ponieważ jedynie działania kompleksowe, zintegrowane i wielowymiarowe zarówno w sferze inwestycyjnej jak i pozainwestycyjnej mogą przynieść zamierzony efekt.

Obszar rewitalizacji mieści się w limitach wskazanych w Wytycznych Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, tj. obszar rewitalizacji nie jest większy niż 20% powierzchni gminy i dotyczy liczby ludności nie większej niż 30% jej mieszkańców. Obliczenia:

- powierzchnia Miasta Sławków: 36,67 km²
- powierzchnia OR Centrum: 140,4 ha, tj. 1,404 km²; stanowi to 4% powierzchni miasta.

Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje 4% powierzchni miasta.

Liczba osób zamieszkałych na terenie:

- Sławkowa - 7105;
- OR Centrum - 2 052; stanowi to 29% mieszkańców miasta.

Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji zamieszkuje 29% mieszkańców całego miasta.

⁹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, lipiec 2015 r.

6 Poglębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

6.1 Analiza problemów społecznych i bezrobocia

Słuszność wyznaczenia wskazanego OR potwierdzają odpersonalizowane dane statystyczne pochodzące z kartotek MOPS za rok 2014 i 2015. Pomoc społeczna udzielana była na terenie całego miasta, jednak jej przeważająca ilość skoncentrowana została na ulicach leżących w granicach OR, co przedstawiają dane w niniejszej tabeli.

Tabela 18 Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą w ramach danego problemu społecznego w roku 2014 w całej gminie oraz na obszarze rewitalizacji

PROBLEM	Cała gmina		Obszar rewitalizacji		% udział rodzin objętych problemem na obszarze rewitalizacji w liczbie rodzin objętych problemem w gminie	% udział ludności objętej problemem na obszarze rewitalizacji w liczbie ludności objętej problemem w gminie
	Liczba rodzin, w których występuje problem	Liczba osób w rodzinach objętych problemem	Liczba rodzin, w których występuje problem	Liczba osób w rodzinach objętych problemem		
alkoholizm	61	104	26	46	42,62	44,23
bezradność ws. opiekuńczo-wychowawczych, w tym:	55	181	36	103	65,45	56,91
- rodzina niepełna	45	126	28	84	62,22	66,67
- rodzina wielodzietna	10	55	8	48	80,00	87,27
- bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	0	0	0	0	0,00	0,00
bezrobocie	162	387	82	221	50,62	57,11
brak problemu	1	5	1	5	100,00	100,00
długotrwała lub ciężka choroba	82	137	46	71	56,10	51,82
narkomania	0	0	0	0	0,00	0,00
niepełnosprawność	80	147	39	69	48,75	46,94
potrzeba ochrony macierzyństwa	47	177	30	111	63,83	62,71
sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0,00	0,00
trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	5	2	2	50,00	40,00
ubóstwo	116	223	56	129	48,28	57,85
zdarzenie losowe	0	0	0	0	0,00	0,00
RAZEM	672	1547	153	351	22,76	22,68

Źródło: MOPS w Sławkowie

Tabela 19 Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą w ramach danego problemu społecznego w roku 2015 w całej gminie oraz na obszarze rewitalizacji

PROBLEM	Cała gmina		Obszar rewitalizacji		% udział rodzin objętych problemem na obszarze rewitalizacji w liczbie rodzin objętych problemem w gminie	% udział ludności objętej problemem na obszarze rewitalizacji w liczbie ludności objętej problemem w gminie
	Liczba rodzin, w których występuje problem	Liczba osób w rodzinach objętych problemem	Liczba rodzin, w których występuje problem	Liczba osób w rodzinach objętych problemem		
alkoholizm	73	112	34	76	46,58	67,86
bezradność ws. opiekuńczo-wychowawczych, w tym:	51	166	38	100	74,51	60,24
- rodzina niepełna	44	136	28	85	63,64	62,50
- rodzina wielodzietna	13	42	10	46	76,92	109,52
- bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	7	18	0	0	0,00	0,00
bezrobocie	159	359	80	199	50,31	55,43
brak problemu	0	0	0	0	0,00	0,00
długotrwała lub ciężka choroba	70	112	44	66	62,86	58,93
narkomania	1	1	1	1	100,00	100,00
niepełnosprawność	76	128	41	60	53,95	46,88
potrzeba ochrony macierzyństwa	43	165	28	110	65,12	66,67
sytuacja kryzysowa	2	2	1	2	50,00	100,00
trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	10	16	3	5	30,00	31,25
ubóstwo	117	220	59	139	50,43	63,18
zdarzenie losowe	0	0	0	0	0,00	0,00
RAZEM	677	1492	155	335	22,90	22,45

Źródło: MOPS w Sławkowie

Jak wynika ze statystyk MOPS-u na obszarze rewitalizacji w 2014 r:

- zanotowano 22,76% wszystkich problemów społecznych w gminie,
- liczba osób w rodzinach dotkniętych problemami społecznymi stanowiła łącznie 22,68% wszystkich osób w rodzinach dotkniętych problemami społecznymi w gminie,
- zanotowano 42,62% ze wszystkich przypadków występowania alkoholizmu w gminie,
- zanotowano 50,62% ze wszystkich przypadków występowania bezrobocia w gminie,
- zanotowano 48,28% ze wszystkich przypadków występowania ubóstwa w gminie.

Jak wynika ze statystyk MOPS-u na obszarze rewitalizacji w 2015 r:

- zanotowano 22,90% wszystkich problemów społecznych w gminie,
- liczba osób w rodzinach dotkniętych problemami społecznymi stanowiła łącznie 22,45% wszystkich osób w rodzinach dotkniętych problemami społecznymi w gminie,
- zanotowano 46,58% ze wszystkich przypadków występowania alkoholizmu w gminie,
- zanotowano 50,31% ze wszystkich przypadków występowania bezrobocia w gminie,
- zanotowano 50,43% ze wszystkich przypadków występowania ubóstwa w gminie.

Na obszarze rewitalizacji notuje się niemal połowę z kluczowych problemów społecznych w mieście (alkoholizm, bezrobocie, ubóstwo).

Obszar rewitalizacji posiada powierzchnię 1,404 km² zamieszkuje na nim 2 052 osoby. Powierzchnia całego miasta wynosi 36,67 km².

Oznacza to, iż gęstość natężenia problemów kluczowych w skali miasta za 2015 r. wynosi:

- alkoholizm: 1,99% osób w rodzinach objętych problemem na 1 km²
- bezrobocie: 4,34% osób w rodzinach objętych problemem na 1 km²
- ubóstwo: 3,19% osób w rodzinach objętych problemem na 1 km²

Jak wskazują powyższe dane natężenie występowania osób żyjących w rodzinach dotkniętych kluczowymi problemami społecznymi na obszarze rewitalizacji jest znacznie wyższe od średniej dla całego miasta.

Problem bezrobocia na obszarze rewitalizacji łączy się z występowaniem ubóstwa w większości rodzin objętych pomocą MOPS. W 2015 r. na 155 rodzin objętych pomocą MOPS bezrobocie występowało w 80 przypadkach, jednocześnie w 45 rodzinach (56% rodzin, w których odnotowano bezrobocie) występuje problem ubóstwa.

Powyższe dane należy poszerzyć w kwestii problemu bezrobocia, ponieważ dane MOPS obejmują wyłącznie osoby posiadające status bezrobotnego jednocześnie korzystające z pomocy społecznej. Wstępna analiza danych dotyczących bezrobocia (vide analiza społeczno-gospodarcza) wykazała, iż szczególnie niepokojące dane charakteryzujące miejskie bezrobocie to:

- duże bezrobocie wśród osób do 30. roku życia,
- duże bezrobocie wśród osób po 50. roku życia,
- duży odsetek bezrobocia długotrwałego.

Uznaje się, że są to kluczowe problemy związane z bezrobociem i te poddaje się analizie.

Dla rozszerzenia analizy wykorzystano dane PUP w Będzinie z końca II kwartału 2016 r., które wskazują, iż na wyznaczonym obszarze rewitalizacji zamieszkuje:

- 122 osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP,
- 26 osób bezrobotnych poniżej 30. roku życia,
- 30 osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia,
- 66 osób długotrwale bezrobotnych,

co stanowi odpowiednio:

- niemal 55% ogółu zarejestrowanych w PUP mieszkańców gminy,
- 48% ogółu zarejestrowanych w PUP bezrobotnych poniżej 30. roku życia,
- niemal 50% ogółu zarejestrowanych w PUP bezrobotnych powyżej 50. roku życia,
- ponad 54% ogółu zarejestrowanych w PUP długotrwale bezrobotnych.

Dane bazowe zamieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 20 Dane charakteryzujące kluczowe problemy bezrobocia na obszarze rewitalizacji oraz w gminie; dane na koniec II kwartału 2016 r.

ulica	bezrobotni ogółem	bezrobotni do 30. roku życia	bezrobotni po 50. roku życia	długotrwale bezrobotni
Biskupia	0	0	0	0
Browarna	9	4	2	2
Cegielniana	1	0	0	0
Fabryczna	6	1	3	3
Garncarska	0	0	0	0
gen. Sikorskiego	0	0	0	0
Gołębia	2	0	0	2
Kabania	0	0	0	0
Kościelna	2	0	0	1
Kozłowska	6	1	3	2
Krakowska	9	2	2	7
Krzywda	4	0	0	2
Kwartowska	0	0	0	0
Legionów Polskich	0	0	0	0
Mały Rynek	0	0	0	0
Michałów	6	0	2	4
Młyńska	1	1	0	1
Olkuska	6	4	0	0
PCK	30	5	7	18
Piekarska	2	0	0	1
Podwalna	3	0	1	1

Poprzeczna	2	2	0	1
Rynek	7	3	0	5
Siewierska	1	0	0	1
Św. Jakuba	6	1	1	3
Świętojańska	6	1	3	4
Walcownia	6	0	1	2
Wał	4	1	3	3
Wikle	2	0	1	2
Zakościelna	0	0	0	0
Zamkowa	0	0	0	0
Zawalna	1	0	1	1
Razem -obszar rewitalizacji	122	26	30	66
CAŁA GMINA	223	54	61	121

Źródło: PUP w Będzinie Załącznik nr 1 do sprawozdania MPiPS - 01 Bezrobotni oraz poszukujący pracy według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy

Dane PUP potwierdzają wcześniejszą analizę danych MOPS - obszar rewitalizacji, mimo stosunkowo niewielkiej powierzchni, skupia problem bezrobocia.

6.2 Wyznaczenie obszarów problemowych

Podsumowanie analizy społeczno-gospodarczej oraz pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji doprowadziło do zidentyfikowania następujących problemów charakteryzujących Obszar Rewitalizacji:

- P.1. Ujemny przyrost naturalny.
- P.2. Niekorzystne trendy w strukturze wiekowej mieszkańców miasta, przejawiające się wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym.
- P.3. Duże bezrobocie wśród osób do 30 roku życia i po 50 roku życia.
- P.4. Duży odsetek bezrobocia długotrwałego.
- P.5. Występowanie zdegradowanej, niedoinwestowanej infrastruktury zabytkowej.
- P.6. Struktura własnościowa większości zabytkowych budynków zlokalizowanych w okolicach rynku (prywatna), ogranicza możliwość interwencji gminy w działania rewitalizacyjne.
- P.7. Rozproszona zabudowa poza centrum miasta, wpływająca na wzrost kosztów świadczenia usług społecznych i komunalnych oraz rozwoju infrastruktury.
- P.8. Koncentracja lokali socjalnych/komunalnych w centrum miasta.
- P.9. Niewystarczająco wykorzystywany potencjał historycznie wykształconego centrum miasta (rynek i sąsiednie ulice).
- P.10. Niedobory infrastrukturalne ograniczające możliwości prowadzenia pracy socjalnej.
- P.11. Ograniczona dostępność do różnorodnej infrastruktury i oferty pozwalającej na zagospodarowanie czasu wolnego (w szczególności dla dzieci i młodzieży).

P.12. Ograniczony dostęp do różnorodnej publicznej infrastruktury kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej.

P.13. Zbyt niska podaż nieodpłatnej lub dotowanej dla mieszkańców gminy oferty edukacyjnej/szkoleniowej/warsztatowej.

P.14. Stosunkowo niski stopień zaangażowania w życiu społeczno-kulturalnym gminy młodzieży (w szczególności młodych mężczyzn).

P.15. Najczęściej występujące problemy społeczne to: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba i alkoholizm.

P.16. Ograniczona podaż rozwiązań wspierających rodziny wielodzietne.

P.17. Problem bezrobocia i ubóstwa łączy się w większości rodzin; bezrobocie jest punktem zapalnym warunkującym bardzo często występowanie kolejnych problemów socjalnych i bytowych.

P.18. Występowanie przestępczości w szczególności w okolicach centrum.

Zidentyfikowane problemy stanowią strukturę wielowarstwową, wzajemnie na siebie wpływają (pośrednio lub bezpośrednio), często występowanie jednego problemu rodzi następne. W kolejnym kroku analizę poddano wzajemne powiązania pomiędzy 18-toma obszarami problemowymi. W macierzy wyników (zaprezentowana poniżej) analizowano wpływ wszystkich problemów względem siebie, przypisując każdemu z powiązań odpowiednią wagę/znaczenie, wg punktacji:

- 0 - brak oddziaływania problemów względem siebie,
- 1 - pośrednie oddziaływanie, problemy nie wykazują silnego oddziaływania względem siebie, ale pośrednio na siebie oddziałują,
- 2 - bezpośrednie oddziaływanie, problemy wykazują silne oddziaływanie względem siebie, jeden problem rodzi kolejny.

Tabela 21 Macierz wyników - wzajemny wpływ obszarów problemowych względem siebie

	P.1.	P.2.	P.3.	P.4.	P.5.	P.6.	P.7.	P.8.	P.9.	P.10.	P.11.	P.12.	P.13.	P.14.	P.15.	P.16.	P.17.	P.18.	suma
P.1.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P.2.	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
P.3.	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
P.4.	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
P.5.	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
P.6.	0	0	0	0	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
P.7.	1	0	0	0	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
P.8.	0	0	0	0	1	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
P.9.	0	0	0	0	2	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
P.10.	0	1	1	0	1	0	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
P.11.	1	0	0	0	1	0	2	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	8
P.12.	1	1	0	0	1	0	2	0	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	8
P.13.	0	1	1	2	1	0	1	0	0	2	0	2	-	-	-	-	-	-	10
P.14.	0	0	0	1	1	0	2	0	1	1	2	1	1	-	-	-	-	-	10
P.15.	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	-	-	-	-	12
P.16.	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	-	-	-	4
P.17.	1	1	2	1	1	0	0	1	0	1	1	0	1	1	2	1	-	-	14
P.18.	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	1	1	0	1	1	0	1	-	9
suma	12	8	8	6	14	2	10	5	4	10	6	6	3	3	3	1	1	-	-
	P.1.	P.2.	P.3.	P.4.	P.5.	P.6.	P.7.	P.8.	P.9.	P.10.	P.11.	P.12.	P.13.	P.14.	P.15.	P.16.	P.17.	P.18.	
suma	12	10	12	10	14	4	12	6	10	16	14	14	13	13	15	5	15	9	

Źródło: Opracowanie własne

Wszystkie zdiagnozowane obszary problemowe uznaje się za istotne, jednak aby podjąć kierunkowe, celowe i możliwie najbardziej skuteczne działania należy skupić się na problemach, których skutki oddziałują w najszerszym wymiarze. Przyjęto, że do problemów takich należą wszystkie, które otrzymały w skutek powyżej przeprowadzonego porównania co najmniej 80% maksymalnego wyniku.

Największy wpływ na występowanie pozostałych problemów ma obszar problemowy **P.10**. Niedobory infrastrukturalne ograniczające możliwości prowadzenia pracy socjalnej. Jego wynik - 16 jest punktem odniesienia. Co za tym idzie - problemy w przedziale punktowym 12-16 uznaje się za konieczne do rozwiązania/złagodzenia w pierwszej kolejności, należą do nich:

P.1. Ujemny przyrost naturalny.

P.3. Duże bezrobocie wśród osób do 30 roku życia i po 50 roku życia.

P.5. Występowanie zdegradowanej, niedoinwestowanej infrastruktury zabytkowej.

P.7. Rozproszona zabudowa poza centrum miasta, wpływająca na wzrost kosztów świadczenia usług społecznych i komunalnych oraz rozwoju infrastruktury.

P.11. Ograniczona dostępność do różnorodnej infrastruktury i oferty pozwalającej na zagospodarowanie czasu wolnego (w szczególności dla dzieci i młodzieży).

P.12. Ograniczony dostęp do różnorodnej publicznej infrastruktury kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej.

P.13. Zbyt niska podaż nieodpłatnej lub dotowanej dla mieszkańców gminy oferty edukacyjnej/szkoleniowej/warsztatowej.

P.14. Stosunkowo niski stopień zaangażowania w życiu społeczno-kulturalnym gminy młodzieży (w szczególności młodych mężczyzn).

P.15. Najczęściej występujące problemy społeczne to: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba i alkoholizm.

P.17. Problem bezrobocia i ubóstwa łączy się w większości rodzin; bezrobocie jest punktem zapalnym warunkującym bardzo często występowanie kolejnych problemów społecznych i bytowych.

Wymienione problemy można uporządkować wg czynników charakteryzujących jakość życia w Obszarze Rewitalizacji - podział w poniższej tabeli. W sytuacji, w której wybrany problem można przyporządkować do większej niż 1 ilości kategorii wybrano kategorię dominującą.

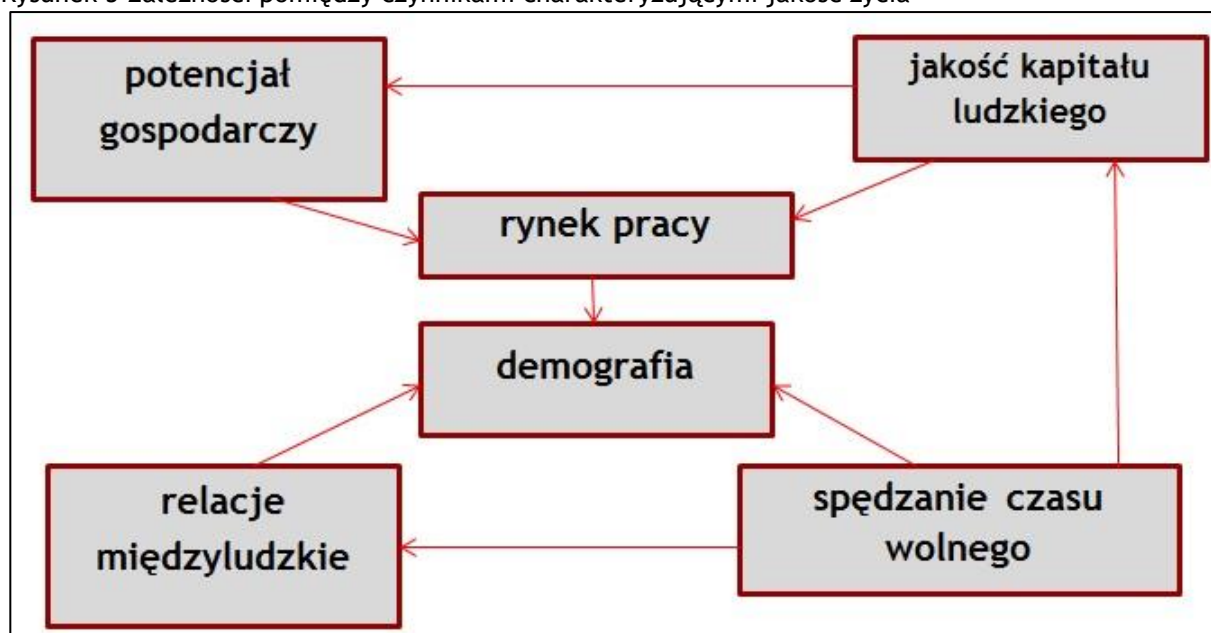
Tabela 22 Obszary problemowe a czynniki charakteryzujące jakość życia w Obszarze Rewitalizacji

czynnik charakteryzujący jakość życia w gminie	obszar problemowy
demografia	P.1. Ujemny przyrost naturalny. P.2. Niekorzystne trendy w strukturze wiekowej mieszkańców gminy, przejawiające się wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym.
jakość kapitału ludzkiego	P.13. Zbyt niska podaż nieodpłatnej lub dotowanej dla mieszkańców gminy oferty edukacyjnej/szkoleniowej/warsztatowej. P.14. Stosunkowo niski stopień zaangażowania w życiu społeczno-kulturalnym gminy młodzieży (w szczególności młodych mężczyzn). P.15. Najczęściej występujące problemy społeczne to: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba (w tym choroby psychiczne) i alkoholizm. P.16. Ograniczona podaż rozwiązań wspierających rodziny wielodzietne. P.17. Problem bezrobocia i ubóstwa łączy się w większości rodzin; bezrobocie jest punktem zapalnym warunkującym bardzo często występowanie kolejnych problemów socjalnych i bytowych. P.18. Występowanie przestępczości w szczególności w okolicach centrum.
rynek pracy	P.3. Duże bezrobocie wśród osób do 30 roku życia i po 50 roku życia. P.4. Duży odsetek bezrobocia długotrwałego.
spędzanie czasu wolnego	P.5. Występowanie zdegradowanej, niedoinwestowanej infrastruktury zabytkowej. P.6. Struktura własnościowa większości zabytkowych budynków zlokalizowanych w okolicach rynku (prywatna), ogranicza możliwość interwencji gminy w działania rewitalizacyjne. P.11. Ograniczona dostępność do różnorodnej infrastruktury i oferty pozwalającej na zagospodarowanie czasu wolnego (w szczególności dla dzieci i młodzieży). P.12. Ograniczony dostęp do różnorodnej publicznej infrastruktury kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej.
relacje międzyludzkie	P.7. Rozproszona zabudowa poza centrum miasta, wpływająca na wzrost kosztów świadczenia usług społecznych i komunalnych oraz rozwoju infrastruktury. P.8. Koncentracja lokali socjalnych/komunalnych w centrum Miasta. P.9. Niewystarczająco wykorzystywany potencjał historycznie wykształconego centrum Miasta. P.10. Niedobory infrastrukturalne ograniczające możliwości prowadzenia pracy socjalnej.

Źródło: Opracowanie własne

Czynniki charakteryzujące jakość życia w Obszarze Rewitalizacji: demografia, jakość kapitału ludzkiego potencjał gospodarczy, rynek pracy, spędzanie czasu wolnego i relacje międzyludzkie mają na siebie wzajemny wpływ podobnie jak wszystkie obszary problemowe. Wpływ jest zarówno pozytywny jak i negatywny, tzn. pozytywna zmiana w jednym sektorze da pozytywną zmianę w kolejnym. Zależności przedstawia poniższy wykres.

Rysunek 5 Zależności pomiędzy czynnikami charakteryzującymi jakość życia

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z powyższego rysunku demografia jest czynnikiem najbardziej zależnym od wszystkich pozostałych. Podjęcie działań we wszystkich pozostałych sektorach da pośredni wpływ na poprawę trendów demograficznych w Obszarze Rewitalizacji.

7 Wizja i cele rewitalizacji

Wizja jest opisem pożądanego wizerunku gminy w odległej lecz wyraźnie zdefiniowanej przyszłości, po zakończeniu procesu rewitalizacji. Zakłada się przy tym, że realizacja wizji możliwa będzie przy zaistnieniu wszystkich korzystnych uwarunkowań do jej realizacji niezbędnych.

Horyzont czasowy to rok 2020, gdyż do tego okresu niniejszy program będzie wdrażany. Weryfikacja wyników osiągnięcia zakładanych celów rewitalizacyjnych a za ich pośrednictwem - realizacji wizji, możliwa będzie po roku 2020.

Wizja rewitalizacji dla **OR Centrum**:

W roku 2020:

- **OR Centrum nie będzie wyróżniał się na tle całego miasta pod względem liczby klientów pomocy społecznej i występowania zachowań patologicznych,**
- **mieszkańcy OR Centrum będą zintegrowani z mieszkańcami miasta,**
- **centrum miasta (OR) będzie wizytówką Sławkowa,**
- **centrum miasta (OR) nie będzie kojarzone z obszarem niebezpiecznym,**
- **na terenie OR Centrum będzie można w sposób produktywny zagospodarować czas wolny, niezależnie od wieku,**
- **bezrobotnych zamieszkujących OR będzie charakteryzował poziom kwalifikacji zawodowych odpowiadający oczekiwaniom rynku pracy.**

Cele rewitalizacji

Pomiędzy zakładanym, pożądanym scenariuszem strategicznym, a procesami obecnie zachodzącymi na terenie miasta istnieje szereg rozbieżności, które składają się na tzw. lukę strategiczną. Od tego w jakim stopniu wyznaczone cele i kierunki będą realizowane poprzez konkretne działania zależy czy w założonym horyzoncie czasowym gminie uda się osiągnąć przyjętą wizję.

W pierwszej kolejności określono cele strategiczne, których osiągnięcie związane jest z długim horyzontem czasowym a ich zakres wynika bezpośrednio z przyjętej wizji.

Ogólny, nadrzędny cel strategiczny rewitalizacji:

Podejmowanie konsekwentnych i zintegrowanych działań zmierzających do osiągnięcia równowagi społecznej, przestrzennej i gospodarczej w Obszarze Rewitalizacji Centrum.

Podrzędne cele strategiczne określone zostały dla każdego z kluczowych kryteriów rozwoju obszarów strategicznych, w korespondencji ze zdefiniowaną wizją:

- C.1. Stworzenie warunków umożliwiających prowadzenie działań pozainwestycyjnych¹⁰ poprawiających sytuację społeczną mieszkańców Obszaru Rewitalizacji.**
- C.2. Stworzenie warunków umożliwiających prowadzenie działań pozainwestycyjnych poprawiających sytuację zawodową mieszkańców Obszaru Rewitalizacji.**
- C.3. Przywrócenie Obszarowi Rewitalizacji (centrum miasta) funkcji obszaru spajającego i integrującego lokalną społeczność.**

Zrównoważony i zintegrowany rozwój OR Centrum, którego osiągnięcie przewiduje nadrzędny cel strategiczny, jest procesem zmian w sektorach: społecznym, gospodarczym i przestrzenno-funkcjonalnym, zapewniającym równowagę pomiędzy zyskami i kosztami rozwoju. Rozwój ten zakłada równowagę na wszystkich płaszczyznach rewitalizacji obszaru, co za tym idzie - żaden z kluczowych sektorów rozwoju nie może zostać wdrażany priorytetowo. Nie występuje hierarchizacja poszczególnych sektorów, zakłada się bowiem, że jedynie wielotorowe, równoległe zmiany w każdym obszarze mogą przynieść zamierzony efekt w postaci wypełnienia nadrzędnego celu strategicznego. Reasumując - wszystkie zdefiniowane podrzędne cele strategiczne są sobie równe pod względem rangi i priorytetu w ich wdrażaniu. Aby proces rewitalizacji mógł zaistnieć w pełnym wymiarze konieczne jest podejmowanie działań we wszystkich sektorach, bowiem jedynie ich spójne działanie zagwarantuje efekt synergii.

Podrzędne cele strategiczne realizowane będą za pomocą precyzyjnie określonych celów operacyjnych. Cele operacyjne stanowią uszczegółowienie celów strategicznych i zakładają realizację w krótszym horyzoncie czasowym. Realizacja każdego z celów strategicznych możliwa będzie za sprawą konsekwentnej realizacji konkretnych kierunków działań, które wdrażane będą z kolei poprzez działania o charakterze inwestycyjnym, pozainwestycyjnym i informacyjno-promocyjnym. Cele operacyjne i kierunki działań przedstawiono w poniższej tabeli scalającej wszystkie elementy założeń rewitalizacji OR Centrum.

¹⁰ Działania nieinwestycyjne - projekt/działanie, którego efektem nie jest zmiana/wytworzenie składnika majątku, a np. praca socjalna, organizacja imprez kulturalnych/warsztatów/szkoleń, działalność edukacyjna, etc.

Tabela 23 Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych

Ogólny, nadrzędny cel rewitalizacji					
Podejmowanie konsekwentnych i zintegrowanych działań zmierzających do osiągnięcia równowagi społecznej, przestrzennej i gospodarczej w Obszarze Rewitalizacji Centrum.					
Podrzędne cele strategiczne					
C.1. Stworzenie warunków umożliwiających prowadzenie działań pozainwestycyjnych poprawiających sytuację społeczną mieszkańców Obszaru Rewitalizacji.		C.2. Stworzenie warunków umożliwiających prowadzenie działań pozainwestycyjnych poprawiających sytuację zawodową mieszkańców Obszaru Rewitalizacji.		C.3. Przywrócenie Obszarowi Rewitalizacji (centrum miasta) funkcji obszaru spajającego i integrującego lokalną społeczność.	
Cele operacyjne i kierunki działań					
w ramach celu strategicznego C.1.		w ramach celu strategicznego C.2.		w ramach celu strategicznego C.3.	
C.1.1.	Doposażenie i rozwój bazy umożliwiającej prowadzenie działań pozainwestycyjnych w OR Centrum K.D.1.1.1. Identyfikacja możliwości adaptacji dostępnych pomieszczeń w celu powiększenia bazy umożliwiającej prowadzenie działań pozainwestycyjnej. K.D.1.1.2. Określenie planów inwestycyjnych (zarówno prac budowlanych jak i doposażenia/wyposażenia pomieszczeń).	C.2.1.	Doposażenie i rozwój bazy umożliwiającej prowadzenie działań pozainwestycyjnych w OR Centrum K.D.2.1.1. Identyfikacja możliwości adaptacji dostępnych pomieszczeń w celu powiększenia bazy umożliwiającej prowadzenie działań pozainwestycyjnej. K.D.2.1.2. Określenie planów inwestycyjnych (zarówno prac budowlanych jak i doposażenia/wyposażenia pomieszczeń).	C.3.1.	Wykreowanie centrum reprezentacyjnego miasta w granicach OR Centrum. K.D.3.1.1. Wyprowadzenie ruchu samochodowego z płyty Rynku. K.D.3.1.2. Podjęcie wszelkich możliwych działań zmierzających do przywrócenia świetności zabytkowych kamienic zlokalizowanych w Rynku oraz w jego bezpośrednim otoczeniu. K.D.3.1.3. Stworzenie warunków sprzyjających lokalizacji w okolicach Rynku małego handlu oraz branży usługowej.
	C.1.2.		Rozwój usług społecznych na terenie OR Centrum K.D.1.2.1. Diagnoza potrzeb wśród mieszkańców OR. K.D.1.2.2. Realizacja wsparcia na bazie zebranych opinii mieszkańców i danych MOPS. K.D.1.2.3. Wspieranie integracji społecznej grup szczególnego ryzyka.		C.2.2.

	K.D.1.2.4. Stworzenie lokalnego systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych. K.D.1.2.5. Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia (szczególnie wśród osób młodych). K.D.1.2.6. Rozwój lokalnego systemu wsparcia dla seniorów. K.D.1.2.7. Wspieranie osób pokrzywdzonych i zagrożonych przemocą. K.D.1.2.8. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży.		Centrum w zakresie zdiagnozowanych potrzeb, przy uwzględnieniu otrzymania zewnętrznego dofinansowania w partnerstwie z PUP w Będzinie i przedsiębiorcami.		badania opinii mieszkańców nt. jakości życia w OR, rozwiązywanie zgłaszanych problemów w zakresie kompetencji i możliwości samorządu lokalnego.
C.1.3.	Systematyczne aplikowanie o zewnętrzne dofinansowanie na realizację miejskich projektów rewitalizacyjnych. K.D.1.3.1. Analiza potencjalnych możliwości dofinansowania projektów. K.D.1.3.2. Systematyczny monitoring harmonogramów konkursów. K.D.1.3.3. Aktywne aplikowanie o środki.	C.2.3.	Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw. K.D.2.3.1. Zwiększanie dostępu do usług sektora otoczenia biznesu służących rozwojowi firmy. K.D.2.3.2. Wspieranie działalności nowych mikroprzedsiębiorców. K.D.2.3.3. Organizacja punktu konsultacyjnego dla firm planujących wykorzystanie unijnego dofinansowania do rozwoju firmy. K.D.2.3.4. Analiza możliwości rozwoju lokalnego systemu preferencji dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy, w tym szczególnie dla firm rodzinnych. K.D.2.3.5. Wspieranie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców OR Centrum.	C.3.3.	Stale wspieranie działań organizacji pożytku publicznego i innych podmiotów. K.D.3.3.1. Identyfikacja potrzeb. K.D.3.3.2. Podjęcie próby dostosowania oferty organizacji pożytku publicznego do problemów wynikających z niniejszego programu.
C.1.4.	Podnoszenie kwalifikacji pracowników samorządu lokalnego oraz podnoszenie sprawności funkcjonowania jednostek samorządowych w zakresie opieki	C.2.4.	Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej miasta Sławkowa. K.D.2.4.1. Rozwój sprawnego systemu	C.3.4.	Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego w OR Centrum.

	socjalnej. K.D.1.4.1. Uczestnictwo pracowników samorządowych w szkoleniach, przy uwzględnieniu zewnętrznego dofinansowania. K.D.1.4.2. Stały monitoring poziomu zadowolenia mieszkańców OR Centrum z działania wymienionych podmiotów i podejmowanie ewentualnych działań naprawczych.		komunikacyjnego miasta Sławkowa. K.D.2.4.2. Zapewnienie dostępu do sieci energetycznych, informatycznych i telekomunikacyjnych. K.D.2.4.3. Analiza możliwości wprowadzenia lokalnego systemu preferencji dla inwestorów.		K.D.3.4.1. Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego w granicach OR Centrum. K.D.3.4.2. Rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego w granicach OR Centrum. K.D.3.4.3. Poprawa skuteczności działania służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w mieście, w szczególności w granicach OR Centrum.
--	---	--	---	--	---

Źródło: Opracowanie własne

8 Partycypacja społeczna - etap opracowywania dokumentu

W procesie przygotowywania niniejszego dokumentu zapewniono aktywne włączenie mieszkańców i innych grup docelowych. Efektywna realizacja LPR-u wymaga wdrażania w układzie wielopodmiotowym, co umożliwi optymalne wykorzystanie lokalnych zasobów ludzkich oraz instytucjonalnych. Realizacja większości projektów rewitalizacyjnych lub też ich późniejsze funkcjonowanie wymaga współdziałania mieszkańców i innych podmiotów uczestniczących w lokalnym życiu społecznym (szczególnie w obrębie OR).

Podjęcie partycypacyjne w procesie rewitalizacji zakłada aktywne uczestnictwo środowisk lokalnych, przedsiębiorstw, instytucji, grup nieformalnych, organizacji pozarządowych, jak również podmiotów zewnętrznych (instytucje regionalne, krajowe, międzynarodowe). Podstawowa korzyść podejścia partycypacyjnego wiąże się ze skutecznym dopasowaniem realizowanych projektów do potrzeb społeczności lokalnych (szczególnie społeczności wskazanego OR) oraz zapewnia niezbędne ich zaangażowanie w proces wdrażania programu. Między innymi z tego powodu w kierunkach działań sformułowanych w programie często występuje konieczność diagnozy konkretnych potrzeb, która powinna zostać przeprowadzona na bazie badania opinii mieszkańców.

W procesie opracowywania programu miejsce miały 3 zasadnicze etapy konsultacyjne:

- I. Pozyskiwanie opinii mieszkańców dotyczącej sytuacji społeczno-gospodarczej miasta, przeprowadzono:
 - ankietyzację mieszkańców miasta (szczegóły w rozdziale 3.9.1),
 - ankietyzację i warsztaty z młodzieżą (szczegóły w rozdziale 3.9.2),
 - ankietyzacja przedsiębiorców (szczegóły w rozdziale 3.8).
- II. Wyznaczenie granic obszaru rewitalizacji, przeprowadzono:
 - konsultacje eksperckie (szczegóły w rozdziale 5.1),
 - konsultacje społeczne (szczegóły w rozdziale 4.2).
- III. Konsultacja projektu LPR-u, przeprowadzono:
 - konsultacje społeczne - we wrześniu 2016 r. przeprowadzono spotkanie otwarte związane z wypracowaniem ostatecznej wersji dokumentu. W spotkaniu udział wzięło 87 osób w tym:
 - o 56 mieszkańców miasta,
 - o 9 przedsiębiorców,
 - o 12 przedstawicieli NGO

oraz Burmistrz Miasta, 6 przedstawicieli Rady Miasta, przedstawiciele: MOPS, policji i straży miejskiej.

Uczestnikom spotkania przedstawiono dotychczasowe założenia LPR, przede wszystkim: zakładane w programie cele i kierunki działań oraz propozycje projektów kluczowych i projektów pozostałych oraz ich grupy docelowe.

Uczestnicy spotkań jednogłośnie zaakceptowali przyjęte cele i kierunki działań.

W przypadku listy projektów nastąpiły modyfikacje:

- Pierwotna lista projektów podstawowych obejmowała: utworzenie i funkcjonowanie CUS, utworzenie i funkcjonowanie CIS-Z, rozbudowę systemu monitoringu na terenie OR Centrum.
- Uczestnicy poddawali w wątpliwość słuszność zaklasyfikowania zadania związanego z rozbudową monitoringu jako działania kluczowego.
- Po dyskusji i zasięgnięciu opinii fachowej od przedstawicieli policji i straży miejskiej przyjęto postulat za słuszny i przeniesiono projekt do zadań pozostałych/uzupełniających. Uczestnicy spotkań uznali, że zminimalizowanie działań przestępczych powinno nastąpić przede wszystkim za sprawą pracy socjalnej z mieszkańcami OR Centrum skłonny do zachowań patologicznych oraz młodszymi mieszkańcami OR Centrum, którzy w przyszłości mogą zostać podatni na tego typu zachowania i dziedziczyć patologie. Uznano, iż efektywne zagospodarowanie czasu młodzieży i mieszkańców „trudnych” pozwoli ograniczyć przestępczość, natomiast montaż monitoringu i zwiększenie częstotliwości patroli stosować należy jako prewencję.

Po przeanalizowaniu wstępnego zakresu działalności CUS i CIS-Z ustalono, iż należy dopuścić możliwość uczestnictwa w zajęciach w CIS-Z młodzieży spoza OR Centrum. Wniosek podyktowany został występowaniem potencjalnego ryzyka narażenia tej grupy społeczności na następstwa problemów społecznych w przyszłości. Analiza społeczno-gospodarcza potwierdziła, że udział osób bezrobotnych w wieku poniżej 30 lat jest jednym z podstawowych problemów związanych z bezrobociem w mieście. Bez względu na miejsce zamieszkania młodzieży - istnieje znaczne ryzyko, iż pozostawienie tej grupy bez wsparcia realnie wpłynie na obniżenie jej warunków życia w dorosłym życiu. Sławkowska młodzież jest zagrożona wykluczeniem społecznym i zawodowym, głównie dlatego, że jako młodzież z małego miasta ma utrudniony dostęp do rynków pracy. Bardzo często przygotowanie edukacyjne młodzieży jest nieadekwatne do aktualnych potrzeb rynku pracy. Rosnące bezrobocie wśród młodych ludzi, wykluczonych społecznie i zawodowo prowadzi do narastania problemów

społecznych, grozi narastaniem patologii i wzrostem przestępczości. Przyjęto, że działania realizowane w CIS-Z będą kierowane w pierwszej kolejności do mieszkańców OR Centrum, w drugiej natomiast do młodzieży zamieszkującej pozostałą część miasta.

- badanie opinii mieszkańców OR Centrum - wywiady bezpośrednie

W dniach 26-30 września 2016 r. przeprowadzone zostały wywiady bezpośrednie z mieszkańcami wyznaczonych OR. Autorzy dokumentu i pracownicy Urzędu Miasta Sławkowa przeprowadzili osobiste rozmowy ze 112 mieszkańcami OR Centrum. Każdemu z ankietowanych przedstawiono propozycje projektów kluczowych planowanych do realizacji. Wszystkie spotkały się z pełną akceptacją ankietowanych.

Partycypację społeczną na etapie wdrażania LPR omówiono w rozdziale 11.

9 Zaplanowane projekty i przedsięwzięcia

9.1 Projekty podstawowe

Główne intencje wyznaczenia projektów podstawowych:

- Jak wskazała analiza problemowa - w mieście widoczne są problemy społeczne, gospodarcze i przestrzenno-funkcjonalne.
- Nasilenie problemów zidentyfikowano na terenie OR Centrum.
- Podjęto decyzję o konieczności prowadzenia działań pozainwestycyjnych dwutorowo, tj.
 - organizację Centrum Usług Społecznych dla rozwoju usług społecznych i zdrowotnych,
 - organizację Centrum Integracji Społeczno-Zawodowej dla wzmacniania potencjału społeczno-zawodowego społeczności OR Centrum.

Zakres działań świadczonych w centrach będzie odpowiadał zdiagnozowanym potrzebom mieszkańców OR (w przypadku CUS i CIS-Z), dopuszcza się również wsparcie w drugiej kolejności pozostałych mieszkańców miasta (w przypadku CIS-Z).

- Zidentyfikowano niedobór infrastruktury pozwalającej na walkę z wyznaczonymi problemami.
- Na terenie OR Centrum zidentyfikowano 3 budynki umożliwiające adaptację.
- Nie znaleziono uzasadnienia dla konieczności budowy nowej infrastruktury na terenie OR Centrum. Działanie takie byłoby ekonomicznie nieracjonalne (koszt inwestycji, koszty utrzymania obiektu, zbędne mnożenie infrastruktury).

Dobór projektów podstawowych podyktowany jest:

- koniecznością podjęcia wszelkich możliwych działań związanych z walką z problemem bezrobocia (szczególnie wśród młodzieży stanowiącej grupę potencjalnie zagrożoną bezrobociem),
- koniecznością poprawy sytuacji społecznej w pozostałych aspektach na wyznaczonym OR.

Podkreślić należy, iż zadania ujęte w programie są realne do osiągnięcia i dostosowane do bieżącej sytuacji budżetowej miasta.

PROJEKTY PODSTAWOWE

Za strategiczne dla prawidłowej realizacji programu uznano 2 przedsięwzięcia:

- I. Sławkowskie Centrum Usług Społecznych
- II. Sławkowskie Centrum Integracji Społeczno-Zawodowej

W ramach przedsięwzięć zaplanowano do realizacji następujące projekty:

- I. Sławkowskie Centrum Usług Społecznych - projekty:
 1. Utworzenie Centrum Usług Społecznych - adaptacja budynku przy ul. Michałów 6 na potrzeby świadczenia usług społecznych.
 2. Rewitalizacja budynku przy ul. Kozłowskiej 2 z przeznaczeniem dla organizacji pozarządowych wspierających działalność rewitalizacji społecznej.
 3. Rozwój usług społecznych w Sławkowie przy wykorzystaniu infrastruktury nowego CUS.
- II. Sławkowskie Centrum Integracji Społeczno-Zawodowej - projekty:
 1. Utworzenie Centrum Integracji Społeczno-Zawodowej- adaptacja segmentu B w Zespole Szkół przy ul. Gen. Wł. Sikorskiego 4 na potrzeby świadczenia usług społeczno-zawodowych.
 2. Rozwój usług społeczno-zawodowych w Sławkowie przy wykorzystaniu infrastruktury nowego CIS-Z.

I. Sławkowskie Centrum Usług Społecznych

Projekt 1. Utworzenie Centrum Usług Społecznych - adaptacja budynku przy ul. Michałów 6 na potrzeby świadczenia usług społecznych

- projekt inwestycyjny,
- realizator: Miasto Sławków,
- lokalizacja: OR Centrum, ul. Michałów 6,
- szacowana wartość projektu: 1 310 000,00 zł.
- planowany termin realizacji: 2017-2019 r.
- założono finansowanie ze środków własnych budżetu miasta w wysokości 15% wartości projektu oraz 85% dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, poddziałanie 10.3.1. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych - ZIT,
- wstępny zakres projektu:

Budynek przy ul. Michałów 6 jest obecnie całkowicie nieużytkowany i o wysokim stopniu degradacji. Obiekt wymaga przebudowy celem dostosowania funkcjonalność pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji. Infrastruktura w stanie aktualnym jest ponadto bardzo zaniedbana i wymaga kompleksowego remontu. Planuje się: zmianę funkcjonalności i rozkładu pomieszczeń, wymianę źródła ciepła i termomodernizację obiektu, wymianę instalacji, remont pomieszczeń wewnętrznych wraz z ich adaptacją i wyposażeniem na cele działalności CUS., budowę placu zabaw.
- prognozowane rezultaty:

- liczba budynków zrewitalizowanych na cele społeczne: 1 szt.
- liczba nowych CUS udostępnionych na obszarach zdegradowanych: 1 szt.

Źródłem pomiaru wskazanych rezultatów będą protokoły odbioru prac. Rezultaty są bezpośrednią odpowiedzią na zdiagnozowany problem nieodpowiedniej dostępności do infrastruktury umożliwiającej integrację społeczną oraz rozwój działań pozainwestycyjnych wspierających walkę z problemami społecznymi.

Projekt 2. Rewitalizacja budynku przy ul. Kozłowskiej 2 z przeznaczeniem dla organizacji pozarządowych wspierających działalność rewitalizacji społecznej

- projekt inwestycyjny,
- realizator: Miasto Sławków,
- lokalizacja: OR Centrum, ul. Kozłowska 2,
- szacowana wartość projektu: 530 000,00 zł.
- planowany termin realizacji: 2017-2019 r.
- założono finansowanie ze środków własnych budżetu miasta oraz dotacji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- wstępny zakres projektu:

Obecnie budynek przy ul. Kozłowskiej 2 jest nieużytkowany, w bardzo złym stanie technicznym. Budynek mieszkalny usytuowany w Sławkowie przy ul. Kozłowskiej 2, pochodzący z połowy XIX w., na działce oznaczonej w ewidencji gruntów nr 3182 o pow. 0,0339 ha.

Budynek drewniany, narożny o charakterze wiejskiej chałupy. Na belce stropowej w izbie po lewej stronie przelotowej sieni i wejścia z ulicy Kozłowskiej wyrzyta jest data 1853. W kolejnych latach rozbudowany o 2 izby po prawej stronie sieni.

Budynek parterowy dwutraktowy, narożny, 3 izbowy, niepodpiwniczony na podmurówce o zmiennej wysokości, z nieużytkowym poddaszem pod stromym dwuspadowym dachem, z przyczółkiem od strony zachodniej. Rzut poziomy budynku w kształcie litery L o długości boków 11,5 m (elewacja frontowa) i 8,0 m (elewacja boczna od ul. Legionów Polskich), oraz szerokość ścian szczytowych 5,0 m. Elewacja frontowa trójosiowa z wejściowym portalem o półkolistym wykończeniu. Na osi budynku przelotowa sień, rozdzielająca jednoizbową starszą część północną od 2 izbowej części południowej. Nad sienią arkadowy murowany komin, w sieni przy drzwiach wejściowych komórka gospodarcza wydzielona drewnianymi przegrodami.

Pow. użytkowa budynku - 58 m².

Planuje się remont konserwatorski budynku polegający na rozbiórce konstrukcji a następnie jej odbudowie, z wykorzystaniem części oryginalnych elementów konstrukcyjnych i wykończeniowych z zabytkowej substancji obiektu, możliwych do

wbudowania po wykonaniu specjalistycznej konserwacji i wzmocnieniu, adaptację pomieszczeń na potrzeby rewitalizacji społecznej z zapleczem socjalnym (prowadzenie zajęć edukacyjnych, wychowawczych, z grupami młodzieży i osób dorosłych), ze wskazaniem elementów zabytkowych, dla których muszą być uzyskane odstępstwa od aktualnie obowiązujących warunków technicznych, celem zachowania ich zabytkowej substancji i rozwiązań, zagospodarowanie przyległego terenu z uwzględnieniem jego wykorzystania na cele społecznej rewitalizacji, dostosowanie budynku dla osób niepełnosprawnych, wykonanie instalacji gwarantujących funkcjonalność budynku (w szczególności: instalacji elektrycznej, wodnokanalizacyjnej, co, wentylacyjnej, telekomunikacyjnej, teleinformatycznej, systemu ppoż.).

Budynek przeznaczony będzie na nieodpłatną siedzibę NGO działających w Sławkowie. NGO aktywizowały będą w budynku mieszkańców OR Centrum, wspomagając pracę socjalną zaplanowaną w niniejszym Programie.

- prognozowane rezultaty:

- liczba budynków zrewitalizowanych na cele społeczne: 1 szt.
- liczba nowych CUS udostępnionych na obszarach zdegradowanych: 1 szt.

Źródłem pomiaru wskazanych rezultatów będą protokoły odbioru prac. Rezultaty są bezpośrednią odpowiedzią na zdiagnozowany problem nieodpowiedniej dostępności do infrastruktury umożliwiającej integrację społeczną oraz rozwój działań pozainwestycyjnych wspierających walkę z problemami społecznymi.

Projekt 3. Rozwój usług społecznych w Sławkowie przy wykorzystaniu infrastruktury nowego CUS

- projekt nieinwestycyjny,

- realizator: Miasto Sławków, za pośrednictwem zarządcy Centrum Usług Społecznych,

- lokalizacja: OR Centrum, ul. Michałów 6a oraz ul. Kozłowska 2,

- warunki wstępne: pozyskanie dofinansowania na działania inwestycyjne zaplanowane w ramach projektu 1,

- szacowana wartość projektu: 800.000,00 zł (w perspektywie trwałości projektu 5 lat)

- założono finansowanie:

- z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (zakłada się wnioskowanie o 85% dotacji na pokrycie kosztów kwalifikowanych możliwych do dofinansowania w ramach poddziałania 9.2.1 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych - ZIT),
- z programu Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój lata 2014-2020 (zakłada się wnioskowanie o pokrycie kosztów kwalifikowanych możliwych do

dofinansowania na działania związane z utworzeniem i funkcjonowaniem wolontariatu),

- ze środków własnych budżetu miasta (procentowo obliczony wkład własny do projektu oraz pokrycie wszelkich kosztów związanych z funkcjonowaniem obiektu, dla których pozyskanie zewnętrznej dotacji nie będzie możliwe, np. dotowanie działalności Klubu Rekreacyjno-Sportowego Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej "Michałki" w Sławkowie).

Projekt obejmuje funkcjonowanie Centrum Usług Społecznych oraz wsparcie działalności centrum organizacji pozarządowych. Wstępny zakres działalności:

- działania na rzecz rozwoju usług opiekuńczych (wolontariat wśród młodzieży we współpracy z Dziennego Domu Opieki „Senior-Wigor” w Sławkowie),
- działania na rzecz rozwoju usług specjalistycznych i zdrowotnych - opieka psychologa, konsultacje: logopedyczne, ortopedyczne, dietetyczne, edukacja zdrowotna,
- stałe miejsce pracy wyznaczonego pracownika socjalnego (środowiskowe formy pomocy, wspieranie rodziny),
- nieodpłatne konsultacje prawnicze,
- utworzenie klubu podwórkowego, którego działalność organizował będzie Klub Rekreacyjno-Sportowy Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej "Michałki" w Sławkowie - socjalizacja dzieci i młodzieży przez sport, ograniczenie patologii za sprawą zagospodarowania wolnego czasu spędzanego dotychczas w sposób bierny,
- budowa placu zabaw,
- działalność dziecięcej świetlicy/klubu środowiskowego dla 25 podopiecznych (2 sale - rekreacyjna i jadalnia, stołówka, kuchnia z zapleczem, szatnia, węzeł sanitarny, sala do gimnastyki, pomieszczenie administracyjne, kącie do odrabiania lekcji z korepetytorem),
- działalność wspierania grupy AA.

- prognozowane rezultaty:

- liczba funkcjonujących CUS: 1 szt.
- liczba potencjalnych użytkowników CUS: 200 osób
- liczba nowych usług publicznych prowadzących do rozwiązania problemów społecznych: 7 (usługi opiekuńcze, usługi specjalistyczne i zdrowotne, opieka pracownika socjalnego, konsultacje prawnicze, klub podwórkowy, dziecięca świetlica/klub środowiskowy, zajęcia AA).

Źródłem pomiaru wskazanych rezultatów będą raporty z działalności CUS oraz centrum organizacji pozarządowych, opracowywane corocznie przez zarządzających obiektami.

Rezultaty są bezpośrednią odpowiedzią na zdiagnozowany problem braku inicjatyw wspierających społeczność OR Centrum.

Beneficjenci/interesariusze zadania Sławkowskie Centrum Usług Społecznych

Beneficjenci bezpośredni zadania: dzieci z terenu OR Centrum pochodzące z domów objętych wsparciem MOPS; młodzież z terenu OR Centrum; osoby ubogie mieszkające w OR Centrum wymagające dostępu do edukacji zdrowotnej i psychologicznej oraz usług prawnych; osoby starsze i niepełnosprawne zamieszkujące OR Centrum; mieszkańcy OR Centrum korzystający z pomocy MOPS; alkoholicy zamieszkujący OR Centrum (w tym również ich rodziny).

Beneficjenci pośredni zadania: NGO.

II. Sławkowskie Centrum Integracji Społeczno-Zawodowej

Projekt 1. Utworzenie Centrum Integracji Społeczno-Zawodowej- adaptacja segmentu B w Zespole Szkół przy ul. Gen. Wł. Sikorskiego 4 na potrzeby świadczenia usług społeczno-zawodowych.

- projekt inwestycyjny,
- realizator: Miasto Sławków,
- lokalizacja: OR Centrum, ul. Gen. Wł. Sikorskiego 4, segment B Zespołu Szkół im. Jana Pawła II,
- szacowana wartość projektu: 1 410 000,00 zł.,
- planowany termin realizacji: 2017-2019 r.
- założono finansowanie ze środków własnych budżetu miasta w wysokości 15% wartości projektu oraz 85% dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (zakłada się wnioskowanie o 85% dotacji na pokrycie kosztów kwalifikowanych możliwych do dofinansowania w ramach poddziałania 10.3.1. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych - ZIT),
- wstępny zakres projektu:

Planuje się adaptację nieużytkowanego segmentu B Zespołu Szkół na cele działalności CIS-Z. Inwestycja budowy części obiektu edukacyjnego zakończyła się na stanie surowym zamknięty. Segment B szkoły pierwotnie miał uzupełniać infrastrukturę szkolną, ostatecznie zrezygnowano z tej funkcjonalności - liczba uczniów w szkole nie wymaga udostępniania kolejnych pomieszczeń. Ze względu na ograniczenia finansowe miasta niewykończona część budynku przez lata pozostaje nieużytkowana. Segmenty A i B posiadają niezależne wejścia i pełnić mogą niezależne funkcje.

Planuje się: montaż instalacji, remont/wykończenie pomieszczeń wewnętrznych wraz z ich adaptacją i wyposażeniem na cele działalności CUS.

Dodatkowo Miasto Sławków

- prognozowane rezultaty:

- liczba budynków zrewitalizowanych na cele społeczne: 1 szt.
- liczba nowych CIS-Z udostępnionych na obszarach zdegradowanych: 1 szt.

Źródłem pomiaru wskazanych rezultatów będą protokoły odbioru prac. Rezultaty są bezpośrednią odpowiedzią na zdiagnozowany problem nieodpowiedniej dostępności do infrastruktury umożliwiającej integrację społeczną oraz rozwój działań pozainwestycyjnych wspierających rozwój kapitału ludzkiego.

Projekt 2. Rozwój usług społeczno-zawodowych w Sławkowie przy wykorzystaniu infrastruktury nowego CIS-Z.

- projekt nieinwestycyjny,

- realizator: Miasto Sławków, za pośrednictwem zarządcy Centrum Integracji Społeczno-Zawodowej

- lokalizacja: OR Centrum, ul. Gen. Wł. Sikorskiego 4, segment B Zespołu Szkół im. Jana Pawła II,

- warunki wstępne: pozyskanie dofinansowania na działania inwestycyjne zaplanowane w ramach projektu 1,

- szacowana wartość projektu: 800 000,00 zł (w perspektywie trwałości projektu 5 lat)

- założono finansowanie:

- ze środków własnych budżetu miasta w wysokości 15% wartości projektu oraz 85% dofinansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, poddziałanie 9.1.1. Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych - ZIT,
- ze środków PUP w Będzinie - działania prowadzone po zawiązaniu partnerstwa, finansowane ze środków PUP (EFS w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój), bez kosztowo dla budżetu miasta,

- wstępny zakres projektu:

Projekt obejmuje funkcjonowanie Centrum Integracji Społeczno-Zawodowej. Wstępny zakres działalności:

- organizacja i funkcjonowanie wolontariatu i grup wsparcia wspierających osoby wykluczone społecznie bądź będące w trudnej sytuacji życiowej - np. niepełnosprawni czy osoby starsze; planuje się włączenie w wolontariat szczególnie młodzieży kończącej edukację,

- organizacja szkoleń zawodowych i interpersonalnych podnoszących kompetencje osób bezrobotnych i osób pracujących; oferta edukacyjna będzie przygotowywana w oparciu o aktualne zapotrzebowanie rynku pracy, analiza opierała będzie się na konsultacjach z PUP w Będzinie oraz lokalnymi przedsiębiorcami,
- organizacja kursów językowych dla wszystkich grup wiekowych,
- organizacja kursów komputerowych dla wszystkich grup wiekowych,
- działalność punktu doradztwa zawodowego (np. pomoc w pisaniu cv, porady jak szukać pracy, doradztwo w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej).

- prognozowane rezultaty:

- liczba potencjalnych użytkowników CIS-Z: 160 osób rocznie,
- liczba nowych usług publicznych prowadzących do podniesienia kwalifikacji zawodowych: 5 (wolontariat i grupy wsparcia, kursy zawodowe i interpersonalne, kursy językowe, kursy komputerowe, doradztwo zawodowe),
- liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w ramach programu: 100 osób,
- liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem: 50 osób.

Źródłem pomiaru wskazanych rezultatów będą raporty z działalności CIS-Z, opracowywane corocznie przez zarządzających obiektem. Rezultaty są bezpośrednią odpowiedzią na zdiagnozowany problem braku inicjatyw wspierających rozwój kapitału ludzkiego na terenie OR Centrum.

Beneficjenci/interesariusze zadania Sławkowskie Centrum Integracji Społeczno-Zawodowej

Beneficjenci bezpośredni zadania: osoby bezrobotne, ze szczególnym uwzględnieniem osób poniżej 30 roku życia oraz osób pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Beneficjenci pośredni zadania: przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą na terenie miasta.

9.2 Komplementarność projektów podstawowych, wpływ na realizację celów LPR

Na skutek realizacji programu:

- mieszkańcy OR Centrum będą mieli dostęp do wysokiej jakości usług społecznych, co pozwoli im na lepszą socjalizację z innymi mieszkańcami Sławkowa, podniesie jakość ich życia i zmniejszy konieczność korzystania z usług socjalnych,
- mieszkańcy OR Centrum zyskają nowe kwalifikacje zawodowe, które dostosowane zostaną:

- do obowiązujących realiów rynku pracy (zakres szkoleń zostanie określony w porozumieniu z PUP Będzin),
- do oczekiwań przedsiębiorców działających na lokalnym rynku pracy (analiza potrzeb),
- do realiów prowadzenia małych, lokalnych firm, szczególnie działających w branży handlowo-usługowej (zachęta do prowadzenia firmy w mieście i lokowania inwestycji w Centrum).

Wskazane interwencje są komplementarne względem siebie.

Za strategiczne dla prawidłowej realizacji programu uznano 2 przedsięwzięcia:

- I. Sławkowskie Centrum Usług Społecznych
- II. Sławkowskie Centrum Integracji Społeczno-Zawodowej

Na każde z przedsięwzięć składają się projekty inwestycyjne i pozainwestycyjne (tzw. „miękkie”).

W ramach funkcjonowania produktów projektów inwestycyjnych prowadzone będą działania nieinwestycyjne, przewidziane w strategii ZIT S.C. i współfinansowanie z EFS. Działalność nowego CUS oraz CIS-Z finansowana będzie z budżetu Miasta Sławków, środków EFS (w ramach RPO WSL 2014-2020) oraz innych środków zewnętrznych.

W ramach każdego z założonych przedsięwzięć projekty inwestycyjne i pozainwestycyjne są powiązane. W ramach projektów powiązanych świadczone przez jednostki miejskie oraz NGO będą usługi: dla grup i osób indywidualnych zagrożonych wykluczeniem oraz dla rodzin wymagających wsparcia. W ramach funkcjonowania obiektów zwiększona zostanie oferta społeczna i edukacyjna dla różnych grup społecznych wymagających wsparcia w OR Centrum.

Realizacja części inwestycyjnej i pozainwestycyjnej każdego z przedsięwzięć zapewnią dostęp do wysokiej jakości usług społecznych i zawodowych w sławkowskim OR Centrum. Obecnie z uwagi na niedobory infrastrukturalne na terenie OR Centrum realizacja usług społecznych i zawodowych nie jest możliwa w zakresie zaspokajającym zdiagnozowane w LPR potrzeby. Realizacja części inwestycyjnej każdego z przedsięwzięć warunkuje możliwość prowadzenia na wskazanym OR skutecznych działań wspierających osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i wykluczone społecznie.

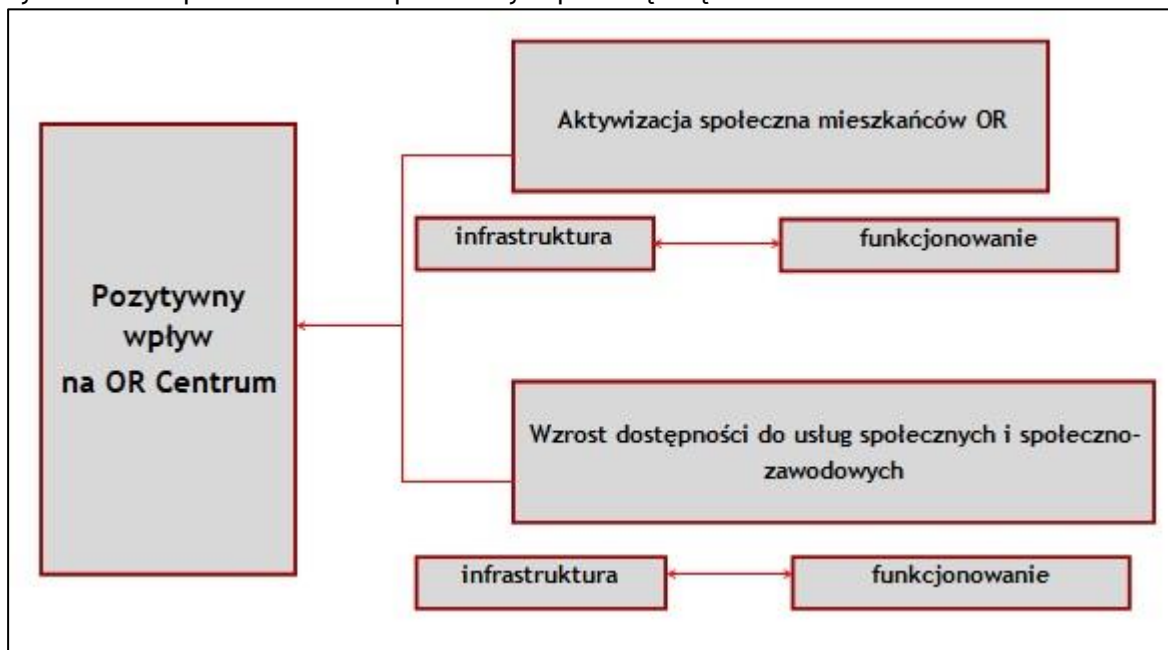
Bez realizacji komponentu infrastrukturalnego gmina nie będzie miała możliwości zrealizowania założeń projektów pozainwestycyjnych. Baza lokalowa jest warunkiem rozpoczęcia zaplanowanego rozwoju usług społecznych i zawodowych w OR.

Z kolei realizacja prac inwestycyjnych z pominięciem działań pozainwestycyjnych nie pozwoli na osiągnięcie celów przedsięwzięć, tzn. zwiększenia dostępu do rozwoju usług

społecznych i zawodowych na terenie OR Centrum. Dostosowanie budynków do potrzeb CUS i CIS-Z bez zapewnienia środków na funkcjonowanie obiektów nie zapewni wymaganego wsparcia lokalnej społeczności.

Działania inwestycyjne i pozainwestycyjne w ramach każdego przedsięwzięcia wzajemnie na siebie oddziały, są bezpośrednio powiązane, występuje efekt synergii.

Rysunek 6 Komplementarność zaplanowanych przedsięwzięć

Źródło: Opracowanie własne

Zaplanowane przedsięwzięcia realizują bezpośrednio cele LPR, co wskazano w poniższej tabeli.

Tabela 24 Powiązanie projektów podstawowych z celami LPR

Przedsięwzięcie	C.1. Stworzenie warunków umożliwiających prowadzenie działań pozainwestycyjnych poprawiających sytuację społeczną mieszkańców Obszaru Rewitalizacji.	C.2. Stworzenie warunków umożliwiających prowadzenie działań pozainwestycyjnych poprawiających sytuację zawodową mieszkańców Obszaru Rewitalizacji.	C.3. Przywrócenie Obszarowi Rewitalizacji (centrum miasta) funkcji obszaru spajającego i integrującego lokalną społeczność.
Sławkowskie Centrum Usług Społecznych	- poprzez zaplanowanie w ramach przedsięwzięcia utworzenia oraz funkcjonowania CUS wpływającego na zwiększenie dostępu do usług społecznych w OR Centrum	-	- przedsięwzięcia zakładają realizację szeregu aktywności w lokalnej społeczności, co wpłynie na zwiększenie integracji społecznej - przedsięwzięcia przewidują poprawę sytuacji socjalnej i bytowej mieszkańców OR co pozwoli na zmianę negatywnego wizerunku centralnej części miasta
Sławkowskie Centrum Integracji Społeczno-Zawodowej	-	- poprzez zaplanowanie w ramach przedsięwzięcia utworzenia oraz funkcjonowania CISZ wpływającego na zwiększenie dostępu do usług zawodowych w OR Centrum	- zmiana mentalności mieszkańców OR (lokalny patriotyzm, nauka dbania o społeczne dobro, aktywne zagospodarowanie czasu wolnego, etc) wpłynie na poprawę wizerunku centralnej części miasta (np. wzrost bezpieczeństwa)

Źródło: Opracowanie własne

9.3 Projekty pozostałe

PROJEKTY POZOSTAŁE

1. Rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego na terenie OR Centrum

- planowany łączny koszt: 500.000 zł.,
- planowany termin realizacji: 2017-2022,
- źródło finansowania: budżet miasta.

Celem projektu jest rozbudowa istniejącego w Sławkowie systemu monitoringu wizyjnego w celu poprawy bezpieczeństwa mieszkańców miasta. Monitoring wizyjny stanowi doskonałe narzędzie zwiększające szansę na wykrycie przestępstw i wykroczeń już w momencie ich popełniania. Budowa systemu monitoringu wizyjnego jest projektem wspierającym realizację innych działań z zakresu rewitalizacji, a celem jest zapobieganie niszczeniu pozytywnych skutków tych działań. Projekt ma również na celu wzmocnienie

poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców miasta, a także turystów odwiedzających Sławków.

Istniejący system monitoringu wraz z Centrum Monitoringu Miasta Sławków został zrealizowany w ramach projektu pn.: „Rewitalizacja zabytkowego centrum miasta Sławków - etap I” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 dla Priorytetu 6. Zrównoważony rozwój miast w ramach Działania 6.2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych, Poddziałania 6.2.2 Rewitalizacja - „małe miasta”.

2. Promocja działalności sławkowskich NGO wśród młodzieży

- planowany łączny koszt: nie dotyczy,
- planowany termin realizacji: 2016-2020.

Projekt ma na celu promowanie i informowanie o działalności statutowej organizacji pozarządowych mieszczących się i działających na terenie Sławkowa. Kampania informacyjno - promocyjna będzie realizowana poprzez spotkania, konferencje, fora, akcje promocyjne w mediach społecznościowych, akcje promocyjne organizowane w trakcie imprez miejskich. Realizacja projektu stanowi wsparcie dla innych działań z zakresu rewitalizacji społecznej m.in. dla aktywizacji w budynku przy ul. Kozłowskiej 2 mieszkańców OR Centrum, wspomagając pracę socjalną.

3. Zagłębiowski Park Linearny - rewitalizacja obszaru funkcjonalnego doliny rzek Przemszy i Brynicy - Gmina Sławków

Projekt obejmuje rekultywację wartościowych i atrakcyjnych przyrodniczo obszarów w dolinie Białej Przemszy oraz wyeksponowanie terenów chronionych i cennych przyrodniczo na terenie miasta Sławkowa, poprawę stanu środowiska naturalnego, ochronę i przywrócenie różnorodności biologicznej na terenach nadrzecznych, wyznaczenie tzw. korytarza ekologicznego poprawiającego warunki funkcjonowania ekosystemów, swobodnego osiedlania się i migracji zwierząt, a także zachowanie cennych przyrodniczo okazów fauny, adaptację poddasza zabytkowego budynku przy ul. Rynek będącego siedzibą Działu Kultury Dawnej Miejskiego Ośrodka Kultury w Sławkowie na potrzeby centrum edukacji dydaktyczno - przyrodniczej.

Zakres rzeczowy projektu na terenach położonych w dolinie Białej Przemszy oraz chronionych obszarach łąk w Sławkowie obejmuje: uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni przyrodniczej, zaadaptowanie przestrzeni zielonych na park pełniący funkcję edukacyjno - społeczną, umożliwiającą prowadzenie obserwacji siedlisk nadrzecznych oraz łąkowych, połączenie tych terenów ścieżką dydaktyczno - ekologiczną. Realizacja projektu

umożliwi wykonanie pielęgnacji starodrzew. Planowane działania mają na celu wyeksponowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych tych terenów.

W ramach projektu przewiduje się: wykonanie ścieżek dydaktyczno - przyrodniczych eksponujących obszary cenne przyrodniczo, wykonanie oświetlenia tych ścieżek, oznakowanie obszarów chronionych, budowę stanowisk obserwacyjnych, łowisko, budowę małej architektury, budowę stanowisk parkingowych, budowę tematycznych placów zabaw, budowę monitoringu przedmiotowego obszaru, budowę kładki, która umożliwi bezpośredni dostęp do terenów zielonych ul. Walcownia. Poprzez budowę grobli w miejscu łączenia się kanału z rzeką Białą Przemszą, możliwe będzie przywrócenie historycznego i naturalnego stanu terenu, nasadzenia drzew oraz roślin kolorowych.

W ramach projektu planuje się także utworzenie strefy aktywności dla mieszkańców oraz osób odwiedzających miasto. Funkcjonowanie strefy będzie miało pozytywny wpływ na zwiększenie więzi społecznych.

W ramach zadania Adaptacja poddasza zabytkowego budynku przy ul. Rynek 9 będącego siedzibą Działu Kultury Dawnej Miejskiego Ośrodka Kultury w Sławkowie na potrzeby centrum edukacji przyrodniczej i ekologicznej planuje się wykonanie następującego zakresu prac: wzmocnienie konstrukcji zabytkowego budynku, wzmocnienie konstrukcji dachu, wymianę poszycia dachowego, adaptację pomieszczeń na przyrodnicze centrum wystawiennicze, pracownię warsztatową, pracownię multimedialną oraz zakup odpowiedniego wyposażenia tych pracowni, aby mogły spełniać ściśle określone funkcje w zakresie edukacji przyrodniczej i ekologicznej.

Celem głównym projektu jest ochrona lokalnych zasobów przyrodniczych w celu zachowania bioróżnorodności biologicznej w dobrym stanie, umożliwiającym korzystanie z zasobów przyrodniczych tego terenu przyszłym pokoleniom.

Projekt przewiduje realizację 3 podstawowych zadań:

1. Budowa ścieżek dydaktyczno - przyrodniczych eksponujących obszary cenne przyrodniczo, wykonanie oświetlenia tych ścieżek, oznakowanie obszarów chronionych, budowę stanowisk obserwacyjnych, łowisko, budowę małej architektury, pomostów i kładek
 - planowany łączny koszt: 1 930 000,00 zł.
 - planowany termin realizacji: 2018 - 2019
 - źródło finansowania: Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020, Działanie 5.4. Ochrona różnorodności biologicznej (projekt pozakonkursowy) oraz ze środków własnych Gminy Sławków.
2. Zagospodarowanie terenu nadrzecznego przy Miejskim Ośrodku Kultury w Sławkowie

- planowany łączny koszt: 1 740 000,00 zł.
- planowany termin realizacji: 2018 - 2019
- źródło finansowania: Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020, Działanie 5.4. Ochrona różnorodności biologicznej (projekt pozakonkursowy) oraz ze środków własnych Gminy Sławków.

3. Adaptacja poddasza zabytkowego budynku przy ul. Rynek 9 będącego siedzibą Działu Kultury Dawnej Miejskiego Ośrodka Kultury w Sławkowie na potrzeby centrum edukacji przyrodniczej i ekologicznej

- planowany łączny koszt: 1 500 000,00 zł.
- planowany termin realizacji: 2018 - 2019
- źródło finansowania: Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020, Działanie 5.4. Ochrona różnorodności biologicznej (projekt pozakonkursowy) oraz ze środków własnych Gminy Sławków.

Realizacja projektu ma pozytywny wymiar społeczny - sprzyja integracji społecznej, poprawia estetykę przestrzeni miejskiej, posiada walory edukacyjne i podnosi jakość życia (m.in. dla mieszkańców OR Centrum).

4. Termomodernizacja Miejskiego Ośrodka Kultury w Sławkowie ul. Młyńska 14

Głównym założeniem projektu jest obniżenie energii oraz zmniejszenie kosztów ogrzewania obiektu. W ramach termomodernizacji planuje się: ocieplenie ścian zewnętrznych wraz z wykonaniem: elewacji metodą lekko mokrą oraz izolacji przeciwwilgociowej fundamentów, ocieplenie stropodachu styropianem o grubości 18 cm wraz z wykonaniem wszelkich prac temu towarzyszących, ocieplenie dachu wełną mineralną o grubości 19 cm wraz z wyk. wszelkich prac towarzyszących, wymiana okien starszego typu na okna o współczynniku U nie większym niż 0,9 W/(m²K), wraz z wymianą krat okiennych, • wym. drzwi zewnętrznych na skrzydła o współczynniku U nie większym niż 1,3 W/(m²K), wym. źródła ciepła wraz z wym. instalacji c.o. oraz mont. ciepłomierza c.o., • wym. instalacji c.w.u. oraz cyrkulacji wraz z montażem ciepłomierza c.w.u.,wym. starego układu wentylacji na nowoczesną z możliwością odzyskiwania ciepła, modernizację wbudowanej instalacji oświetleniowej, montaż instalacji paneli fotowoltaicznych.

- planowany łączny koszt: 4 302 998,10 zł.
- planowany termin realizacji: 2018 - 2019
- źródło finansowania: Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 -2020, Osi Priorytetowej IV Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów, Działania 4.3 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej, Poddziałania 4.3.1 Efektywność

energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej - ZIT Subregionu Centralnego oraz ze środków własnych Gminy Sławków.

Projekt wpływa na poprawę jakości życia i warunków zamieszkania w OR Centrum.

5. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych - kształcenie ustawiczne

Projekt realizowany na terenie Powiatu Będzińskiego, w tym na obszarze Gminy Sławków. Realizator - Powiat będziński.

Projekt wpisuje się w oś priorytetową XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego, działanie 11.4 Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych.

Projekt realizuje cel zawarty w RPO WSL na lata 2014-2020 - Uzyskiwanie kwalifikacji lub zdobywanie i poprawa kompetencji w zakresie umiejętności cyfrowych i języków obcych dorosłych mieszkańców województwa śląskiego, w szczególności osób starszych oraz osób o niskich kwalifikacjach.

W związku z dużym postępem jaki dokonał się w ostatnich latach w zakresie dostępu do nowych technologii znaczna część społeczeństwa nie może partycypować w pozytywnych efektach ich funkcjonowania bez posiadania odpowiednich umiejętności. W szczególności część osób dorosłych, znajdujących się wśród grup defaworyzowanych, może posiadać ograniczenia w zakresie kompetencji cyfrowych oraz znajomości języków obcych.

Należy dążyć do tego, aby osoby dorosłe, w równie dużej części jak młode pokolenie, mogły rozwijać swoje umiejętności, które będą mogły zostać wykorzystane zarówno w sferze społecznej jak również gospodarczej, przyczyniając się do rozwoju obszarów rewitalizowanych.

W odpowiedzi na zdiagnozowaną potrzebę w zakresie niedopasowania strukturalnego rynku oraz potrzebami edukacyjnymi mieszkańców zakłada się realizację wskazanego projektu.

Projekt skierowany będzie do osób dorosłych, pracujących należących do grup defaworyzowanych m.in.:

- osoby po 50 roku życia;
- kobiety (szczególnie powracające na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowywaniem dziecka);
- osoby o niskich kwalifikacjach;
- osoby z niepełnosprawnościami;
- osoby mieszkające na terenach wiejskich

które z własnej inicjatywy chcą nabyć lub uzupełnić kompetencje w zakresie znajomości języków obcych i umiejętności cyfrowych. Realizacja projektu zakłada przeprowadzanie certyfikowanych kursów i szkoleń w/w zakresie. Projekt będzie miał pozytywny wpływ na

realizację kierunków i celów ujętych w LPR oraz stanowi odpowiedź na problemy zdiagnozowane w Programie.

Celem projektu jest wzrost kwalifikacji i kompetencji w zakresie umiejętności cyfrowych i języków obcych dorosłych mieszkańców województwa śląskiego, w szczególności osób starszych oraz osób o niskich kwalifikacjach.

Uzyskanie odpowiednich kwalifikacji, zgodnych z potrzebami rynku pracy rozwijającego się w oparciu o nowe technologie i biegłą znajomość języka obcego, zwiększy szanse na utrzymanie istniejącego stanowiska pracy, na zatrudnienie lub skróci okres poszukiwania pracy. Rozwój kompetencji cyfrowych i kompetencji z zakresu języków obcych przyczyni się do bardziej elastycznego reagowania na zmiany w relacjach gospodarczych oraz w sferze społecznej poprawią się m.in. umiejętności komunikacyjne, zwiększona zostanie aktywność edukacyjna osób dorosłych w ramach kształcenia się przez całe życie. W szybszym tempie będą mogły się rozwijać obszary rewitalizowane oraz tereny zdegradowane. Poprawie ulegnie jakość życia mieszkańców.

Wskaźniki produktu:

Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie [osoba]: 38

- Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie [osoba]: 9

- Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie [osoba]: 35

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby]: 23

- Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby]: 5

- Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby]: 21

Wartość projektu: 808 235,00 zł

Planowany termin realizacji: 2018 - 2021

9.4 Interesariusze programu

Beneficjenci bezpośredni zadania: dzieci z terenu OR Centrum pochodzące z domów objętych wsparciem MOPS; młodzież z terenu OR Centrum; osoby ubogie mieszkające w OR Centrum wymagające dostępu do edukacji zdrowotnej i psychologicznej oraz usług prawniczych; osoby starsze i niepełnosprawne zamieszkujące OR Centrum; mieszkańcy OR Centrum korzystający z pomocy MOPS; alkoholicy zamieszkujący OR Centrum (w tym również ich rodziny), osoby bezrobotne, ze szczególnym uwzględnieniem osób poniżej 30 roku życia oraz osób pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Beneficjenci pośredni zadania: NGO, przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą na terenie miasta.

9.5 Źródła finansowania programu

Tabela 25 Źródła finansowania programu

Nazwa projektu	Środki pochodzące ze źródeł krajowych	Środki pochodzące ze źródeł prywatnych	Środki pochodzące z UE: EFRR, EFS, FS, EFR	Środki pochodzące z innych źródeł	Wartość zadania łącznie
PROJEKTY PODSTAWOWE					
Utworzenie Centrum Usług Społecznych - adaptacja budynku przy ul. Michałów 6 na potrzeby świadczenia usług społecznych.	Tak - budżet Miasta Sławkowa 196 500,00 zł.	-	Tak - EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020 1 113 500,00 zł.	-	1 310 000,00 zł.
Rewitalizacja budynku przy ul. Kozłowskiej 2 z przeznaczeniem dla organizacji pozarządowych wspierających działalność rewitalizacji społecznej.	Tak - budżet Miasta Sławkowa 266 233,00 zł - budżet Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków 3 767,00 zł	-	Tak - EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020 260 000,00 zł	-	530 000,00 zł.
Rozwój usług społecznych w Sławkowie przy wykorzystaniu infrastruktury nowego CUS.	Tak - budżet Miasta Sławkowa 250 000,00 zł.	-	Tak - EFS w ramach RPO WSL 2014-2020 450 000,00 - EFS w ramach POWER 2014-2020 100 000,00 zł.	-	800 000,00 zł
Utworzenie Centrum Integracji Społeczno-Zawodowej- adaptacja segmentu B w Zespole Szkół przy ul. Gen. Wł. Sikorskiego 4 na potrzeby świadczenia usług społeczno-zawodowych.	Tak - budżet Miasta Sławkowa 211 500,00 zł.	-	Tak - EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020 1 198 500,00 zł.	-	1 410 000,00 zł.
Rozwój usług społeczno-	Tak	-	TAK	-	800 000,00 zł

zawodowych w Sławkowie przy wykorzystaniu infrastruktury nowego CIS-Z.	- budżet Miasta Sławkowa 550 000,00 zł - budżet PUP w Będzinie 50 000,00 zł		- EFS w ramach RPO WSL 2014-2020 200 000,00 zł		
PROJEKTY POZOSTAŁE					
Rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego na terenie OR Centrum	Tak - budżet Miasta Sławkowa 500 000,00 zł	-	-	-	500 000,00 zł
Promocja działalności sławkowskich NGO wśród młodzieży	Nie dotyczy, działanie bez kosztowe				
Zagłębiowski Park Linearny - rewitalizacja obszaru funkcjonalnego doliny rzek Przemszy i Brynicy - Gmina Sławków	Tak - budżet Miasta Sławkowa 775 500,00 zł.	-	TAK - EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020 4 394 500,00 zł.	-	5 170 000,00 zł.
Termomodernizacja Miejskiego Ośrodka Kultury w Sławkowie ul. Młyńska 14	Tak - budżet Miasta Sławkowa 645 449,72	-	TAK - EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020 3 657 548,38	-	4 302 998,10 zł.
Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych - kształcenie ustawiczne	Tak - budżet Powiatu Będzińskiego 121 235,25	-	TAK - EFS w ramach RPO WSL 2014-2020 686 999,75	-	808 235,00 zł.
PODSUMOWANIE	Środki pochodzące ze źródeł krajowych	Środki pochodzące ze źródeł prywatnych	Środki pochodzące z UE: EFRR, EFS, FS, EFR	Środki pochodzące z innych źródeł	Wartość zadania łącznie
RAZEM projekty podstawowe	1 528 000,00 zł.	Nie dotyczy	3 322 000,00 zł.	Nie dotyczy	4 850 000 zł.

	w tym: - Budżet Miasta Sławkowa: 1 474 233,00 zł. - budżet Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków 3 767,00 zł - budżet PUP w Będzinie 50 000,00 zł		w tym: - EFRR: 2 572 000,00 zł. - EFS: 750 000,00 zł		
RAZEM projekty pozostałe	2 042 184,97 zł w tym: - Miasta Sławkowa: 1 920 949,72 zł. - budżet Powiatu Będzińskiego 121 235,25	Nie dotyczy	8 739 048,13 zł. w tym: - EFRR: 8 052 048,38 zł. - EFS: 686 999,75 zł.	Nie dotyczy	10 781 233,10 zł.
RAZEM projekty w ramach LPR	3 570 184,97 zł. w tym: - Budżet Miasta Sławkowa 3 395 182,72 zł. - budżet Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków 3 767,00 zł - budżet PUP w Będzinie 50 000,00 zł - budżet Powiatu Będzińskiego 121 235,25	Nie dotyczy	12 061 048,13 zł. w tym: - EFRR: 10 624 048,38 zł. - EFS: 1 436 999,75 zł.	Nie dotyczy	15 631 233,10 zł.

Źródło: Podsumowanie informacji przedstawionych w rozdziale

10 Powiązanie programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

Na moment opracowywania niniejszego dokumentu (wrzesień 2016 r.) Sławków dysponuje następującymi aktualnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi:

- Strategia Rozwoju Miasta Sławkowa na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Sławkowa na lata 2014-2019,
- Gminny program przeciwdziałania narkomanii na lata 2013-2018,
- Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Sławków na lata 2013-2032,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Sławków,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego,
- Plan zagospodarowania przestrzennego.

Ze względu na specyfikę niniejszego programu można wykazać powiązania tematyczne/terytorialne jedynie z wybranymi dokumentami, co wskazuje się przez podkreślenie wybranych pozycji. W poniższej tabeli wskazuje się stosowne powiązania pomiędzy LPR a wskazanymi przez podkreślenie dokumentami planistycznymi i strategicznymi. Cele strategiczne LPR wyznaczone w poprzednim rozdziale to:

- C.1. Stworzenie warunków umożliwiających prowadzenie działań pozainwestycyjnych poprawiających sytuację społeczną mieszkańców Obszaru Rewitalizacji.
- C.2. Stworzenie warunków umożliwiających prowadzenie działań pozainwestycyjnych poprawiających sytuację zawodową mieszkańców Obszaru Rewitalizacji.
- C.3. Przywrócenie Obszarowi Rewitalizacji (centrum miasta) funkcji obszaru spajającego i integrującego lokalną społeczność.

Jak wynika z poniższej tabeli - wyznaczone cele strategiczne są spójne z celami dokumentów strategicznych/planistycznych miasta.

Tabela 26 Matryca logiczna powiązania dokumentów strategicznych i planistycznych miasta z celami strategicznymi LPR-u

Nazwa dokumentu	Główne cele	Cele strategiczne rewitalizacji		
		C.1.	C.2.	C.3.
Strategia Rozwoju Miasta Sławkowa na lata 2014-2020	Ogólna wizja rozwoju: W roku 2020 Miasto Sławków będzie miejscem przyjaznym wszystkim mieszkańcom, zaspakajającym ich potrzeby życiowe, zapewniającym dostęp do różnorodnych miejsc pracy i prężnie rozwijającym się z poszanowaniem środowiska przyrodniczego. Wyznaczone cele strategiczne:			
	- C.1. Utrzymanie konsekwentnego tempa rozwoju: - społecznego, - zasobów infrastrukturalnych miasta pozwalających na osiągnięcie zadowalających standardów cywilizacyjnych życia i wysokiej jakości kapitału ludzkiego.	+	+	+
	- C.2. Tworzenie atrakcyjnych warunków do: - prowadzenia na terenie miasta działalności gospodarczej, - lokowania nowych inwestycji, - wykorzystywanie atrakcyjności turystycznej miasta.		+	
	C.3. Wykorzystywanie bogatych zasobów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego Sławkowa do podniesienia atrakcyjności turystycznej, gospodarczej i społecznej, wraz z niezbędnymi działaniami zmierzającymi do zachowania wartości środowiskowych.			+
	- C.4. Dążenie do wykreowania przestrzeni publicznej pozwalającej na wydzielenie: - centrum reprezentacyjnego miasta, - centrum miasta koncentrującego usługi społeczne, oraz wprowadzenie równowagi w zakresie dostępu do infrastruktury na terenie miasta.	+	+	+
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Sławkowa na lata 2014-2019	Cele programu:			
	Cel strategiczny 1 Poprawa zdrowia mieszkańców, funkcjonowania rodzin i zwiększenie integracji społeczności miasta Sławkowa.	+		+
	Cel strategiczny 2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i zawodowemu w bezpiecznym mieście.	+	+	
	Cel strategiczny 3 Wspieranie rodziny w pełnieniu funkcji wychowawczych i profilaktycznych.	+		
Gminny program przeciwdziałania narkomanii na lata 2013-2018	Cele programu:			
	Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku.	+		
	Organizowanie i prowadzenie na terenie placówek oświatowych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży z udziałem grup rodzicielskich, promowanie zdrowego stylu życia, prowadzenie programów edukacyjnych, konkursów, olimpiad.	+		
	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej oraz prowadzenie działalności informacyjnej.	+		
	Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę narkomanii poprzez organizację szkoleń.	+		

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz Plan zagospodarowania przestrzennego: Wszystkie zaplanowane działania inwestycyjne realizowane na terenie miasta są zgodne z zapisami ww. dokumentów.

Źródło: Opracowanie własne

11 System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

Ze względu na długookresowy charakter dokumentu, wdrażanie założeń LPR-u jest procesem ciągłym i wymagającym stałego monitorowania. Wdrażaniu programu towarzyszyć musi jego ciągła ewaluacja, prowadzona w oparciu o pozyskiwane informacje dotyczące rozwoju OR Centrum, skutków prowadzonych działań i ich odbioru społecznego.

Instytucją odpowiedzialną za wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie Urząd Miasta Sławków. Podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie Programu będzie Zespół ds. rewitalizacji. W dniu 29 marca 2016 roku Burmistrz Miasta Sławkowa Zarządzeniem Nr RZ-34/2016 powołał Zespół ds. rewitalizacji w Urzędzie Miasta Sławkowa. Skład Zespołu:

- Beata Kwapisz - Stanowisko ds. Zarządzania Jakością i Rozwoju Miasta,
- Dagmara Lorek - Kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej i Inwestycji
- Marta Sekuła - Kierownik Referatu Zarządzania i Zamówień Publicznych,
- Urszula Wasik - Wietrzyńska - Kierownik Referatu Gospodarki Przestrzennej,
- Janusz Mróz - Kierownik Referatu Oświaty i Spraw Społecznych,
- Maksym Pięta - Kierownik Referatu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Zadaniem Zespołu ds. rewitalizacji jest koordynowanie prac związanych z opracowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Sławkowa na lata 2017 - 2020 oraz procesu realizacji projektów rewitalizacyjnych. Zespół ds. rewitalizacji został powołany na okres opracowania i obowiązywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Sławkowa na lata 2017 - 2020.

Do najważniejszych zadań w zakresie wdrażania programu należeć będzie:

- Monitorowanie realizacji projektów pod kątem ich zgodności z założeniami i celami określonymi w programie - działanie realizowane będzie w całym okresie trwania programu, na bieżąco dla każdego działania inwestycyjnego i pozainwestycyjnego indywidualnie.
- Weryfikacja założeń rewitalizacji i ich ewentualna aktualizacja na podstawie gromadzonych materiałów, dokumentów i oceny przeprowadzonych działań.
- Prowadzenie działań informacyjnych, konsultacji społecznych i publikacja okresowych informacji na temat realizacji programu.

Za realizację poszczególnych projektów odpowiedzialni będą właściwi beneficjenci (w większości Miasto Sławków). W przypadku projektów własnych Sławkowa oraz jednostek organizacyjnych miasta, przygotowanie i wdrożenie projektu spoczywać będzie na pracownikach właściwych referatów Urzędu Miasta lub dyrektorach właściwych jednostek organizacyjnych.

W ramach systemu zarządzania procesem wdrażania programu należy wymienić następujące działania:

- Wprowadzenie długookresowego planowania finansowego

Wprowadzenie systemu długookresowego planowania finansowego ma na celu skuteczne i efektywne zarządzanie finansami przeznaczonymi na realizację zadań LPR-u. Na długoletnie planowanie finansów składają się takie działania, jak:

- długoletnie prognozowanie przychodów i wydatków budżetu gminy,
 - opracowanie programów inwestycyjnych oraz programów realizacji działań pozainwestycyjnych,
 - wprowadzenie procesu hierarchizacji zadań planowanych do realizacji,
 - planowe, okresowe określanie możliwości współfinansowania projektów ze źródeł zewnętrznych (przede wszystkim środków UE oraz funduszy krajowych),
 - planowe, okresowe określanie zdolności kredytowej gminy,
 - ocena kondycji finansowej miasta i ewentualna modyfikacja planów związanych z finansowaniem programu.
- Wzmocnienie w ramach struktury organizacyjnej Urzędu Miasta stanowiska ds. zarządzania jakością i rozwoju miasta.

Realizacja programu wymaga odpowiedniego wzmocnienia w ramach struktury organizacyjnej Urzędu Miasta stanowiska ds. zarządzania jakością i rozwoju miasta, odpowiedzialnego także za pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych na realizację programu.

Stanowisko to będzie utrzymywać stałe kontakty z innymi instytucjami zaangażowanymi w rozwój lokalny, a także z podobnymi instytucjami działającymi na szczeblu regionalnym i centralnym.

- Odpowiednie stosowanie instrumentów ekonomiczno-finansowych

Do narzędzi o charakterze ekonomiczno-finansowym zalicza się przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. W tym przypadku władze miasta mogą stosować obniżki stawek podatków lokalnych, zwłaszcza podatków od nieruchomości, a także mogą stosować ulgi i zwolnienia z tych podatków. Częściowo ulgi podatkowe mogą być uwarunkowane np. udziałem nowego przedsiębiorstwa w nakładach inwestycyjnych związanych z rozbudową infrastruktury technicznej na wyznaczonym OR Centrum.

- Zbudowanie systemu informacji o Obszarze Rewitalizacji i monitorowania procesu wdrażania Programu

Podstawą skutecznego wdrożenia programu jest system informacji o zjawiskach i procesach społeczno-gospodarczych zachodzących na terenie rewitalizowanym.

Rozpoczynając działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w programie celów, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. System informacji i monitorowania powinien zawierać zestaw mierników ilościowych i jakościowych umożliwiających ocenę ex ante i ex post podjętych działań.

- Prowadzenie działań o charakterze promocyjnym

W warunkach gospodarki rynkowej niezbędne jest wytworzenie zainteresowania gminami wśród potencjalnych inwestorów. Temu celowi służą działania o charakterze promocyjnym. W przypadku promowania inwestycji cele szczegółowe promocji można określić jako:

- poprawa ogólnego wizerunku gospodarczego gminy,
- wygenerowanie inwestycji bezpośrednich.

Działania te w połączeniu z podniesieniem kwalifikacji zawodowych mieszkańców gminy wpłyną pośrednio na minimalizowanie problemów zdiagnozowanych w OR Centrum i poprawią trendy demograficzne w mieście.

Poprawę ogólnego wizerunku miasta można osiągnąć przy zastosowaniu różnorodnych technik promocji i kanałów informacji, które będą wykorzystywane w zależności od potrzeb, efektywności przekazu oraz możliwości finansowych miasta w danym momencie wdrażania programu.

Istotnym aspektem jest tworzenie korzystnego wizerunku miasta w środkach masowego przekazu. Kontakty z mediami powinny być podporządkowane zasadzie maksymalnego dostępu dziennikarzy do urzędników i przedstawicieli władz lokalnych. Dzięki tym kontaktom tworzy się korzystny klimat wokół społeczności lokalnej.

Ponadto, w kompetencjach wyznaczonego przez Burmistrza Zespołu ds. rewitalizacji leżeć będzie gromadzenie sprawozdań z realizacji poszczególnych przedsięwzięć i postępów w realizacji całego programu. Zespół będzie przekazywał Burmistrzowi zbiorcze sprawozdanie z realizacji programu wraz z ewentualnym wnioskiem o konieczności aktualizacji dokumentu. Na podstawie otrzymywanych danych, Burmistrz będzie przedstawiał Radzie Miasta informacje o stopniu realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji lub o konieczności jego aktualizacji.

Raport z realizacji LPR będzie ponadto przedstawiany na cyklicznych spotkaniach Burmistrza i/lub Zespołu ds. rewitalizacji z mieszkańcami (co najmniej 1 raz na 6 miesięcy). Na spotkaniach dyskutowane będą również ewentualne wnioski o rozszerzeniu zaplanowanych działań, bądź ich modyfikacji. Spotkanie będzie miało formę otwartą. Co najmniej na tydzień przed terminem w miejscach publicznych oraz na stronie internetowej miasta i w lokalnej prasie umieszczane będzie zaproszenie do uczestnictwa w spotkaniu dla wszystkich chętnych. Poza tym wysyłane będą imienne zaproszenia do uczestnictwa

w spotkaniu do: dyrektorów jednostek organizacyjnych miasta (w szczególności MOPS), przedstawicieli policji i straży miejskiej, przedstawicieli NGO, przedstawicieli lokalnych przedsiębiorców, przedstawicieli PUP w Będzinie.

W przypadku konieczności dokonania aktualizacji dokumentu Burmistrz Miasta zleci Zespołowi ds. rewitalizacji aktualizację dokumentu. W zależności od stopnia ingerencji w założenia Programu zakłada się możliwość aktualizacji zasobami kadrowymi Zespołu lub zlecenie aktualizacji zewnętrznej firmie doradczej.

W procesie wdrażania programu rewitalizacji współpracować będzie ściśle z następującymi podmiotami:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławkowie,
- utworzone na skutek realizacji programu Centrum Integracji Społeczno-Zawodowej,
- utworzone na skutek realizacji programu Centrum Usług Społecznych,
- Komisariat Policji w Sławkowie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Będzinie.

W każdym z wymienionych podmiotów wyznaczona zostanie osoba odpowiedzialna za koordynowanie działań wynikających z realizacji LPR oraz kontakt z przedstawicielami Zespołu.

Planuje się ponadto ankietyzację użytkowników utworzonych na skutek realizacji programu CIS-Z i CUS. Ankieta dotyczyła będzie poziomu zadowolenia ze świadczonych w centrach usług i ewentualnych propozycji usprawnień.

Planuje się, że w stałych okresach czasowych, nie rzadszych niż 2 razy w roku zorganizowane zostanie spotkanie zespołu roboczego, w którym udział wezmą przedstawiciele władz miasta, Zespołu ds. rewitalizacji oraz wszystkich wymienionych jednostek. Na spotkaniu na bieżąco omawiane będą kwestie organizacyjne oraz wszelkie aspekty funkcjonowania programu.

Po przyjęciu Programu przez Radę Miejską należy w kolejnym kroku przedstawić ostatecznie wypracowaną treść LPR wszystkim zainteresowanym mieszkańcom (wersje projektowe dokumentu przedstawiane są w ramach konsultacji społecznych). Kampania informacyjna zawierała będzie co najmniej następujące działania:

- Umieszczenie na plakatach i/lub ulotkach informacji o przyjęciu programu wraz z podaniem źródła internetowego do elektronicznej wersji dokumentu. Proponuje się kolportaż plakatów/ulotek na terenie jednostek organizacyjnych miasta.
- Umieszczenie informacji o przyjęciu LPR-u na stronie internetowej miasta.

Elektroniczna wersja programu powinna zostać opatrzona krótkim wstępem, który w jasny sposób, językiem niespecjalistycznym pozwoli na wyjaśnienie wszystkim mieszkańcom:

- Po co program powstał?

- Jakie są główne założenia programu i do kogo są kierowane?
- Jaką rolę w realizacji programu pełnią mieszkańcy miasta i OR Centrum?
- W jaki sposób wyodrębniono OR?

Komunikat powinien ponadto zawierać dane kontaktowe do wyznaczonego przez Burmistrza pracownika UM Sławków, do którego mieszkańcy będą mogli kierować ewentualne pytania czy wątpliwości dotyczące realizowanego programu.

Prawidłowo realizowana w ramach programu polityka promocyjno-informacyjna powinna zapewnić:

- wyjaśnienie mieszkańcom i innym grupom interesariuszy korzyści płynących z wdrażania poszczególnych kierunków działań,
- dostęp do informacji na temat ewentualnych problemów związanych z wdrażaniem programu,
- możliwość wyrażania interesariuszom programu własnych opinii.

Konieczne jest systematyczne przekazywanie informacji na temat podejmowanych działań i osiąganych wskaźników produktu i rezultatu, np. w formie raportu z monitoringu programu (mogą być to np. podsumowania z przeprowadzonych spotkań Zespołu wdrażającego LPR).

Podstawowe obszary działań w zakresie komunikacji dwustronnej i współpracy władz miasta ze społecznością lokalną to:

- informacja o postępach we wdrażaniu LPR-u - mieszkańcy będą mieli możliwość uzyskania informacji o aktualnym zaawansowaniu we wdrażaniu programu bezpośrednio w Urzędzie lub poprzez stronę internetową Urzędu,
- podjęcie współpracy z mediami lokalnymi - podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych przynajmniej raz w roku.

Partycypacja społeczna na etapie wdrażania LPR

Założono partycypację społeczną na etapie wdrażania założeń LPR-u w formie:

- działalności Zespołu ds. rewitalizacji - we współpracy z NGO, jednostkami organizacyjnymi miasta, CIS i CIS-Z - działanie przewidziane szczególnie dla interesariuszy pośrednich (NGO i przedsiębiorcy działający na terenie miasta),
- możliwości zgłaszania pomysłów rewitalizacyjnych za pośrednictwem strony internetowej - działanie przewidziane dla wszystkich interesariuszy,
- możliwości uczestnictwa wszystkich mieszkańców i interesariuszy na cyklicznych spotkaniach Burmistrza z mieszkańcami, przedsiębiorcami, NGO (co najmniej 1 raz na 6 miesięcy) - działanie przewidziane dla wszystkich interesariuszy.

12 System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Sławkowa na lata 2017-2020 stanowi dokument otwarty, który poddawany będzie systematycznej, okresowej analizie i ocenie oraz będzie w razie potrzeby aktualizowany w zakresie dostosowania do zmieniających się uwarunkowań. Do zmieniających się uwarunkowań zaliczyć należy m.in. możliwość wyznaczenia innych niż identyfikowane obecnie obszarów rewitalizacji, co wiązało będzie się z koniecznością przeprowadzenia ponownej analizy społeczno-gospodarczej.

Do monitorowania, oceny realizacji programu i jego aktualizacji służyć będzie system współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi program oraz analiza osiąganych wskaźników rezultatów i oddziaływania.

Komórką odpowiedzialną za prowadzenie stałego monitoringu będzie Zespół ds. rewitalizacji powołany przez Burmistrza Miasta, którego zadaniem będzie pozyskiwanie niezbędnych danych umożliwiających monitoring Programu, a następnie ich przetwarzanie i przygotowywanie raportu o stanie realizacji Programu. W cyklu dwuletnim (od dnia uchwalenia Programu przez Radę Miasta) zwoływane będzie spotkanie robocze, podczas którego weryfikowane i analizowane będą wszystkie aspekty związane z wdrażaniem LPR-u, w szczególności:

- osiągalność zakładanych wskaźników,
- wpływ realizacji poszczególnych przedsięwzięć na przyjęte cele i priorytety,
- harmonogram realizowanych przedsięwzięć,
- możliwości budżetowe miasta do dalszej realizacji programu.

Na podstawie przeprowadzonego monitoringu okresowego może zaistnieć konieczność aktualizacji dokumentu. Decyzję o podjęciu działań aktualizacyjnych podejmuje Burmistrz Miasta w oparciu o wyniki pracy Zespołu ds. rewitalizacji oraz konsultacji społecznych z interesariuszami i partnerami zaangażowanymi w realizację programu. Monitoring wskaźników oddziaływania będzie prowadzony ponadto w oparciu o badania ankietowe prowadzone okresowo wśród mieszkańców OR. W kolejnym kroku propozycja zaktualizowanego LPR-u przedłożona zostanie do konsultacji Radzie Miasta. Po opracowaniu kompletnego dokumentu aktualizacja zostanie przyjęta uchwałą Rady Miasta.

Monitorowanie postępu we wdrażaniu LPR-u będzie możliwe dzięki wykorzystaniu zdefiniowanych poniżej wskaźników produktu oraz rezultatu. Formułując wskaźniki przyjęto założenie, iż stan bazowy dla realizacji każdego z nich zostaje ustalony na poziomie zerowym („0,00”), natomiast postęp będzie mierzony w cyklach dwuletnich, począwszy od roku w którym Rada Miejska przyjmie LPR do realizacji.

Podstawą monitorowania niektórych wskaźników będą informacje pozyskane od podmiotów zewnętrznych odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań, gdyż nie wszystkie przedsięwzięcia wpływające na realizację założeń niniejszego programu pozostają w gestii UM Sławków.

Wskaźniki dla programu

Wskaźniki zdiagnozowano w momencie przyjmowania zakresu projektów strategicznych/podstawowych, ich realizacja odzwierciedlać będzie realizację poszczególnych celów programu, należą do nich:

Wskaźniki produktu i rezultatu	C.1. Stworzenie warunków umożliwiających prowadzenie działań pozainwestycyjnych poprawiających sytuację społeczną mieszkańców Obszaru Rewitalizacji.	C.2. Stworzenie warunków umożliwiających prowadzenie działań pozainwestycyjnych poprawiających sytuację zawodową mieszkańców Obszaru Rewitalizacji.	C.3. Przywrócenie Obszarowi Rewitalizacji (centrum miasta) funkcji obszaru spajającego i integrującego lokalną społeczność.
- liczba budynków zrewitalizowanych na cele społeczne: 3 szt.	tak	-	tak
- liczba nowych CUS udostępnionych na obszarach zdegradowanych: 2 szt.	tak	-	-
- liczba funkcjonujących CUS: 2 szt.	tak	-	tak
- liczba potencjalnych użytkowników CUS: 200 osób	tak	-	tak
- liczba NGO wspartych na skutek realizacji projektu: 1 szt.	tak	-	tak
- liczba nowych usług publicznych prowadzących do rozwiązania problemów społecznych: 7 szt.	tak	-	-
- liczba nowych CIS-Z udostępnionych na obszarach zdegradowanych: 1 szt.	-	tak	-
- liczba potencjalnych użytkowników CIS-Z: 160 osób rocznie	tak	-	tak
- liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w ramach CIS-Z: 100 osób	-	tak	-
- liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w ramach CIS-Z: 50 osób	-	tak	-

- liczba nowych usług publicznych prowadzących do podniesienia kwalifikacji zawodowych: 5 szt.	-	tak	tak
--	---	-----	-----

Monitorowanie stopnia osiągnięcia wskaźników mierzone będzie 1 raz w roku przez wyznaczonego pracownika Zespołu ds. rewitalizacji.

Wskaźniki oddziaływania

Wskaźniki oddziaływania dla LPR-u określono w odniesieniu do podstawowych problemów, na których opiera się program. Realizacja programu w perspektywie długookresowej przynieść ma korzyści mierzone następującymi wskaźnikami oddziaływania:

Wskaźniki oddziaływania	C.1. Stworzenie warunków umożliwiających prowadzenie działań pozainwestycyjnych poprawiających sytuację społeczną mieszkańców Obszaru Rewitalizacji.	C.2. Stworzenie warunków umożliwiających prowadzenie działań pozainwestycyjnych poprawiających sytuację zawodową mieszkańców Obszaru Rewitalizacji.	C.3. Przywrócenie Obszarowi Rewitalizacji (centrum miasta) funkcji obszaru spajającego i integrującego lokalną społeczność.
Wzrost kompetencji zawodowych u co najmniej 10% bezrobotnych mieszkańców OR Centrum.	-	tak	-
Zwiększenie dostępu do usług społecznych dla co najmniej 15% mieszkańców OR Centrum.	tak	-	tak
Wzrost kompetencji i kwalifikacji u co najmniej 5% mieszkańców OR Centrum w wieku 25+. Wzrost kompetencji i kwalifikacji u co najmniej 5% mieszkańców OR Centrum w wieku 25+.	-	tak	-
Wzrost kompetencji i kwalifikacji u co najmniej 3% mieszkańców OR Centrum w wieku 50+.	-	tak	-
Podjęcie pracy lub założenie działalności gospodarczej przez co najmniej 5% bezrobotnych mieszkańców OR Centrum.	-	tak	tak
Zmniejszenie liczby przestępstw popełnionych na terenie OR Centrum o co najmniej 10%.	tak	-	tak

Monitorowanie stopnia osiągnięcia wskaźników mierzone będzie 1 raz w roku przez wyznaczonego pracownika Zespołu ds. rewitalizacji.

Poza wskaźnikami dla programu określić można również wskaźniki oddziaływania, tj. korzyści planowane do osiągnięcia w perspektywie długookresowej, należą do nich:

- Poprawa atrakcyjności warunków zamieszkania w mieście dla obecnych i potencjalnych mieszkańców (szczególnie na terenie OR Centrum).
- Poprawa jakości kapitału ludzkiego w mieście.
- Poprawa warunków życia, szczególnie w rodzinach objętych pomocą MOPS.
- Poprawa atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej miasta (w szczególności w okolicach Centrum).
- Zawiązanie więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami Sławkowa.
- Włączenie społeczne mieszkańców OR Centrum do życia społecznego Sławkowa.
- Wzrost atrakcyjności przestrzennej centrum miasta.
- Podniesienie atrakcyjności oferty sportowo-rekreacyjnej na terenie miasta (szczególnie dla młodzieży).
- Podniesienie atrakcyjności oferty kulturalno-oświatowej na terenie miasta.
- Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego w mieście.

Mimo, że co do zasady wskaźniki oddziaływania są niemierzalne i stanowią odzwierciedlenie subiektywnych odczuć obywateli, można wskazać następujące mierzalne wskaźniki, świadczące o skuteczności wdrażania LPR-u jako całościowego planu:

- Wzrost liczby mieszkańców miasta [osoba]
- Wzrost wskaźników przyrostu naturalnego - osiągnięcie przewagi urodzeń nad zgonami
- Wzrost liczby podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy [szt.]
- Wzrost liczby nowych inwestorów [szt.]
- Spadek bezrobocia [%]

Monitorowanie stopnia osiągnięcia wskaźników mierzone będzie 1 raz w roku przez wyznaczonego pracownika Zespołu ds. rewitalizacji na bazie danych GUS.

13 Spis tabel i rysunków

13.1 Spis tabel

Tabela 1 Struktura gruntów na terenie Sławkowa	8
Tabela 2 Liczba ludności Sławkowa stan na 31.12.2015 r., 31.12.2014 r., 31.12.2013 r., 31.12.2012 r., 31.12.2011 r., 31.12.2010 r.	15
Tabela 3 Przyrost naturalny w Sławkowie w latach 2010-2015, stan na 31.12	16
Tabela 4 Migracje na pobyt stały gminne wg płci, typu i kierunku	16
Tabela 5 Procentowy udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie mieszkańców Sławkowa w latach 2010-2015.....	17
Tabela 6 Prognoza liczby mieszkańców Powiatu Będzińskiego w latach 2020-2050	17
Tabela 7 Prognoza salda migracji oraz przyrostu naturalnego w Powiecie Będzińskim w latach 2015-2050	18
Tabela 8 Komunalne urządzenia sieciowe, stan z 31.12.2014 r.	23
Tabela 9 Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą w ramach danego problemu społecznego w roku 2014.....	29
Tabela 10 Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą w ramach danego problemu społecznego w roku 2015	30
Tabela 11 Ocena skuteczności ingerencji gminy w wyeliminowaniu danego problemu społecznego .	31
Tabela 12 Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą w ramach danego problemu społecznego w roku 2015	32
Tabela 13 Ranking elementarnych grup zawodów deficytowych w 2015 roku	34
Tabela 14 Ranking elementarnych grup zawodów nadwyżkowych w 2015 roku	35
Tabela 15 Liczba wpisów wg sekcji działalności gospodarczej, stan na 2015 r.	38
Tabela 16 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w Sławkowie, wg sektorów własnościowych w latach 2010-2015	39
Tabela 17 Charakterystyczne cechy obszarów miasta	45
Tabela 18 Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą w ramach danego problemu społecznego w roku 2014 w całej gminie oraz na obszarze rewitalizacji.....	62
Tabela 19 Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą w ramach danego problemu społecznego w roku 2015 w całej gminie oraz na obszarze rewitalizacji.....	63
Tabela 20 Dane charakteryzujące kluczowe problemy bezrobocia na obszarze rewitalizacji oraz w gminie; dane na koniec II kwartału 2016 r.	65
Tabela 21 Macierz wyników - wzajemny wpływ obszarów problemowych względem siebie	68
Tabela 22 Obszary problemowe a czynniki charakteryzujące jakość życia w Obszarze Rewitalizacji	70
Tabela 23 Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych	74
Tabela 24 Powiązanie projektów podstawowych z celami LPR.....	90
Tabela 25 Źródła finansowania programu	97
Tabela 26 Matryca logiczna powiązania dokumentów strategicznych i planistycznych miasta z celami strategicznymi LPR-u.....	101

13.2 Spis rysunków

Rysunek 1 Granice obszaru zdegradowanego	52
Rysunek 2 Granice obszaru rewitalizacji	57
Rysunek 3 OR Centrum na tle Miasta Sławkowa	58
Rysunek 4 Obszar rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego	59
Rysunek 5 Zależności pomiędzy czynnikami charakteryzującymi jakość życia	71
Rysunek 6 Komplementarność zaplanowanych przedsięwzięć	89